

ΕΙΣΗΓΗΤΙΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ Ο.Κ.Ε.

Τόμος 1 ■ Τεύχος 2 ■ Απρίλιος - Ιούνιος 2009

Συνάντηση του Προεδρείου
της Ο.Κ.Ε. με τον
Πρόεδρο της Ελληνικής
Δημοκρατίας
κ. Κάρολο Παπούλια

ΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ Ο.Κ.Ε.

«Οι επιπτώσεις της κρίσης
στην απασχόληση:
ο ρόλος του δημόσιου και
του ιδιωτικού τομέα στην
αντιμετώπισή τους»

Διεθνής συνάντηση
στην Πράγα

Συναντήσεις "CESlink" στη
Βαλέτα και το Ελσίνκι

2η Συνάντηση Tresmed III
στη Σεγκόβια

ΓΝΩΜΕΣ ΤΗΣ Ο.Κ.Ε.

«Οι πολιτικές ενίσχυσης
της απασχόλησης και
αντιμετώπισης της
ανεργίας κατά την περίοδο
της οικονομικής κρίσης»

«Οικονομική,
δημοσιονομική και
χρηματοπιστωτική κρίση»

«Ρύθμιση χρεών και
προϋποθέσεις απαλλαγής
των υπερχρεωμένων
καταναλωτών από τα χρέη
τους» (Πρόταση Νόμου)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

4 > ΤΑ ΝΕΑ ΤΗΣ Ο.Κ.Ε.

- > Συνάντηση του Προεδρείου της Ο.Κ.Ε. με τον Πρόεδρο της Ελληνικής Δημοκρατίας κ. Κάρολο Παπούλια

σελ. 3

- ## 5 > Ημερίδα της Ο.Κ.Ε.
- > «Οι επιπτώσεις της κρίσης στην απασχόληση: ο ρόλος του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα στην αντιμετώπισή τους»

σελ. 5

- > Αποσπάσματα από τις τοποθετήσεις ομιλητών στην Ημερίδα της Ο.Κ.Ε.

- ## 38 > Συνέντευξη με τον κ. Αλέξανδρο Ζαβό, Πρόεδρο του Ινστιτούτου Μεταναστευτικής Πολιτικής (Ι.ΜΕ.ΠΟ.)

- ## 28 > Ημερίδα της Ο.Κ.Ε.
- > «Η κατασκευαστική και η οικοδομική δραστηριότητα ως συνιστώσες της οικονομικής ανάπτυξης και οι επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης σε αυτές»

40 > ΓΝΩΜΕΣ ΤΗΣ Ο.Κ.Ε.

- > «Οι πολιτικές ενίσχυσης της απασχόλησης και αντιμετώπισης της ανεργίας κατά την περίοδο της οικονομικής κρίσης»

- > Αποσπάσματα από τις τοποθετήσεις ομιλητών στην Ημερίδα της Ο.Κ.Ε.

- > «Οικονομική, δημοσιονομική και χρηματοπιστωτική κρίση»

σελ. 16

- ## 37 >
- > Διεθνής συνάντηση στην Πράγα
 - > Συναντήσεις "CESlink" στη Βαλέτα και το Ελσίνκι
 - > 2η Συνάντηση Tresmed III στη Σεγκόβια

- > «Ρύθμιση χρεών και προϋποθέσεις απαλλαγής των υπερχρεωμένων καταναλωτών από τα χρέη τους» (Πρόταση Νόμου)

- > Αποσπάσματα από τις τοποθετήσεις ομιλητών στην Ημερίδα της Ο.Κ.Ε.

- ## 16 > Ημερίδα της Ο.Κ.Ε.
- «Ο ρόλος του χρηματοπιστωτικού συστήματος για την έξοδο από την κρίση και η συμβολή του για μακροχρόνια οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη»

Μήνυμα του Προέδρου της Ο.Κ.Ε.

Φίλε αναγνώστη,

Κρατάς στα χέρια σου το δεύτερο τεύχος του περιοδικού «Κοινωνικός Διάλογος» που από φέτος η Ο.Κ.Ε. έχει αρχίσει να εκδίδει σε τριμηνιαία βάση.

Η περίοδος Απρίλιος - Ιούνιος 2009 ήταν πλούσια σε δράσεις και εκδηλώσεις. Στη διάρκειά της, δώσαμε συνέχεια στην Εθνική Κοινωνική Αναπτυξιακή Συμφωνία που είχε παρουσιαστεί σε ειδική εκδήλωση στο Ζάππειο Μέγαρο το Μάρτιο του 2009. Ο Πρόεδρος της Ελληνικής Δημοκρατίας ενημερώθηκε για τη Συμφωνία από το Προεδρείο της Ο.Κ.Ε. σε συνάντηση που είχαμε για το σκοπό αυτό.

Πέραν όμως του ειδησεογραφικού τμήματος του περιοδικού, και αυτή τη φορά δίνουμε ιδιαίτερη έμφαση στην αναπαραγωγή του λόγου, του διαλόγου και του αντιλόγου που παρήχθη στις εκδηλώσεις που κάναμε.

Η θεματολογία είναι καιρίαι και όσο ποτέ επίκαιρη και εστιαστική σε βασικές πτυχές της οικονομικής κρίσης: οι επιπτώσεις της κρίσης στον κατασκευαστικό τομέα, η κρίση και το χρηματοπιστωτικό σύστημα και η σχέση της κρίσης και της απασχόλησης. Στις συζητήσεις αυτές μετείχαν εκλεκτοί ομιλητές από την πολιτική, την οικονομία και την κοινωνία και ανέπτυξαν ένα πλούσιο προβληματισμό, μακριά από δογματισμούς και σκοπιμότητες βραχυχρόνιας εμβέλειας. Στο περιοδικό περιλαμβάνονται εκτεταμένα αποσπάσματα από τις ομιλίες και τις τοποθετήσεις, ώστε να γίνει κοινωνός ο αναγνώστης του διαλόγου που αναπτύχθηκε.

Η ύλη του περιοδικού συμπληρώνεται με μία ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα συνέντευξη για το κρίσιμο θέμα της μετανάστευσης που μας παρεχώρησε ο Πρόεδρος του Ινστιτούτου Μεταναστευτικής Πολιτικής κ. Αλέξανδρος Ζαβός. Οι απαντήσεις του στα ερωτήματα που του θέσαμε εμπλουτίζουν το διάλογο γύρω από το θέμα της μετανάστευσης, για το οποίο η Ο.Κ.Ε. ήδη ετοιμάζεται να εκδώσει Γνώμη Πρωτοβουλίας.

Ελπίζω ότι με το τεύχος αυτό αναπτύσσουμε την προσέγγιση της Ο.Κ.Ε. με τα ενεργά μέλη της κοινωνίας των πολιτών και ότι με την πρόοδο του χρόνου θα έχουμε τη συμβολή τους στο περιεχόμενο του περιοδικού και εν τέλει στην ίδια τη δράση μας.

Χρήστος Πολυζωγόπουλος

Πρόεδρος Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

**Κοινωνικός
Διάλογος**

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΗ
ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Τόμος 1 ■ Τεύχος 2
Απρίλιος - Ιούνιος 2009

Ιδιοκτησία:

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (Ο.Κ.Ε.)

Έδρα:

Αμβρ. Φραντζή 9, 117 43 Αθήνα
Τηλ.: 210 9249510-2
Fax: 210 9249515
URL: <http://www.oke-esc.eu>
E-mail: sec@oke-esc.eu
ipr@oke-esc.eu

Εκδότης:

Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή

Υπεύθυνος κατά νόμο:

Χρήστος Πολυζωγόπουλος

Επιμέλεια έκδοσης:

Δρ. Μάρθα Θεοδώρου

Επιστημονική Επιτροπή:

Δρ. Όλγα Αγγελοπούλου

Μαρία Ιωαννίδου

Δρ. Αφροδίτη Μακρυγιάννη

Δρ. Αθανάσιος Παπαϊωάννου

Επιμέλεια κειμένων:

Κωνσταντίνα Ρεμπεστέκου

Μακέτες - Ηλεκτρονική Σελιδοποίηση:

Γιάννης Παπαδημητρόπουλος

Εκτύπωση - Παραγωγή:

ΚΑΜΠΥΛΗ ΑΒΕΕ

ISSN 1791-7522

Συνάντηση του Προεδρείου της Ο.Κ.Ε. με τον Πρόεδρο της Ελληνικής Δημοκρατίας κ. Κάρολο Παπούλια

Την **Τρίτη, 2 Ιουνίου 2009**, ο Πρόεδρος της Ελληνικής Δημοκρατίας κ. **Κάρολος Παπούλιας** συναντήθηκε με το Προεδρείο της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής (Ο.Κ.Ε.), προκειμένου να ενημερωθεί για την «Εθνική Κοινωνική Αναπτυξιακή Συμφωνία» της Επιτροπής. Στη συνάντηση συμμετείχαν από την Ο.Κ.Ε. οι κ.κ. **Χρήστος Πολυζωγόπουλος**, Πρόεδρος, **Ιωάννης Στεφάνου** και **Κωνσταντίνος Παπαντωνίου**, Αντιπρόεδροι, **Γρηγόριος Παπανίκος**, Γενικός Γραμματέας,

και Δρ. **Μάρθα Θεοδώρου**, Υπεύθυνη Δημοσίων και Διεθνών Σχέσεων.

Στην «Εθνική Κοινωνική Αναπτυξιακή Συμφωνία» αποτυπώνονται οι κοινές προτάσεις των κοινωνικών εταίρων για μια αναπτυξιακή και κοινωνικά δίκαιη πορεία της χώρας. Οι προτάσεις αυτές κινούνται στο πνεύμα και το πλαίσιο των διακοσίων (200) και πλέον Γνωμών που έχει εκδώσει η Ο.Κ.Ε., προσαρμοσμένων στα δεδομένα που δημιουργεί η σημερινή συγκυρία. Στη διαμόρφωση αυτού του κειμένου, όλοι οι συμμετέχοντες, και ανεξάρτητα από τις αυτόνομες και αναπόφευκτες επί μέρους διαφοροποιήσεις, επέδειξαν και επιδεικνύουν ένα πνεύμα κοινού

προβληματισμού και αναζήτησης μιας κοινής πορείας στα βασικά θέματα που απασχολούν την οικονομία και την κοινωνία μας.

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας εξέφρασε την ελπίδα και την ευχή να αναπτυχθεί ένας εποικοδομητικός διάλογος που θα προσβλέπει στη λύση των οικονομικών και κοινωνικών προβλημάτων.

Επίσης, ο Πρόεδρος της Ο.Κ.Ε. ενημέρωσε τον κ. Πρόεδρο για τις πρωτοβουλίες, καθώς και τις εκδηλώσεις της Ο.Κ.Ε., οι οποίες έχουν πραγματοποιηθεί ή θα πραγματοποιηθούν στην Αθήνα και την περιφέρεια το επόμενο διάστημα.

Ημερίδα της Ο.Κ.Ε. με θέμα «Οι επιπτώσεις της κρίσης στην απασχόληση: ο ρόλος του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα στην αντιμετώπισή τους»

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή της Ελλάδος (Ο.Κ.Ε.), στο πλαίσιο της λειτουργίας του Παρατηρητηρίου Πολιτικών για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη, διοργάνωσε την **Τετάρτη, 1η Ιουλίου 2009**, ημερίδα με θέμα **«Οι επιπτώσεις της κρίσης στην απασχόληση: ο ρόλος του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα στην αντιμετώπισή τους»**.

Η πρωτοβουλία της Ο.Κ.Ε. είχε ως στόχο την ανάδειξη πολιτικών κοινής αποδοχής για την αντιμετώπιση των συνεπειών της οικονομικής κρίσης στην απασχόληση.

Την εκδήλωση άνοιξε ο Πρόεδρος της Ο.Κ.Ε. κ. **Χρήστος Πολυζωγόπουλος**. Στη συνέχεια, κατά τη διάρκεια

της Α' Συνεδρίας, το λόγο πήραν από την πλευρά της κυβέρνησης ο Υπουργός Οικονομίας και Οικονομικών κ. **Ιωάννης Παπαθανασίου** και η Υπουργός Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας κα **Φάνη Πάλλη-Πετραλιά**. Από την πλευρά των πολιτικών κομμάτων τοποθετήθηκαν η Βουλευτής και Πολιτική Εκπρόσωπος του ΠΑ.ΣΟ.Κ. σε θέματα Οικονομίας κα **Λούκα Κατσέλη**, η Βουλευτής και Πολιτική Εκπρόσωπος του ΠΑ.ΣΟ.Κ. για την Απασχόληση και την Κοινωνική Προστασία κα **Εύη Χριστοφιλοπούλου**, η Βουλευτής της Ν.Δ., Υπεύθυνη Τομέα Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας και Γραμματέας Γυναικείων Θεμάτων κα **Κατερίνα Παπακόστα** και το μέλος της Πολιτικής Γραμματείας και Υπεύθυνος Εργατικής Πολιτικής του ΣΥ.ΡΙ.Ζ.Α. κ. **Δημήτρης Στρατούλης**. Η Α' Συνεδρία ολοκληρώθηκε με την ομιλία του Προέδρου της ΓΣΕΕ

και Προέδρου του ΙΝΕ / ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ κ. **Γιάννη Παναγόπουλου**.

Η Β' Συνεδρία άνοιξε με την ομιλία του κ. **Κωνσταντίνου Παπαντωνίου**, Αντιπροέδρου της Ο.Κ.Ε. και Προέδρου του Παρατηρητηρίου Πολιτικών για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη. Στη συνέχεια, το λόγο πήραν οι κ.κ. **Σάββας Ρομπόλης**, Επιστημονικός Διευθυντής του ΙΝΕ / ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ, **Γεώργιος Ρωμανιάς**, Πρόεδρος ΠΑΕΠ Α.Ε., **Άγγελος Τσακανίκας**, Υπεύθυνος Ερευνών ΙΟΒΕ, **Διονύσιος Γράβαρης**, Επιστημονικός Διευθυντής ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ, και **Θεόδωρος Χρονόπουλος**, Πρόεδρος Κοινωνικού Πολύκεντρου.

Η Συνεδρίαση ολοκληρώθηκε με την παρέμβαση του Αντιπροέδρου της Ο.Κ.Ε. κ. **Ιωάννη Στεφάνου**, ενώ τα τελικά συμπεράσματα από τις δύο Συνεδρίες ανακοινώθηκαν από τον Αντιπρόεδρο της Ο.Κ.Ε. και Πρόεδρο του Παρατηρητηρίου Πολιτικών για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη κ. Παπαντωνίου.

Χρήστος Πολυζωγόπουλος

Πρόεδρος Ο.Κ.Ε.

...
Είναι μια ημερίδα που γίνεται στο πλαίσιο της προσπάθειας που κάνει το Παρατηρητήριο που λειτουργεί στο πλαίσιο της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής της Ελλάδος και παρακολουθεί όλους τους δείκτες, όπως οριοθετήθηκαν στη Συμφωνία της Λισαβόνας.

Έμφαση δίνει στα ζητήματα τα δημοσιονομικά και της απασχόλησης και σε όλα τα ποσοτικά και ποιοτικά μεγέθη που έχουν να κάνουν με τους στόχους που έβαλε η Λισαβόνα, που πριν ένα χρόνο σε μια άλλη αίθουσα εδώ κοντά είχαν ακουστεί πάρα πολλά ενδιαφέροντα πράγματα και βεβαίως με μεγάλη δόση αισιοδοξίας.

Σήμερα δεν μπορούμε να είμαστε δυστυχώς αισιόδοξοι τουλάχιστον όπως εξελίσσονται τα πράγματα, διότι βλέπουμε ότι κάθε μέρα που έρχεται είναι χειρότερη από την προηγούμενη και οι δείκτες το αποτυπώνουν αυτό. Όλοι οι δείκτες και οι οικονομικοί και οι κοινωνικοί και οι ποιοτικοί και οι ιδιωτικοί και οι συναλλαγές, οι δραστηριότητες γενικότερα και βεβαίως το ίδιο το εισόδημα των πολιτών και ιδιαίτερα αυτών οι οποίοι δοκιμάζονται περισσότερο από τους άλλους.

...

Αποσπάσματα από τις τοποθετήσεις ομιλητών στην εκδήλωση της Ο.Κ.Ε.

Και βεβαίως μια επιχειρηματική δραστηριότητα πόσο μπορεί να προχωρήσει σε επενδύσεις ή σε μακροχρόνιο σχεδιασμό όταν δεν υπάρχει ένα σταθερό φορολογικό πλαίσιο, ένα περιβάλλον σταθερό οικονομικό, ένα περιβάλλον που συμβάλλει πράγματι στο να αναπτυχθεί μια δραστηριότητα και ένας μακροχρόνιος σχεδιασμός.

Τα ζητήματα της εργασίας δοκιμάζονται, της μισθωτής εργασίας. Η ανεργία μεγαλώνει, ο δείκτης έχει πάρει την ανιούσα κι αυτός όσον αφορά τον αριθμό των ανέργων, αλλά και το ποσοστό. Η ποιότητα της εργασίας κι αυτή δοκιμάζεται, η αδήλωτη εργασία διογκώνεται, τα περιβόητα STAGE πολλαπλασιάζονται και βεβαίως η ανασφάλεια και μέσα από τα STAGE και τις άλλες μορφές εντείνεται.

Ως εκ τούτου, έτσι για να επανέλθω σ' αυτό με το οποίο ξεκίνησα, δυστυχώς τα πράγματα εξελίσσονται άσχημα. Ας ελπίσουμε ότι αυτά που θα πουν οι Υπουργοί μας θα μας κάνουν να σκεφτούμε κάπως πιο αισιόδοξα, πράγμα που δεν το βλέπω.

Ιωάννης Παπαθανασίου

Υπουργός Οικονομίας και Οικονομικών

...
Τώρα η κυβέρνηση από την αρχή εφαρμόζει πιστά, κατήρτισε ένα σχέδιο και εφαρμόζει πιστά αυτό το σχέδιο, μια ολοκληρωμένη στρατηγική που βασίζεται σε τρεις άξονες:

Ο πρώτος είναι η δημοσιονομική εξισορρόπηση της οικονομίας για να μειωθούν τα κεφάλαια που αναγκάζεται σήμερα η χώρα μας να διαθέτει για την εξυπηρέτηση ενός τεράστιου δημόσιου χρέους και έτσι να εξοικονομηθούν πόροι για την χρηματοδότηση αναπτυξιακών και κοινωνικών πολιτικών.

...

Η αναπτυξιακή προοπτική της χώρας εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την δημοσιονομική προσαρμογή και είμαστε αποφασισμένοι να την διασφαλίσουμε με υπεύθυνες πολιτικές και αποφάσεις που μπορεί να μην είναι ευχάριστες ή να έχουν πρόσκαιρο πολιτικό κόστος, είναι όμως αναγκαίες για να πετύχουμε τους στόχους μας. Και για όποιο θέμα υπηρετείς το καλό του τόπου και όχι το κομματικό του συμφέρον αυτός είναι ο πραγματικός δρόμος. Είναι ο δρόμος που έχει επιλέξει ξεκάθαρα η κυβέρνηση, ο δρόμος που ακολουθεί και θα συνεχίσει να ακολουθεί.

Το δεύτερο βασικό πρόβλημα που δημιούργησε η κρίση αφορά την πραγματική οικονομία. Τα προβλήματα ρευστότητας στο χρηματοπιστωτικό σύστημα μεταφέρθηκαν γρήγορα και στις επιχειρήσεις και στα νοικοκυριά. Και αντιδρώντας άμεσα στους κινδύνους για την πραγματική οικονομία θα ήθελα να θυμίσω, ότι εγγυηθήκαμε τις καταθέσεις, θέσαμε σε εφαρμογή το σχέδιο ενίσχυσης της ρευστότητας δίνοντας εγγυήσεις και κεφάλαια στο χρηματοπιστωτικό σύστημα. Διευκολύναμε νομοθετικά τους δανειολήπτες που αντιμετωπίζουν πρόβλημα με την εξυπηρέτηση των δανείων τους.

Μέσω του ΤΕΜΠΜΕ δόθηκαν χαμηλότοκα δάνεια στις επιχειρήσεις και περισσότερες από 27.000 επιχειρήσεις εξυπηρέτηθηκαν στην α' και β' φάση του ΤΕΜΠΜΕ και ήδη έχουν εξυπηρετηθεί πάνω από 10.000 μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις από τη βάση ήδη.

Θυμίζω το πρόγραμμα το οποίο εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση για την εγγύηση για δάνεια από μικρομεσαίες επιχειρήσεις με μέγιστο ύψος το συνολικό ετήσιο μισθολογικό κόστος με κριτήριο επιπλέον που προστέθηκε από την ελληνική κυβέρνηση να μη μειωθεί ο αριθμός των απασχολούμενων για δύο χρόνια. Κι αυτό είναι ένα μέτρο το οποίο κατ' εξοχήν ενισχύει την απασχόληση ή

ενισχύει τις επιχειρήσεις προκειμένου να διατηρήσουν τις θέσεις εργασίας.

Ενεργοποιήσαμε προγράμματα γενικής και γυναικείας επιχειρηματικότητας. Προχωρήσαμε στην προκήρυξη προγραμμάτων μέσω του ΕΣΠΑ μικρομεσαίων επιχειρήσεων συνολικού ύψους πάνω από 1 δις ευρώ και είναι όλοι αυτοί που με ενέργειές μας μεταφέρθηκαν επιπλέον σε δράσεις οι οποίες έχουν να κάνουν με την πραγματική οικονομία λόγω της κρίσης.

Καταρτίστηκαν σχέδια στήριξης κλάδων που υφίστανται επιπτώσεις από την κρίση: εξαγωγές, αγροτικός τομέας, τουρισμός, κλάδους που απασχολούν πολλούς εργαζομένους και επηρεάζουν ακόμη περισσότερο έμμεσα θέσεις απασχόλησης.

Όλα τα παραπάνω έγιναν και κυρίως επέφεραν αποτέλεσμα, διευκόλυναν τον αγώνα πολλών χιλιάδων εταιρειών να επιβιώσουν σε ένα ασφυκτικό περιβάλλον πιστωτικής στενότητας και καταναλωτικής επιβάρυνσης λόγω της κρίσης και κυρίως βοήθησαν στο να διατηρηθούν χιλιάδες θέσεις απασχόλησης που θα είχαν χαθεί και πολλές επιχειρήσεις θα είχαν οδηγηθεί στο κλείσιμο.

Ο τρίτος άξονας αφορά τη στήριξη της κοινωνικής συνοχής και ιδιαίτερα των ασθενέστερων οικονομικά πολιτών που βρέθηκαν σε δυσκολότερη θέση βεβαίως εξ αιτίας της κρίσης και προς αυτή την κατεύθυνση εφαρμόσαμε και εφαρμόζουμε στοχευμένα μέτρα εξαντλώντας κάθε περιθώριο που επιτρέπουν οι δυνατότητες της οικονομίας μας κι αυτό το τονίζω πάντα.

Μακάρι να είχαμε τη δυνατότητα και αν τα δημοσιονομικά μας το επέτρεπαν να ήμασταν πιο γαλαντόμοι προς αυτή την κατεύθυνση. Δυστυχώς όμως αυτό θα δημιουργούσε σοβαρότερα μακροπρόθεσμα προβλήματα στην οικονομία και γι' αυτό και δεν μπορούμε να κάνουμε αυτά τα οποία θα θέλαμε να κάνουμε, κυρίως λόγω του μεγάλου χρέους.

Θα ήθελα να θυμίσω, ότι παρ' όλο που παγώσαμε τους μισθούς στο δημόσιο τομέα, δώσαμε έκτακτο επίδομα στήριξης έως και 500,00 € σε περίπου 1.800.000 μισθωτούς και συνταξιούχους, χαμηλόμισθους και χαμηλοσυνταξιούχους, δίνεται το ΕΚΑΣ σε 60.000 επιπλέον συνταξιούχους, έχουν διασφαλιστεί πόροι 22 δισεκατομμύρια έως το 2013 για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης. Ενισχύθηκε το αγροτικό εισόδημα με επιπλέον 500 εκατομμύρια €. Στήριχθηκε η τρίτεκνη οικογένεια και περισσότερες από 200.000 μητέρες με

τρία παιδιά λαμβάνουν πλέον το πολυτεχνικό επίδομα.

Αυξήθηκαν κατά 63% οι δαπάνες για το κοινωνικό κράτος σε σύγκριση με το 2004. Διαθέτουμε 450 εκατομμύρια € για τη στήριξη των οικονομικά ασθενέστερων ομάδων μέσω του Εθνικού Ταμείου Κοινωνικής Συνοχής. Επιδoteίται το ενοίκιο 120.000 δικαιούχων του Οργανισμού Εργατικής Κατοικίας, χορηγούνται άτοκα δάνεια σε 2.500 οικογένειες, άτομα με ειδικές ανάγκες και πυρόπληκτους. Επιδoteούνται χιλιάδες θέσεις εργασίας σε μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις και σε επιχειρήσεις του τουριστικού κλάδου και αυξήθηκε το επίδομα ανεργίας που από 299,00 € έφτασε τα 431,00 €.

Λούκα Κατσέλη

Βουλευτής ΠΑ.ΣΟ.Κ.
Πολιτική Εκπρόσωπος σε θέματα Οικονομίας

...
Φτάνω στο τέλος ουσιαστικά λέγοντας τι πρέπει να γίνει σήμερα. Πρέπει να στηριχθεί η πραγματική οικονομία και καταθέσαμε το Φεβρουάριο συγκεκριμένα μέτρα στήριξης της πραγματικής οικονομίας, μέτρα ουσιαστικά και για την αύξηση του προγράμματος δημοσίων επενδύσεων, μέτρα πιστωτικής ρευστότητας στην αγορά και υπενθυμίζω την πρόταση για ένα Ειδικό Ταμείο Αναχρηματοδότησης το οποίο θα έθετε ένα πλαίσιο για τη διοχέτευση της ρευστότητας στην αγορά.

Συγκεκριμένα μέτρα επαναρύθμισης χρεών αλλά και πάγωμα για ένα χρόνο των υποχρεώσεων των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων σε ιδιαίτερους

κλάδους που πλήττονται για ένα χρόνο και ουσιαστικά στήριξη συγκεκριμένων κλάδων μέσα από τα προγράμματα αναδιάρθρωσης.

Η δεύτερη μεγάλη προτεραιότητα εν μέσω της κρίσης επίσης είναι ευκαιρία με το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων και την ενεργοποίηση του ΕΣΠΑ να στηριχθούν παραδείγματος χάρη η εξοικονόμηση με προγράμματα εξοικονόμησης της ενέργειας με βιοκλιματικά κτίρια, με το πρασίνοισμα των κτιρίων, μέτρα που ακολούθησαν άλλες χώρες όπως η Ισπανία, η Πορτογαλία, η Γαλλία, εν μέσω κρίσης ακριβώς για την τόνωση και της κατασκευαστικής δραστηριότητας και της οικοδομής.

Μεγάλη προτεραιότητα αποτελεί η αναδιάρθρωση όπως είπα της παραγωγικής βάσης της χώρας μας. Οι πολιτικές για την απασχόληση συνδέονται άρρηκτα με το αναπτυξιακό πρότυπο που θα προτάξουμε, γι' αυτό για μας προτεραιότητα αποτελεί αυτό που λέμε η στροφή στην πράσινη ανάπτυξη, που δεν είναι τίποτα άλλο από την επένδυση στα συγκριτικά πλεονεκτήματα που η χώρα διαθέτει.

Δηλαδή τη στρατηγική της θέση στο σταυροδρόμι τριών ηπείρων, τα πολύ πλούσια αποθέματα σε αιολική, ηλιακή ενέργεια και γεωθερμία, στους ανθρώπινους πόρους της, γι' αυτό μιλάμε για επένδυση στην παιδεία, στην έρευνα και στην καινοτομία και επενδύσεις στο μοναδικό πολιτιστικό της κεφάλαιο.

Η στροφή στην πράσινη ανάπτυξη δεν είναι μία πολιτική προσαίτιας περιβάλλοντος, είναι ουσιαστικά μία στρατηγική αναδιάρθρωσης της παραγωγικής βάσης στον αγροτοδιατροφικό τομέα, στον τουρισμό, στις μεταφορές, στις κατασκευές, στα ευρυζωνικά δίκτυα, στην έρευνα τεχνολογία και καινοτομία, με χρήση όλων των εργαλείων που έχουμε στη διάθεσή μας για την εξυπηρέτηση αυτού του στόχου, του προγράμματος δημοσίων επενδύσεων, των προμηθειών του δημοσίου, των εγγυήσεων του δημοσίου, του φορολογικού μας συστήματος.

Τρίτη μεγάλη προτεραιότητα είναι το θέμα του συστήματος παιδείας, κατάρτισης και δια βίου εκπαίδευσης. Θα πρέπει να ξαναδούμε όλες τις πολιτικές

αυτές εάν θέλουμε οι πολιτικές αυτές να στηρίζουν την παραγωγική αναδιάρθρωση. Βασικό αίτημα της ελληνικής οικονομίας είναι να γίνει μια μεγάλη τομή στο σύστημα παιδείας, εκπαίδευσης, κατάρτισης και δια βίου εκπαίδευσης.

Να υπάρξουν διευρυμένες επιλογές και κινητικότητα, να υπάρξει δυνατότητα να συνδυάζονται γνώσεις από διαφορετικά διεπιστημονικά πεδία. Κινητικότητα μέσα στα ΑΕΙ, δεν είναι δυνατόν ένα παιδί που μπαίνει να μην μπορεί να αλλάξει πεδίο μέσα στα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, να μην μπορεί να συνδυάσει την επαγγελματική σταδιοδρομία με τη μόρφωσή του.

...

Να δούμε πώς θα συνδέσουμε καλύτερα το περιεχόμενο των σπουδών στα ΤΕΙ μας με την αγορά εργασίας και να υπάρχει πραγματική συνεργασία ανάμεσα στους παραγωγικούς φορείς και τους εκπαιδευτικούς φορείς, που κι εκεί η Ο.Κ.Ε. έχει έναν πολύ σπουδαίο ρόλο να παίξει.

Και τέλος να υπάρξει ανταποδοτικότητα στις κοινωνικές δαπάνες και στις δαπάνες και του ΟΑΕΔ, με μία ουσιαστική αποτίμηση των αποτελεσμάτων των διαφόρων προγραμμάτων. Διότι, κατά τη γνώμη μου, πάρα πολλά λεφτά σπαταλώνται, έχουμε συγκεκριμένες μετρήσεις όσον αφορά τις κοινωνικές δαπάνες και θα πρέπει πολύ προσεκτικά να δούμε και την αποτελεσματικότητα των δαπανών που πηγαινούν για την ενίσχυση της απασχόλησης και της κατάρτισης.

Και μπαίνω στον τελευταίο μεγάλο άξονα αν θέλετε των πολιτικών μας, πολιτικές που έχουν να κάνουν με την αναβάθμιση της οικονομικής διακυβέρνησης και την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας με άρση αντικινήτρων.

Αγαπητοί φίλοι και φίλες, αγαπητές κυρίες και κύριοι, αυτή τη στιγμή το ελληνικό κράτος, όσον αφορά τους θεσμούς διακυβέρνησης, έχει τεράστιο πρόβλημα. Για να κάνει κάποιος μια επένδυση στην Ελλάδα, για να δημιουργήσει νέες θέσεις εργασίας, πρέπει να είναι ήρωας. Απαιτούνται περίπου 42 άδειες, μία ατέλειωτη γραφειοκρατία, μία δαιδαλώδης διαδικασία, η οποία κοστίζει χρήματα και ουσιαστικά δημιουργεί αντικίνητρα και για την προσέλκυση επενδύσεων και για τη δημιουργία παραγωγικών επενδύσεων.

Βασική προτεραιότητα είναι η δημι-

ουργία ενός πλαισίου χρηστής οικονομικής διακυβέρνησης, η οποία όχι μόνον θα εξασφαλίζει την αποτελεσματικότητα των πόρων των Ελλήνων φορολογουμένων, όχι μόνο θα βάζει έναν ελεγκτικό μηχανισμό, έναν σύγχρονο αντιγράφοντα αν θέλετε άλλα κράτη στο σύστημα προμηθειών, στο σύστημα ελέγχων όσον αφορά τις δαπάνες ή στο σύστημα το φοροεισπρακτικό και το ελεγκτικό, με αντικειμενικά κριτήρια, αλλά θα απλουστεύσει ριζικά το ρυθμιστικό πλαίσιο για τις επιχειρήσεις.

Και γι' αυτό το σκοπό ελπίζω ότι στους επόμενους μήνες, αν δεν γίνουν εκλογές, προεκλογικά θα καταθέσουμε ένα ολοκληρωμένο σχέδιο νόμου για ένα σύγχρονο και απλό ρυθμιστικό πλαίσιο για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, ώστε να πραγματοποιηθούν παραγωγικές επενδύσεις και να ανοίξουν δουλειές στον τόπο μας.

Φάνη Πάλλη-Πετραλιά

Υπουργός Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας

...

Τα παραπάνω στοιχεία καταδεικνύουν ότι η κατάσταση αρχίζει να ισορροπεί, να σταθεροποιείται. Η ελληνική αγορά εργασίας, παρά τις πιέσεις που δέχεται από την κρίση, απέδειξε ότι διαθέτει και αντοχή και δυναμική. Έχει ισχυρές και υγιείς αντιστάσεις και αυθαίρετες και μονομερείς μεταβολές των εργασιακών σχέσεων. Δικιά μας θέση, αταλάντευτη θέση, είναι ότι η κρίση δεν μπορεί να λειτουργεί ως πρόσχημα για αδικαιολόγητες μετατροπές των συμβάσεων. Πολύ περισσότερο η κρίση δεν μπορεί να λειτουργήσει ως άλλοθι για παραβίαση των εργασιακών και ασφαλιστικών δικαιωμάτων των εργαζομένων.

Δεν εφησυχάζουμε, είμαστε έτοιμοι να προσαρμόσουμε τις πολιτικές μας έτσι ώστε να διασφαλίσουμε την ομαλή λειτουργία της αγοράς εργασίας. Αυτό που αποτελεί πεποίθηση είναι ότι όλοι μας αναγνωρίζουμε ότι η κρίση επιβεβαίωσε τον καθοριστικό ρόλο του Κράτους στην τόνωση της ανάπτυξης, στη θωράκιση της οικονομίας και της αγοράς εργασίας και στη διασφάλιση της Κοινωνικής Συνοχής.

Κεντρικός πυλώνας της Στρατηγικής της Κυβέρνησης για την έξοδο από την κρίση είναι η στήριξη της απασχόλησης. Η απασχόληση είναι καταλύτης, είναι ο καταλύτης στην ανατροφοδότηση του αναπτυξιακού κύκλου.

Η επιλογή μας αυτή, δικαιώθηκε πλήρως από την πρόσφατη Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «Κοινή Δέσμευση για την Απασχόληση». Και εδώ θα ήθελα να τονίσω ότι η Κοινή Δέσμευση αποτελεί μια θετική εξέλιξη για τη χώρα, γιατί δίνει για την περίοδο της κρίσης τη δυνατότητα αποδέσμευσης κοινοτικών πόρων χωρίς την εθνική συμμετοχή.

Θέλω εδώ να πω, ότι το Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας, από το τρίτο Κοινωνικό Πλαίσιο Στήριξης και έχοντας κλείσει την προηγούμενη χρονιά είχαμε απορρόφηση στο 98% και από ό,τι φαίνεται θα πάμε στο 101%.

Παρ' όλα αυτά θέλω να πω, ότι στο Δ' ΚΠΣ, το ΕΣΠΑ ήδη από το ΕΣΠΑ το Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας αξιοποιεί πόρους, ήδη βρίσκονται σε τροχιά υλοποίησης και σε συμβασιοποίηση μεγάλες δράσεις που αφορούν την οικοδόμη, τον τουρισμό, τα πράσινα επαγγέλματα, διότι δίνουμε ιδιαίτερη έμφαση στην πράσινη οικονομία και στα πράσινα επαγγέλματα ώστε να είμαστε έτοιμοι ως χώρα μετά από την κρίση, τη στιγμή που η χώρα θα βγει από την κρίση, θα είμαστε έτοιμοι για να αντιμετωπίσουμε τις προκλήσεις της νέας εποχής.

...

Αυτό το Σχέδιο Δράσης, το οποίο δεν είναι ευχολόγιο, είναι Σχέδιο το οποίο υλοποιείται, έχει 3 στόχους για τη στήριξη της Απασχόλησης και της Κοινωνικής Συνοχής:

1. Διατήρηση των θέσεων εργασίας.
2. Στήριξη των ευάλωτων και ευπαθών ομάδων πληθυσμού αλλά με στοχευμένες δράσεις, ώστε να μη χαθεί ούτε ένα ευρώ, γιατί στόχος μας είναι και το ένα ευρώ να φτάσει στον ίδιο τον ένα τον πολίτη.

3. Δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, ναι δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και υπάρχουν και αυτή τη στιγμή και έχω δώσει στοιχεία και την άλλη εβδομάδα θα δώσω ακόμα περισσότερα με την αξιοποίηση τι; Των νέων, δυναμικών κλάδων της οικονομίας, όπως είπα πριν, που είναι η κοινωνική οικονομία, είναι η πράσινη ανάπτυξη.

Πρόκειται για ένα εκτεταμένο εθνικό σχέδιο που διαπερνά το σύνολο της οικονομίας, δεν μένει αν θέλετε ως αρμοδιότητα στο Υπουργείο Απασχόλησης, στις αρμοδιότητες μάλλον του Υπουργείου Απασχόλησης, είναι ένα σχέδιο δράσης που διαπερνά όλη την οικονομία, ακούσατε πριν από λίγο τον Υπουργό Οικονομίας και Οικονομικών, αναφέρθηκε εκείνος περισσότερο σε ορισμένα θέματα και επειδή κι εγώ πρέπει να πηγαίνω για το Υπουργικό Συμβούλιο δεν θα κάνω ειδική αναφορά σε όλα αυτά, παρά μόνον στο γεγονός ότι το εκτεταμένο αυτό εθνικό σχέδιο προσφέρει εκτεταμένη κάλυψη σε 1.330.000 εργαζόμενους και ανέργους που είναι οι ωφελούμενοι και προβλέπει μια πρωτοφανή κινητοποίηση πόρων ύψους 3,2 δις ευρώ. Παράλληλα είναι ευέλικτο και αφήνει περιθώριο για αναγκαίες προσαρμογές όπου αυτό κριθεί απαραίτητο.

Οι δράσεις μας λοιπόν επικεντρώνονται στη:

- Στήριξη της απασχόλησης στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις που προσφέρουν το μεγαλύτερο ποσοστό θέσεων εργασίας στη χώρα μας.
- Προώθηση της κινητικότητας και της προσαρμοστικότητας των εργαζομένων μέσα από προγράμματα κατάρτισης και επανακατάρτισης.
- Τόνωση της ζήτησης της απασχόλησης στους τομείς που αντιμετωπίζουν τις σοβαρότερες επιπτώσεις από την κρίση, αναφέρθηκα πριν στις κατασκευές, στον τουρισμό, στις υπηρεσίες.

- Στήριξη των ομάδων του πληθυσμού που πλήττονται περισσότερο από την κρίση: γυναίκες, νέοι, ευάλωτες ομάδες πληθυσμού.

Εύη Χριστοφιλοπούλου

Βουλευτής ΠΑ.ΣΟ.Κ., Πολιτική Εκπρόσωπος για την Απασχόληση και την Κοινωνική Προστασία

...

Έρχομαι, λοιπόν, να γίνω συγκεκριμένη στις προτάσεις του ΠΑ.ΣΟ.Κ. Είναι σε τέσσερις άξονες. Ο πρώτος αναφέρθηκε κατά κόρον από την κα Κατσέλη, αλλά θέλω να τον τονίσω για την πληρότητα της συζήτησης και δεν είναι άλλος από τις επενδύσεις, ποιοτικές επενδύσεις εντάσεως εργασίας και εκεί πρέπει να δούμε κίνητρα για τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας τόσο στην πράσινη ανάπτυξη, αλλά και σε μια άλλη διάσταση, στοχευμένα, αντικειμενικά, με διαφάνεια, διαδικασίες ΑΣΕΠ στο κοινωνικό κράτος, στην υγεία και στην παιδεία.

Ναι είναι ρόλος του κράτους να κάνει προσλήψεις διαφανείς, αντικειμενικές, με γρήγορο και ευέλικτο ΑΣΕΠ, ούτως ώστε να μπορεί να στελεχωθεί εκεί όπου χρειάζεται και να συμμαζευτεί εκεί όπου δεν χρειάζεται, να μικρύνει εκεί όπου δεν χρειάζεται ο δημόσιος τομέας.

Διότι επί μία 5ετία είχαμε διόγκωση του δημόσιου τομέα, είχαμε πολύ περισσότερες επιτροπές, πολύ περισσότερες ειδικές υπηρεσίες, είχαμε πολύ περισσότερες αμοιβές διαφόρων στο δημόσιο τομέα, είχαμε σπατάλη μέσω αυτών των πόρων και αυτών των θέσεων και αυτών των επιτροπών στο δημόσιο τομέα, αλλά δεν είχαμε καθηγητές, νοσηλευτές, γιατρούς κ.λπ. κ.λπ. κ.λπ. Στοχευμένη απασχόληση σημαίνει προκλήσεις διαφανείς σ' αυτούς τους τομείς.

Άρα ο πρώτος άξονας είναι θέσεις εργασίας μ' αυτό το διπλό τρόπο: τόνωση της παραγωγικής δραστηριότητας στην οικονομία με επενδύσεις και από την άλλη επενδύσεις στο κοινωνικό κράτος με διαφάνεια και αντικειμενικότητα.

Δεύτερος άξονας. Ο δεύτερος άξονας έχει να κάνει με την προστασία, ακουμπάει λίγο στον πρώτο σε ό,τι αφορά τη στελέχωση του κοινωνικού κράτους εκεί που το χρειάζεται. Ο δεύτερος άξονας είναι ο άξονας προστασίας που εμείς τη βλέπουμε με δύο μορφές: Η μία μορφή είναι το Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας και η δυνατότητα όχι απλού συντονισμού, αλλά και πιθανότητα ενοποίησης των ελεγκτικών μηχανισμών και των ασφαλιστικών ταμείων με το ΣΕΠΕ, γιατί αυτό θα ελαφρύνει και τον επιχειρηματία ο οποίος δέχεται πολλές φορές πολλαπλούς ελέγχους και στενάζει, αλλά αυτό βεβαίως θα διασφαλίσει και τη σωστή και έγκυρη και έγκαιρη διενέργεια των ελέγχων. Αύξηση του κύρους της Επιθεώρησης Εργασίας και όχι απλές βελτιώσεις και στελέχωση του ΣΕΠΕ.

Ο δεύτερος άξονας είναι η βελτίωση της υπάρχουσας εργατικής νομοθεσίας. Και σ' αυτό θα χρειαστεί πολλή και σκληρή διαβούλευση. Και η διαβούλευση και ο διάλογος είναι πολύ σκληρό πράγμα και ο κ. Πρόεδρος της Ο.Κ.Ε. ως τότε Πρόεδρος της ΓΣΕΕ το γνωρίζει καλύτερα απ' όλους νομίζω, γιατί ήταν γνωστή η στάση του, η σκληρότητά του σε άλλες εποχές και άλλες πρωτοβουλίες.

Γιατί τα πράγματα πρέπει να λέγονται όπως είναι και οι κοινωνικοί εταίροι είναι σημαντικό να είναι τόσο σκληροί, όσο σκληρή πρέπει να είναι και η κυβέρνηση αν πρόκειται να λυθούν προβλήματα και να χτιστούν συναινέσεις για να γίνουν τομείς. Τομείς όμως όχι εις όφελος των λίγων, των ημετέρων και των δυνατών. Τομείς εις όφελος της οικονομίας με κοινωνικά δίκαιο τρόπο.

Η εργατική νομοθεσία, λοιπόν, να χρειάζεται σοβαρότατη βελτίωση. Δεν θα πω ρύθμιση, θα πω επαναρύθμιση της αγοράς εργασίας να και μέσω νόμων και όχι μόνο ελεγκτικών μηχανισμών, όχι όμως τέτοια που να στενάζει ιδιαίτερα η μικρή και μεσαία επιχείρηση. Μπορούμε να το δούμε αυτό.

...

Μιλούμε για επιδότηση από το κράτος του μη μισθολογικού κόστους εργασίας, των ασφαλιστικών εισφορών. Αυτό εμείς το στοχεύσαμε στους νέους, στους κάτω των 30 ετών και στις πολύ μικρές επιχειρήσεις κάτω των 50 ατόμων. Θα μπορούσαμε όμως κ. Πρόεδρε να συζη-

τήσουμε μαζί σας και άλλες μορφές και άλλα μέτρα για να δημιουργηθεί αυτό το πρώτο θεσμικό πλαίσιο που καταθέσαμε.

Καταθέσαμε επίσης γιατί νομίζουμε, ότι όπως είπα πριν, όχι μόνο με την ολοκλήρωση των υπηρεσιών υγείας, φροντίδας, προστασίας και εκπαίδευσης, αλλά και με αύξηση των παθητικών πολιτικών απασχόλησης όπως και εσείς στο κείμενό σας προτείνετε. Προτείνουμε την αύξηση και το έχουμε κι αυτό στην πρόταση νόμου, την αύξηση του επιδόματος ανεργίας στο 70% και να είναι σωστό και δίκαιο εν μέσω κρίσης να αυξηθεί το επίδομα ανεργίας στο 70%. Χαίρομαι που η έκθεσή σας μιλά και για επιμήκυνση και αυτό θα μπορούσε να εξεταστεί.

Και τέλος ο μεγάλος ασθενής, ο ΟΑΕΔ. Ήδη η κα Κατσέλη αναφέρθηκε, θέλω να δώσω ένα στίγμα. Το στίγμα είναι αυτό της αποκέντρωσης το οποίο πρέπει να διαπερνά από εδώ και πέρα όλες τις πολιτικές μας γιατί και το κράτος οφείλει να αποκεντρωθεί, αλλά και ο ΟΑΕΔ οφείλει δραματικά και δραστηρικά να αποκεντρωθεί και εσείς οι κοινωνικοί εταίροι οφείτετε σε κάθε επίπεδο σε τοπικό, σε νομαρχιακό, σε περιφερειακό επίπεδο να παίζετε έναν σημαντικότατο ρόλο στις ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης, που δεν πρέπει να γίνονται από τον ΟΑΕΔ.

Αποκέντρωση, απόλυτη διαφάνεια και στον ΟΑΕΔ και στο ΛΑΕΚ. Ζήτησαν οι κοινωνικοί εταίροι, ζητήσατε να έχετε εσείς το ΛΑΕΚ. Το ΠΑ.ΣΟ.Κ. είχε ανταποκριθεί, ο Πρόεδρος του ΠΑ.ΣΟ.Κ. είχε ανταποκριθεί σ' αυτό το αίτημα, πρέπει όμως να δούμε με διάλογο, με διαβούλευση με ποια κριτήρια, με ποια διαφάνεια, σε ποιο πλαίσιο μπορεί εν μέσω κρίσης ο ΛΑΕΚ να γίνει αποτελεσματικό εργαλείο και για την ανακούφιση, αλλά και για να επενδύσουμε, ούτως ώστε όταν βγούμε από την κρίση να είμαστε πιο δυνατοί και αυτό κυρίες και κύριοι είναι το στοιχείο.

Και ήθελα να κλείσω με τον τελευταίο άξονα των πολιτικών μας που δεν είναι άλλος απ' αυτόν στον οποίο αναφέρθηκα ήδη εκτεταμένα. Συλλογικές αυτονομίες, προστασία τους, κοινωνική διαβούλευση. Δεν είναι δυνατόν εν μέσω κρίσης να ανεχόμεθα ακόμη και διορισμένοι τραπεζίτες από την κυβέρνηση να μην προσέρχονται στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων για να συνάψουν κλαδικές συμβάσεις.

Κατερίνα Παπακώστα

Βουλευτής Ν.Δ., Υπεύθυνη Τομέα Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας και Γραμματέας Συναικείων Θεμάτων

...
Στην Ελλάδα, δυστυχώς, οι παθητικές πολιτικές απασχόλησης χρόνια τώρα απορροφούν το μεγαλύτερο μέρος των διαθέσιμων κονδυλίων που απευθύνονται στην αγορά εργασίας. Κι αυτό επίσης είναι μία πραγματικότητα.

Όταν, λοιπόν, λέμε ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης τι εννοούμε πολύ συγκεκριμένα: Πρώτον, κίνητρα στον ιδιωτικό τομέα για νέες προσλήψεις ή για διατήρηση των υφισταμένων θέσεων εργασίας.

Δεύτερον, δημιουργία θέσεων απασχόλησης στο δημόσιο τομέα που απευθύνονται κυρίως στα λεγόμενα μειονεκτούντα άτομα, ώστε να παραμείνουν στην αγορά εργασίας.

Τρίτον, δράσεις επαγγελματικού προσανατολισμού, εκπαίδευσης και απόκτησης εργασιακής εμπειρίας.

Τέταρτο, ειδικά προγράμματα για τη διευκόλυνση της ένταξης των νέων στην αγορά εργασίας, στα οποία περιλαμβάνονται η εκπαίδευση, η επιδότηση μισθού και η βοήθεια στην εύρεση εργασίας.

Πέμπτο, ειδικά προγράμματα για άτομα με αναπηρία με στόχο την ένταξη ή την επανένταξή τους στην αγορά εργασίας και βεβαίως βοήθεια στην εύρεση εργασίας και επιδότηση μισθού.

Άλλο μέτρο, συμπλήρωση της επαγγελματικής με την οικογενειακή ζωή ανδρών και γυναικών. Είναι ένα ζητούμενο πια στις μέρες. Στήριξη της πράσινης οικονομίας και ενίσχυση της πράσινης ανάπτυξης.

Η πράσινη οικονομία, αγαπητές φίλες και αγαπητοί φίλοι, και συγκεκριμένα οι επενδύσεις στους τομείς της ενέργειας και του περιβάλλοντος που είναι εξαιρετικά κρίσιμοι και ζωτικοί τομείς, πέρα από τις υπόλοιπες θετικές επιπτώσεις, θα δημιουργήσουν και σημαντικό αριθμό νέων θέσεων εργασίας, γεγονός που όπως αντιλαμβάνεστε και καταλαβαίνουμε οι πάντες, αποκτά ιδιαίτερη σημασία στη δεδομένη χρονική στιγμή.

...
Άρα, λοιπόν, τα κυβερνητικά μέτρα αντιμετώπισης της κρίσης στην απασχόληση επικεντρώνονται ιδίως σε προγράμματα απασχόλησης και απόκτησης προϋπηρεσίας στο δημόσιο και στον ευρύτερο δημόσιο τομέα, καθώς επίσης και στον εξαιρετικά ευαίσθητο και νευραλγικό ιδιωτικό τομέα.

Την ίδια ώρα κάνουμε προσπάθειες ενίσχυσης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, ενώ ήδη έχει ανακοινωθεί μία σειρά από στοχευμένα μέτρα των επιμέρους κλάδων, όπως είναι ο τουρισμός, όπως είναι η υποδομή, όπως είναι η αγορά του αυτοκινήτου, όπως είναι οι εξαγωγές στους οποίους και δραστηριοποιούνται χιλιάδες επιχειρήσεις σε όλη την Ελλάδα.

Γιάννης Παναγόπουλος

Πρόεδρος ΓΣΕΕ και Πρόεδρος ΙΝΕ / ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ

...
Ο δημόσιος τομέας πρέπει να κάνει ένα μεγάλο πράγμα τώρα. Να οδηγήσει σε άλλη κατεύθυνση το τρένο της ανάπτυξης. Η ανάπτυξη η μεταπολεμική που γνωρίσαμε στη χώρα πνέει τα λοίσθια. Ένα νέο παραγωγικό μοντέλο απαιτείται.

Εμείς έχουμε κάνει ως Ινστιτούτο Εργασίας και ως ΓΣΕΕ τις προτάσεις μας

και βεβαίως αυτές οι προτάσεις είναι απόλυτα συνυφασμένες με τις προτάσεις που ήδη αρχίζουν και ακούγονται και τις επεξεργασίες που γίνονται για το μοντέλο της πράσινης ανάπτυξης.

Το δεύτερο που πρέπει να κάνει είναι τώρα, εν μέσω κρίσης, να εντείνει τις άμεσες δημόσιες παραγωγικές επενδύσεις. Βλέπετε, πέντε χρόνια συναπτά ως ποσοστό του ΑΕΠ οι δημόσιες επενδύσεις μειώνονται και φέτος εν μέσω κρίσης είμαστε η μοναδική χώρα που μειώσαμε τις δημόσιες επενδύσεις σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Μην πάει το μυαλό σας στα μεγάλα έργα, δεν είναι τα μεγάλα έργα και οι οδικοί άξονες. Δημόσιες επενδύσεις είναι οι επενδύσεις στην ενέργεια, στις εναλλακτικές μορφές ενέργειας που μπορούν να δημιουργήσουν και απασχόληση και να δώσουν ενεργειακά αποθέματα που σ' αυτή την κατεύθυνση θα κινηθεί η χώρα.

Είναι επενδύσεις στην παιδεία, δημόσιες επενδύσεις και επειδή υπάρχει λαγνεία του Συμφώνου Σταθερότητας, βεβαίως πρέπει να υπάρχει Σύμφωνο Σταθερότητας, δεν θα υπήρχε ευρωπαϊκή οικονομία, αλλά μπορούμε να διεκδικήσουμε, κυβερνήσεις και κοινωνίες, να υπάρχει ελαστικότητα σε δύο τομείς: Στις άμεσες παραγωγικές επενδύσεις και στις επενδύσεις στην παιδεία.

Αν εξαιρούντο από το Σύμφωνο Σταθερότητας η Ελλάδα θα έπαιρνε μια μεγάλη ανάπτυξη και μια μεγάλη ανάσα, όπως και άλλες χώρες, προκειμένου να υπερβεί χρόνια προβλήματα που αφορούν και το ίδιο το παραγωγικό της μοντέλο.

Αυτά τα πράγματα πρέπει να κάνει ο δημόσιος τομέας και βεβαίως να προστατεύσει την εργασία, να πάμε όπως σας είπα σε μία νέα ρύθμιση. Αλλά εδώ πρέπει να δούμε με τι εργαλεία την προστατεύεις.

...

Και να δώσω μια νότα αισιοδοξίας. Εγώ πιστεύω ότι με μια αλλαγή πολιτικών και κοινωνικών συσχετισμών, με ένα άλλο κλίμα και με ένα άλλο ρεύμα, με μια άλλη δημοκρατική διακυβέρνηση μπορούμε φίλε και σύντροφε Χρήστο αυτό που το έχεις οραματιστεί και έχεις προσπαθήσει από την Ο.Κ.Ε. να το προχωρήσεις, να το κάνουμε μια μεγάλη εθνική και κοινωνική συμφωνία των παραγωγικών δυνάμεων αυτού του τόπου για να μπορούμε να δώσουμε όραμα και προοπτική στην κοινωνία και να αναλάβουμε όλοι τις ευθύνες μας αναμένοντας τους καρπούς αυτού του τόπου να τους μοιράσουμε δίκαια

και όχι όπως έγινε μετά την ένταξή μας στην ΟΝΕ.

Δημήτρης Στρατούλης

Μέλος της Πολιτικής Γραμματείας και Υπεύθυνος Εργατικής Πολιτικής του ΣΥ.ΡΙ.Ζ.Α.

...

Για να αντιμετωπιστεί χρειάζεται, πρώτον, τη ριζική αύξηση των δημόσιων επενδύσεων που να βοηθάνε και στην παραγωγική ανασυγκρότηση της οικονομίας και στη δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης.

Δεύτερον, η ουσιαστική ενίσχυση των δημόσιων κοινωνικών δαπανών για να υπάρξουν και έχουμε πει εμείς, ότι μπορεί να υπάρξουν μ' αυτό τον τρόπο 100.000 νέες θέσεις εργασίας στην υγεία, στην παιδεία, στην κοινωνική προστασία, στο περιβάλλον και στην πολιτική προστασία. Και αυτό δεν το είπαμε μόνοι μας, το λέμε με βάση τις κενές οργανικές θέσεις, οι οποίες διαπιστωμένα υπάρχουν σ' αυτούς τους τομείς.

Τρίτον, η πρότασή μας είναι ότι πρέπει να αυξηθούν δραστικά οι δαπάνες για την απασχόληση. Είναι στο 1% στη χώρα μας, ενώ στην Ευρωπαϊκή Ένωση ο μέσος όρος είναι 2,7% του ΑΕΠ.

Τέταρτο, λέμε, ότι πρέπει να ενισχυθούν δραστικά οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις. Ο τρόπος χρηματοδότησής τους από το ΤΕΜΠΜΕ ήταν ουσιαστικά τρόπος χρηματοδότησης των επιχειρήσεων που δεν είχαν πρόβλημα, γιατί απαιτούσε να είναι κερδοφόρες τα τρία τελευταία χρόνια, ενώ στήριξη χρειάζονταν και χρειάζονται οι επιχειρήσεις που έχουν πρόβλημα από την οικονομική κρίση.

Θεωρούμε ταυτόχρονα ότι είναι επίκαιρο το αίτημα της Αριστεράς και του λαϊκού κινήματος για μείωση του χρό-

νου εργασίας χωρίς μείωση των αποδοχών. Και βεβαίως νομίζουμε ότι πρέπει να υπάρξουν και νέες αυξήσεις και στα προγράμματα κοινωνικού τουρισμού, ακόμα πιο γενναίες απ' αυτές που ανακοίνωσε η κυβέρνηση για να ενισχυθούν και προβληματικοί κλάδοι της οικονομίας σήμερα, όπως το τουρισμός.

Και βεβαίως ακόμα πιο γενναία προγράμματα του Οργανισμού Εργατικής Κατοικίας να φτάσει τουλάχιστον σ' αυτό που λέει το καταστατικό του, το 10% των δαπανών του πρέπει να πηγαίνει για να χτίζονται σπίτια, που σήμερα είναι στο 2% μ' αυτά που ανακοίνωσε τελευταία η Υπουργός Απασχόλησης.

Να αυξηθεί επομένως το πρόγραμμα εργατικών κατοικιών για να βρουν δουλειά και οι οικοδόμοι, αλλά και εργαζόμενοι τεχνικών εταιρειών σ' αυτό τον κλάδο και μια σειρά τέτοια μέτρα.

Ταυτόχρονα, εμείς λέμε ότι πρέπει να ενισχυθεί το εισόδημα των εργαζομένων, η αγοραστική δύναμη των μισθών για να μπορεί έτσι να κινείται η αγορά, να αυξηθεί η ζήτηση, να κινούνται οι επιχειρήσεις, να αντιμετωπιστεί η ανεργία και βεβαίως να στηριχθούν άλλες δράσεις, διότι υπάρχουν άνεργοι, χιλιάδες άνεργοι.

Κωνσταντίνος Παπαντωνίου

Αντιπρόεδρος Ο.Κ.Ε.

...

Σήμερα, κυρίες και κύριοι, το βασικό πρόβλημα της ελληνικής οικονομίας είναι η αβεβαιότητα, είναι η ρευστότητα που δημιουργείται γύρω από τη βιωσιμότητα του τρέχοντος αναπτυξιακού και κοινωνικού προτύπου, γιατί; Γιατί τα προβλήματα φωτίστηκαν από την κρίση,

βγήκαν κάτω από το χαλί.

Το μοντέλο που υπάρχει λοιπόν ενθαρρύνει την ελλειμματική Δημόσια Διοίκηση, την υπερβολή στην κατανάλωση, τις εισαγωγές σε βάρος της αποταμίευσης και των εξαγωγών. Αυτό το σύστημα που έχουμε σήμερα δε φορολογεί το εισόδημα ανάλογα με τη φορολογική ικανότητα του καθενός, δε δίνει ευκαιρίες απασχόλησης στη νέα γενιά, λειτουργεί σε βάρος της αξιοκρατίας, δεν προστατεύει το περιβάλλον, το κοινωνικό κράτος και τα δικαιώματα των πολιτών.

Είναι φανερό λοιπόν ότι απαιτείται ένα νέο αναπτυξιακό μοντέλο βιώσιμης ανάπτυξης και στην Ελλάδα, νέες θέσεις εργασίας, νέες επενδύσεις από τις κατασκευές και τις μεταφορές μέχρι τις νέες τεχνολογίες και την καθαρή ενέργεια. Ανάπτυξη λοιπόν βιώσιμη και πράσινη, με ανακατανομή του πλούτου για να αντιμετωπιστεί η ανεργία και η ύφεση.

...

Στο πλαίσιο αυτό το Παρατηρητήριο της Ο.Κ.Ε. εξέδωσε δυο Γνώμες. Η πρώτη αφορά στην οικονομική δημοσιονομική και χρηματοπιστωτική κρίση και η δεύτερη στις πολιτικές ενίσχυσης της απασχόλησης και αντιμετώπισης της ανεργίας, κατά την περίοδο της οικονομικής κρίσης και επεχείρησε να φωτίσει μερικές πλευρές του προβλήματος, παρουσιάζοντας επικαιροποιημένα στατιστικά στοιχεία.

Η ανάδειξη μέσα από τα στοιχεία του προβλήματος της ανεργίας, των ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, των εργασιακών σχέσεων, δείχνει το συσχετισμό που υπάρχει ανάμεσά τους και την αναγκαιότητα όπως είπα και προηγουμένως αλλαγής. Αλλαγής που θα απαντά και με πολιτικές, σύμφωνα και με τις προτάσεις του Παρατηρητηρίου και των κοινωνικών φορέων.

Κυρίες και κύριοι, το Παρατηρητήριο της Ο.Κ.Ε. δεν επιχειρεί μια προσέγγιση του φαινομένου με όρους φυσικής καταστροφής, όπως ορισμένοι επίμονα προσπαθούν να σηματοδοτήσουν. Η παρουσίαση του ζητήματος βρίσκεται σε αντικειμενικά διασταυρούμενα στοιχεία, που δείχνουν και τις πολιτικές που πρέπει να ακολουθήσουμε για να βγούμε από την κρίση.

Εμείς το ποτήρι δεν το βλέπουμε μισοάδειο, η καταστροφή δηλαδή, το βλέπουμε μισογεμάτο, με μία διαφορά. Πάνω στην αλλαγή του αναπτυξιακού μοντέλου προσθέτουμε το πλαίσιο των πολιτικών της συμφωνίας που είχαμε στο Παρατηρητήριο και στην Ο.Κ.Ε., που πήραμε ομόφωνα και οι εργοδοτικοί φορείς και οι εργαζόμενοι και οι αγρότες, όσοι μετέχουν, 18 τριτοβάθμιες οργανώ-

σεις που μετέχουν στην Ο.Κ.Ε.

Βασική κατεύθυνση: Αλλαγή του μοντέλου. Πρώτος λοιπόν στόχος νέο μοντέλο, με νέα αναδιανομή του εισοδήματος υπέρ των ασθενέστερων στρωμάτων και εισοδηματικών τάξεων, με ανάπτυξη και επενδύσεις στην πράσινη οικονομία.

Δεύτερο με νέο ρόλο του κράτους, με ανακατανομή των δημοσίων επενδύσεων μεταξύ της περιφέρειας και των αστικών κέντρων. Τρίτον, με επανεξέταση του φορολογικού συστήματος για δίκαιη κατανομή του φορολογικού βάρους και καταπολέμηση της εισφοροδιαφυγής, της παραοικονομίας και του εμπορίου, είναι η σημερινή πρόκληση.

Τέταρτον, με αναδιοργάνωση του κράτους, των δημοσίων υπηρεσιών και αναμόρφωση του κοινωνικού κράτους, για ένα κράτος αποτελεσματικότερο, με ποιοτικά καλύτερες δημόσιες υπηρεσίες. Επίσης στόχος η διαφάνεια παντού, όχι στη διαφθορά, χτύπημα των εστιών διαφθοράς όπου υπάρχουν.

Πέμπτον, με ένα ενιαίο καθεστώς εργασιακών σχέσεων σταθερής απασχόλησης. Μη σας κάνει εντύπωση ότι μέσα στο κείμενο δε θα βρείτε τη λέξη «ελαστικοποίηση». Ίσως πείστηκαν και οι εργοδοτικές οργανώσεις ότι πλέον η λέξη ελαστικοποίηση που έχει πάρει τέτοια μορφή δεν πρέπει να μένει ως πολιτική ξεπεράσματος της κρίσης, δεν υπάρχει η λέξη.

Κατάργηση λοιπόν των stage, απαράδεκτο καθεστώς –διάβασε το κείμενό του να το δείτε γιατί είναι ένα απαράδεκτο καθεστώς αυτή η ελαστικοποίηση και προστασία των ανέργων και των πιο ευάλωτων κοινωνικών ομάδων, με πλήρη ασφάλιση, εξάλειψη της αδήλωτης εργασίας.

Και τελικά έκτον, αύξηση των διαθέσιμων πόρων για την εκπαίδευση και την έρευνα, αναβάθμιση των υπηρεσιών υγείας και φροντίδας για όλους, ποιότητα στην υγεία, στήριξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και της αγροτικής παραγωγής και τέλος διασφάλιση των συλλογικών διαπραγματεύσεων και των συμβάσεων και στον ιδιωτικό, αλλά και στο δημόσιο τομέα που αυτό είναι μέχρι στιγμής ανύπαρκτο.

...

Σάββας Ρομπόλης

Επιστημονικός Διευθυντής
INE / ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ

...

Με άλλα λόγια, η κεντρική παρατήρηση που μπορεί να διατυπώσει κανείς με αυτή την ανάλυση που σας κάνω είναι ότι η προτεραιότητα για την έξοδο από την κρίση και τη μείωση της ανεργίας στην Ελλάδα θα πρέπει να είναι η επιλογή της αναπτυξιακής στρατηγικής.

Αντί όμως αυτής της επιλογής, η οικονομική πολιτική και οι άλλοι φορείς άσκησης της οικονομικής πολιτικής επιχειρούν να θέσουν ως προτεραιότητα για την έξοδο από την κρίση τη φάση της δημοσιονομικής εξυγίανσης και πειθαρχίας, που όπως σας είπα προηγουμένως αναστέλλει κάθε αναπτυξιακή πρωτοβουλία με την αύξηση της φορολογικής επιβάρυνσης της μεγάλης πλειοψηφίας των πολιτών, τη μείωση των δημοσίων και κοινωνικών δαπανών.

Με αυτό το πλαίσιο της οικονομικής πολιτικής δημιουργούνται συνθήκες φαύλου κύκλου δημοσιονομικών και αναπτυξιακών αδιεξόδων στην ελληνική οικονομία, τα οποία για να τα αντιμετωπίσει εκτός από το κοινωνικό κόστος αύξησης της ανεργίας θα απαιτηθούν τεράστιοι πόροι και θα χαθεί πολύτιμος αναπτυξιακός χρόνος.

Γι' αυτούς τους λόγους υποστηρίζουμε τη στρατηγική επιλογή της αναπτυξιακής πολιτικής, τμήμα της οποίας υπό προϋποθέσεις μπορεί να είναι η εξυγίανση των δημοσίων οικονομικών. Επομένως με βάση αυτή τη διατύπωση και την άποψη εμείς πιστεύουμε ότι κατά τη διάρκεια της οικονομικής κρίσης απαιτείται αύξηση των δημοσίων και κοινωνικών δαπανών και απόσυρση

των μέτρων φορολογικής επιβάρυνσης των μισθωτών και των συνταξιούχων, απαιτείται εισοδηματική στήριξη των δανειοληπτών και των νοικοκυριών και βέβαια απαιτείται και ενίσχυση της ρευστότητας για τις επιχειρήσεις και ιδιαίτερα τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

...

Επομένως, εμείς ξεκινάμε από αυτά τα δύο βασικά συμπεράσματα που έχουμε για την ελληνική οικονομία και πάνω σε αυτά τους πόρους που βλέπουμε ότι αντλούνται είναι από μία δίκαιη αναδιανομή του εισοδήματος και είχαμε προτείνει επτά πηγές.

Η μία πηγή είναι αύξηση του συντελεστή φορολόγησης των πολύ υψηλών εισοδημάτων και δε νομίζω ότι μπορεί να υποστηρίξει ότι κομίζουμε γλαύκας εις Αθήνας, διότι θα είδατε πριν μερικές μέρες και στη Γερμανία που αποφάσισαν τη μείωση των φορολογικών συντελεστών των χαμηλών εισοδημάτων και την αύξηση των υψηλών εισοδημάτων.

Πρέπει δε να σας πω, επειδή όπως καταλάβατε μελετάμε πάρα πολύ και την κρίση του 1929, στην κρίση του 1929 ο Ρούζβελτ για τρία χρόνια τον συντελεστή φορολόγησης τον είχε φθάσει 85%. Επομένως δεν πρέπει να μην έχουμε μέσα στην αντίληψή μας τέτοιες ριζοσπαστικές πολιτικές.

Δεύτερο μέτρο, εγκαθίδρυση της προοδευτικής φορολογίας για τις ανώνυμες εταιρείες και τις ΕΠΕ. Στην Ελλάδα το φορολογικό σύστημα, αυτό που λέει ο λαός μας, είναι και δίκαιο και άδικο. Είναι δίκαιο για τους μισθωτούς γιατί εφαρμόζεται η προοδευτική φορολογία, είναι άδικο όμως διότι στις ανώνυμες εταιρείες και στις ΕΠΕ εφαρμόζεται μια αναλογική φορολογία η οποία είναι άδικο φορολογία.

Ξέρω πολύ καλά, γιατί διδάσκω την πολιτική οικονομία στο πανεπιστήμιο, υπάρχει αυτή η νεοκλασική θεωρία που λέει ότι "με αυτόν τον τρόπο μεταφέρουμε πόρους στις επιχειρήσεις, γιατί οι επιχειρήσεις είναι η κινητήρια δύναμη της επένδυσης και όταν θα γίνουν επενδύσεις θα έχουμε θέσεις εργασίας" κ.λπ.

Αυτό όμως δεν λειτουργεί στην Ελλάδα και φαντάζομαι ότι το έχουν μελετήσει πολύ σοβαρά και οι άλλες χώρες της Ευρώπης και έχουν καταφύγει τουλάχιστον από το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο και μετά στην προοδευτική φορολογία.

Τρίτη πηγή, επαναφορά και αύξηση φορολογίας της μεγάλης ακίνητης περιουσίας. Τέταρτη πηγή φορολόγησης της πολυτελούς κατανάλωσης, έκτη πηγή φορολόγησης διασυνοριακών μετακινή-

σεων κεφαλαίου και έβδομη πηγή καταπολέμησης της φοροδιαφυγής με τις offshore εταιρείες.

...

Γεώργιος Ρωμανιάς

Πρόεδρος ΠΑΕΠ Α.Ε.

...

Εάν πάρετε μια ανάλυση των παροχών των υφιστάμενων ασφαλιστικών ταμείων και πάρετε την κατάσταση των συντάξεων σε κατώτατες μέσες και ανώτατες, θα διαπιστώσετε απίθανα πράγματα.

Θα διαπιστώσετε φερ' ειπείν ότι υπάρχουν ταμεία που χορηγούν ανώτατες συντάξεις χαμηλότερες από τις κατώτατες συντάξεις άλλων ταμείων. Τι μεγαλύτερη ανωμαλία μπορεί να δημιουργηθεί και να υπάρξει σε ένα συγκεκριμένο σύστημα;

Θα διαπιστώσετε ακόμα και τελειώνω με αυτή την ενότητα, ότι συγκεκριμένο ταμείο από το 2003 μέχρι το 2008 αύξησε τις ανώτατες συντάξεις κατά 135%, όταν το ίδιο ταμείο στην ίδια περίοδο αύξησε τις κατώτατες συντάξεις κατά 20%. Αντιλαμβάνεστε το μέγεθος της αντικοινωνικής συμπεριφοράς και πολιτικής του ελληνικού κράτους.

Τον Οκτώβρη του 2008 ο ιδιωτικός τομέας απώλεσε 38 χιλιάδες θέσεις εργασίας, είναι η διαφορά μεταξύ προσλήψεων και αποχωρήσεων οικιοθελών ή απολύσεων. Απώλεια λοιπόν για τον ιδιωτικό τομέα 38 χιλιάδων θέσεων εργασίας σε ένα μήνα.

Τον ίδιο μήνα η ελληνική οικονομία συνολικά σε δημόσιο και ιδιωτικό τομέα είχε πλεόνασμα 64 χιλιάδων θέσεων εργασίας. Τι σημαίνει αυτό; Σημαίνει ότι ενώ ο ιδιωτικός τομέας, η αναπτυξιακή διαδικασία έχασε 38 χιλιάδες θέσεις εργασίας, ο δημόσιος τομέας δημιούργησε με το γνωστό τρόπο που δημιουργεί τις

θέσεις εργασίας ο δημόσιος τομέας, 64 χιλιάδες συν 38 χιλιάδες θέσεις εργασίας.

Και βγαίνει η οικονομία μας το μήνα αυτόν που ξεκίνησε η κρίση να παρουσιάζει πολύ βελτιωμένη την αγορά εργασίας κατά 64 χιλιάδες θέσεις εργασίας, ενώ στην πραγματικότητα από την αναπτυξιακή διαδικασία είχαν χαθεί 38 χιλιάδες θέσεις εργασίας.

Συμπέρασμα, δεν μπορούμε να συνδυάσουμε στην Ελλάδα το ρυθμό ανάπτυξης με τις θέσεις εργασίας που δημιουργούνται, διότι η δημιουργία των θέσεων εργασίας στην Ελλάδα δεν είναι προϊόν του ποσοστού ανάπτυξης.

Θα πω ένα δεύτερο στοιχείο, οι επενδύσεις σε πάγιο εξοπλισμό βελτιώνουν την απασχόληση και το επίπεδο της ανεργίας, μειώνουν την ανεργία; Απάντηση: Όχι, καθόλου, στατιστικώς είναι ασήμαντη η συσχέτιση των επενδύσεων με τις θέσεις εργασίας που δημιουργούνται στην Ελλάδα. Θα με ρωτήσετε γιατί, όταν σε όλες τις άλλες χώρες, τις προχωρημένες χώρες συμβαίνει το αντίθετο, θα με ρωτήσετε γιατί;

Σας απαντώ, διότι είναι απλό, ο κεφαλαιουχικός, ο μηχανολογικός, ο ηλεκτρονικός εξοπλισμός δεν παράγεται στην Ελλάδα, εισάγεται από το εξωτερικό. Επομένως δεν απασχολούνται ελληνικά χέρια, επομένως δεν βελτιώνεται η απασχόληση, ούτε μειώνεται η ανεργία με τις αυξήσεις των επενδύσεων παγίου κεφαλαίου.

...

Άγγελος Τσακανίκας

Υπεύθυνος Ερευνών IOBE

...

Στο κομμάτι της βιομηχανίας ήδη από το Μάιο του 2007 ο δείκτης είχε αρχίσει να επιδεινώνεται, πάρα πολύ ωρύτερα δηλαδή από ό,τι οι περισσότεροι

συζητούσαν, τα στοιχεία τα οποία παράγουμε είχαν αρχίσει να αποτυπώνουν την επιδείνωση στο κομμάτι της βιομηχανίας.

Το Φλεβάρη του 2009 σημειώθηκε ιστορικό χαμηλό, ιστορικό χαμηλό από το 1981. Οι δουλειές αν θέλετε φτάσανε στο χαμηλότερο σημείο που έχουμε μετρήσει ποτέ. Αυτό το οποίο παρατηρεί κάποιος βέβαια το τελευταίο τρίμηνο είναι μια μικρή ανάκαμψη, η οποία συνδέεται άλλωστε και με την επιδείνωση στο οικονομικό κλίμα, αυτό όμως το οποίο θα πρέπει να πούμε είναι ότι απλά δίνονται οι πάρα-πάρα πολύ απαισιόδοξες προβλέψεις, απλά λίγο αμβλύνονται αν θέλετε, δεν έχουν ουσιαστικά κάποια τάση ουσιαστικής βελτίωσης, ωστόσο έχουμε μία άμβλυνση της πολύ έντονης απαισιοδοξίας και πλέον γίνονται λιγότερες, αλλά είμαστε ακόμα πάρα πολύ χαμηλά όπως βλέπετε και οπτικά ακόμα από το δείκτη, πάντως είναι σημαντικό το ότι γύρισε αν θέλετε ο δείκτης.

Στο λιανικό εμπόριο. Το λιανικό εμπόριο είχε κινηθεί πάρα πολύ υψηλά το 2006 και το 2007, οι προσδοκίες και οι δουλειές στο λιανικό εμπόριο ήταν σε πολύ υψηλά επίπεδα ακόμα και το α' εξάμηνο του 2008. Είναι ο τομέας ο οποίος αν θέλετε καθυστέρησε, όπως θα δούμε κι από τους άλλους δείκτες, να εισέλθει στην κρίση.

Και εδώ διαπιστώνεται μία βελτίωση το τελευταίο δίμηνο, μετά από δέκα μήνες συνεχόμενης επιδείνωσης. Απλά βεβαίως όπως και εδώ συμβαίνει, οι προβλέψεις πλέον δεν είναι τόσο πτωτικές. Εξακολουθούν να είναι αρνητικές, οι επιχειρήσεις εξακολουθούν να προβλέπουν πτώση της ζήτησης, πτώση των παραγγελιών, απλά δεν είναι τόσο μαύρες αν θέλετε όσο ήταν πριν από πέντε ή έξι μήνες.

Η ανάκαμψη η οποία σημειώνεται το Μάιο έχει κάποια κλαδικά χαρακτηριστικά και προέρχονται κυρίως από τον κλάδο του αυτοκινήτου, όπου εκεί οι εκτιμήσεις ήταν πάρα πολύ μαύρες και πλέον εκεί ανάκαμψε λίγο η αγορά, αλλά και τα πολυκαταστήματα, αυτοί οι δύο αν θέλετε υποκλάδοι στηρίζουν το λιανικό εμπόριο.

Στις υπηρεσίες κι εκεί ίδια εικόνα, βλέπετε πάρα πολύ μεγάλη πτώση, με δειλά βήματα και εδώ σημειώνεται η ανάκαμψη, εξακολουθούν βέβαια να υπερτερούν οι δυσμενείς προβλέψεις για την εξέλιξη της ζήτησης, οπτικά και μόνο για να καταλάβετε βρισκόμαστε 40% με 50% κάτω από το επίπεδο το οποίο έχουμε ορίσει ως βάση.

Στις κατασκευές τώρα, που είναι ένας σημαντικός όντως τομέας της ελληνικής οικονομίας, σημειώνεται σταθερά πτωτική πορεία από το φθινόπωρο όμως του 2008. Θα πρέπει να πούμε ότι αυτός ο τομέας επειδή περιλάμβανε μέσα τα δημόσια έργα έχει ένα διαφορετικό χρονισμό, δεν επηρεάζεται τόσο εύκολα από τις μεταβολές της ζήτησης εκτός από το κομμάτι της κατοικίας. Γενικά δηλαδή επειδή τα έργα είναι πολύ πιο μακροχρόνια, βλέπει κάποιος μια μεγαλύτερη σταθερότητα.

...

Ρωτήσαμε τις επιχειρήσεις με ποιο τρόπο αντέδρασαν στην κρίση.

Ο κυρίαρχος τρόπος είναι η περικοπή του κόστους, αλλά με ποιον τρόπο ο περιορισμός του κόστους; Με μείωση των θέσεων εργασίας περισσότερο στους ανειδίκευτους, κινδυνεύουν δηλαδή περισσότερο οι θέσεις ανειδίκευτης εργασίας, συνδέεται αυτό άμα θέλετε και με τη σταθερή επιδείνωση που βλέπουμε στις κατασκευές, λιγότερο οι ειδικευμένοι, οι μισές επιχειρήσεις απάντησαν ότι θα κάνουν τη μείωση αριθμού των ειδικευμένων έναντι 60% σε ανειδίκευτους εργάτες. Σε διευθυντικά στελέχη περισσότερο επιλέγεται αντί της μείωσης η στασιμότητα των αποδοχών, κόψιμο bonus και άλλων τυχόν επιδομάτων τα οποία συνήθως δίνονταν.

Η μόνη δυνατότητα άμυνας αυτή τη στιγμή είναι να προωθηθούν τα έργα υποδομής για τα οποία μας δίνεται η δυνατότητα από τους κοινοτικούς πόρους να μην καταβάλλουμε εμείς την εθνική μας συμμετοχή και να μην επιβαρύνουμε το δημοσιονομικό μας έλλειμμα, γιατί μπορεί να πάρουμε μια προκαταβολή από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ως το 100% του κόστους, άρα αυτό είναι κάτι το οποίο μπορεί να προωθηθεί σχετικά γρήγορα.

Αυτό το οποίο όμως γενικά σημειώνουμε είναι το εξής: Τι μας δείχνουν οι δείκτες κλίματος; Ότι υπάρχει αυτή η έντονη αβεβαιότητα, η οποία αβεβαιότητα ακόμα κι αν δεν έχει περιοριστεί σε τέτοιο βαθμό η ζήτηση στις επιχειρήσεις, αν πιστεύουν ότι ακόμα και μια πτώση των κερδών ή και μια πτώση της ζήτησης μπορούν να την ενσωματώσουν μέσα σε ένα βάθος χρόνου, η αβεβαιότητα λειτουργεί απειλητικά για τις επιχειρήσεις οι οποίες αισθάνονται ότι πιέζονται και ενδεχομένως προβαίνουν και σε σπασμωδικές κινήσεις προχωρώντας σε γρήγορες περικοπές του κόστους κυρίως με το προσωπικό.

Επομένως αυτό το οποίο πρέπει να ανακτηθεί είναι αυτό το κλίμα εμπιστοσύνης και ένα σημαντικό κομμάτι είναι ο ρόλος του τραπεζικού συστήματος και

γι' αυτό ειπώθηκαν ενδιαφέροντα πράγματα στην ημερίδα της Ο.Κ.Ε. την προηγούμενη εβδομάδα, αν δεν αποκατασταθεί η ευρυθμία στη χρηματοδότηση δεν πιστεύουμε ότι μπορεί να αποκατασταθεί και η εμπιστοσύνη στην αγορά, η οποία θα γλιτώσει αν θέλετε ή θα απομακρυνθεί από αποφάσεις οι οποίες ίσως είναι ακόμα πιο δυσμενείς.

...

Διονύσιος Γράβαρης

Επιστημονικός Διευθυντής
ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ

...

Εμφανίζεται σε επιχειρήσεις και θα το δείτε και στις μεγάλες και στις μικρές, με μείωση τζίρου, μείωση ζήτησης, αργότερα μείωση παραγγελιών και πρόβλημα ρευστότητας. Γιατί πέρα από

τα δάνεια τα καταναλωτικά τα στεγαστικά και τα λοιπά, οι τράπεζες κλείνουν πλέον τις στρόφιγγες και προς τις επιχειρήσεις. Υπάρχει πρόβλημα ρευστότητας.

Το ζήτημα είναι τώρα αφού αυτοί είναι οι μηχανισμοί εισόδου της κρίσης πώς κατανέμεται το κόστος της κρίσης; Δηλαδή μέχρι τώρα από την κρίση υπάρχουν ωφελημένοι; Αυτοί που φοβούνταν περισσότερο ότι θα την πάθουν είναι οι πιο ωφελημένοι της κρίσης. Δηλαδή οι ελληνικές τράπεζες έχουν ωφεληθεί από την κρίση, έχουν ενισχύσει τη θέση τους σε σχέση με αυτό που ήταν πιο πριν και σε σχέση με τους υπολοίπους.

Ποιος επιβαρύνεται το κόστος της κρίσης; Κάθε μέρα η οικονομική κρίση είναι και μηχανισμός πειθάρχησης των εργαζόμενων. Πάντοτε, ενώ αυξάνεται η φορολογία στα μεγάλα εισοδήματα ο συντελεστής, οι μισθοί μειώνονταν σε περίπτωση κρίσης, δεν αυξάνονται. Είναι μηχανισμός πειθάρχησης.

Μήπως τελικά κάποιες δαπάνες που μέχρι τώρα θεωρούσαμε αμυντικές, ως

κοινωνικές ως δαπάνες πολυτελείας είναι και αναπτυξιακές δαπάνες; Ή έχουν αυτό το αναπτυξιακό δυναμικό που δεν το έχουμε δει;

Εάν για παράδειγμα το να αυξηθούν τις δαπάνες για την παιδεία ή να αυξηθούν για παράδειγμα τη διάρκεια της υποχρεωτικής εκπαίδευσης από τα 9 έως τα 12 έτη, εκτός από το ότι είναι υποχρεωμένο το κράτος για 12 έτη να χρηματοδοτεί τα σχολεία μας, πως τα χρηματοδοτεί, έχει και αναπτυξιακό δυναμικό κι όχι γιατί αυτοί που θα τελειώσουν στα 12 είναι ότι θα πάρουν μεγαλύτερο εισόδημα, αυτό είναι άλλο θέμα. Αλλά γιατί δημιουργείται μια ζήτηση για περισσότερες υπηρεσίες και υποδομές που έχουν τα σχολεία.

Η υγεία έχει το αναπτυξιακό δυναμικό της; Έχει. Αν πάτε και δείτε τον Ευαγγελισμό, είναι ένα τεράστιο εργοστάσιο. Μπορεί να γίνει καθετοποίηση που ενδεχομένως υπάρχει αυτή τη στιγμή στον κατασκευαστικό τομέα κι έτσι να έχουμε συσχετίσεις, να θυμίσει και ο Πύργος ο Ρωμανιάς να μας πει «κοιτάξτε να δείτε, δεν είναι οι κατασκευές, ο τουρισμός», το μοντέλο του μεταπολέμου δηλαδή, αλλά είναι και η υγεία.

Αυτά όλα δεν είναι, εγώ πιστεύω ότι μαζί με τις αμυντικές πρέπει να κάνουμε κι αυτό που λέμε τις επιθετικές πολιτικές.

...

Θεόδωρος Χρονόπουλος

Πρόεδρος Κοινωνικού Πολύκεντρου

...

Όπως επίσης και άλλο μέτρο που θα πω για τη Δημόσια Διοίκηση όταν πέρυσι είχαμε 20 χιλιάδες συνταξιοδοτήσεις το μισό και κάτω των προλήψεων των μόνιμων που για φέτος

εξαγγέλθηκαν δείχνει την ασφυξία των δημοσίων υπηρεσιών και δείχνει ότι οι κενές θέσεις στο χώρο της υγείας, σε χώρους δηλαδή που είναι απόλυτα ακραίες ως πούμε για κάλυψη, καλύπτονται με ελαστικές σχέσεις εργασίας που είναι μεγάλο πρόβλημα.

Αν έχουμε δύο λεπτά να δείξουμε ότι κάναμε μια έρευνα για την οικονομική κρίση. Εάν έχει για σας αξία μόνο θα το πω, θα δώσω τα συμπεράσματα γιατί θα μπλέξουμε. Η έρευνα είναι στη διάθεσή σας, είναι πάνω στο διαδίκτυο στην ιστοσελίδα μας, μπορώ και έτοιμη να τη στείλω σε κάθε έναν που ενδιαφέρεται.

Τι είναι χαρακτηριστικό; Στην ερώτηση εάν φοβάστε για τη θέση της εργασίας σας κι ότι θα χάσετε την εργασία σας το 44% των ερωτούμενων απαντούν ναι. Είναι συγκλονιστικό αυτό. Και μάλιστα να δείξω τώρα αυτή την κάρτα, μόνο αυτή να δείξω. Ποιοι απαντούν περισσότερο. Προσέξτε τις ομάδες που δείχνουν τη μέγιστη ανασφάλεια και τη μεγαλύτερη απαισιοδοξία.

Δεν θα μπω σε άλλο, θα πω μόνο τα γενικά συμπεράσματα της έρευνας μετά από ενδελεχή ανάλυση ότι δείχνουν τα εξής: Αποδίδουν τις ευθύνες της κρίσης πραγματικά σε αυτούς που ανήκει, στο μεγάλο χρηματοπιστωτικό σύστημα, σε κυβερνήσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Δεύτερον, καταγράφουν μία διευρυμένη ανασφάλεια, που διαπερνά επαγγελματικά στρώματα και επαγγελματικούς τομείς, ηλικιακές κατηγορίες με μεγαλύτερη ανασφάλεια αυτή που ανέφερα 44-59 και μεγάλη ανασφάλεια στους νέους.

Τρίτον, προβάλλουν εναγώνια μια απαίτηση για αλλαγή μοντέλου ανάπτυξης και μέσα από τις πολλαπλές ερωτήσεις που είχαμε θέσει προβάλλουν και απαιτούν ένα νέο μοντέλο ανάπτυξης που να σέβεται το περιβάλλον το ανθρωπογενές και το φυσικό περιβάλλον, να κατανέμει με δικαιότερο τρόπο τον πλούτο, να κατανέμει ίδια τα βάρη και βέβαια να κινείται πάνω σε ένα δημοκρατικό αξιολογικό πλαίσιο.

...

Ιωάννης Στεφάνου

Αντιπρόεδρος Ο.Κ.Ε

...

Και θα έλεγα και κάτι ακόμα και ξεκινάω από τους εργοδότες. Υπάρχουν κακοί εργοδότες, υπάρχουν κακοί εργαζόμενοι, υπάρχουν κακοί Πολιτικοί. Εγώ λέω ως αφήσουμε αυτούς να συνεννοηθούμε όλοι οι υπόλοιποι και έχουμε τόπο κοινό συνεννόησης.

Για το θέμα που αυτή τη στιγμή απασχολεί την ημερίδα μας, το θέμα της ενίσχυσης της απασχόλησης, νομίζω ότι μπορεί να γίνεται αυτό μόνο με στοχευμένες πολιτικές, που θα στηρίζουν κυρίως την υπάρχουσα απασχόληση. Αυτά που ακούω τώρα για προγράμματα, εκπαίδευση, για νέες θέσεις απασχόλησης και λοιπά, όταν εδώ κινδυνεύουν οι υπάρχουσες θέσεις ανά πάσα στιγμή να έχουν θέμα, το θεωρώ έτσι όχι στοχευμένη πολιτική που θα έχει επιτυχία.

Διάβαζα τελευταία σε ένα βιβλίο ότι σε ένα ναυάγιο κοιτάμε να σώσουμε το πλήρωμα. Εγώ θα συμπληρώσω ναι, κυρίως κοιτάμε να σώσουμε το πλήρωμα, αφού αποτύχαμε να σώσουμε το καράβι. Διότι δεν υπάρχει περίπτωση αγαπητοί φίλοι και φίλες, πληρώματα χωρίς καράβια δε γίνονται, εργαζόμενοι χωρίς επιχειρήσεις δεν υπάρχουν, άρα στόχος όλων μας πρέπει να είναι η βιώσιμη επιχείρηση.

Η βιώσιμη επιχείρηση αυτή τη στιγμή αντίπαλο έχει το διεθνή ανταγωνισμό (...). Επιχειρηματίες και εργαζόμενοι από τη μια μεριά του τραπέζιού κι από την απέναντι είναι ο διεθνής ανταγωνισμός και αυτές οι δύο πλευρές με σωστή και με ειλικρινή συνεννόηση πρέπει να βρίσκουν και τον τρόπο ώστε την επιχείρησή τους να την έχουν βιώσιμη, ανταγωνιστική και για την απασχόληση αλλά και για την οικονομία όπως ελέγχθη προηγούμενα από όλους τους έγκριτους εδώ πέρα φίλους αναλυτές, ώστε να προωθηθεί έτσι η απασχόληση.

Ημερίδα της Ο.Κ.Ε. με θέμα

«Ο ρόλος του χρηματοπιστωτικού συστήματος για την έξοδο από την κρίση και η συμβολή του για μακροχρόνια οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη»

Το χρηματοπιστωτικό σύστημα βρίσκεται στο επίκεντρο της διεθνούς οικονομικής κρίσης, τόσο ως συνιστώσα που συνέβαλε σε αυτή, όσο και ως παράγων που μπορεί να οδηγήσει στην έξοδο από αυτή.

Λαμβάνοντας υπόψη αυτό το δεδομένο, και ιδιαίτερα το δεύτερο στοιχείο, δηλαδή τη δυνατότητα του συστήματος να βοηθηθεί να ξεπεραστεί η κρίση, η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή της Ελλάδος (Ο.Κ.Ε.) διοργάνωσε την **Πέμπτη, 25 Ιουνίου 2009**, εκδήλωση με θέμα «**Ο ρόλος του χρηματοπιστωτικού συστήματος για την έξοδο από την κρίση και η συμβολή του για μακροχρόνια οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη**».

Στην εκδήλωση την κεντρική εισήγηση παρουσίασε ο Πρόεδρος της Ο.Κ.Ε. κ. **Χρήστος Πολυζωγόπουλος**. Ακολούθησαν οι εισηγήσεις των κ.κ. **Γιώργου Προβόπουλου**, Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος, **Γκίκα Χαρδού-**

βελη, Καθηγήτη Πανεπιστημίου Πειραιά, **Γιάννη Στουρνάρα**, Καθηγήτη ΚΠΑ, Επιστημονικού Διευθυντή ΙΟΒΕ, **Δημήτρη Δασκαλόπουλου**, Προέδρου ΣΕΒ, **Γιάννη Παναγόπουλου**, Προέδρου ΓΣΕΕ, **Δημήτρη Ασημακόπουλου**, Προέδρου ΓΣΕΒΕΕ, και **Δημήτρη Αρμενάκη**, Προέδρου ΕΣΕΕ.

Στη συνέχεια, ακολούθησαν οι παρεμβάσεις των κ.κ. **Κωνσταντίνου Μίχαλου**, Προέδρου ΕΒΕΑ, **Σταύρου Κούκου**, Προέδρου ΟΤΟΕ, **Παύλου Ραβάνη**, Προέδρου Βιοτεχνικού Επιμελητηρίου Αθηνών, **Ηλία Χατζηβασίλογλου**, Προέδρου Επαγγελματικού Επιμελητηρίου Αθηνών, **Δημήτρη Τσουκαλά**, Αντιπροέδρου U.N.I. Ευρορα, πρώην Προέδρου ΟΤΟΕ, και **Παναγιώτη Σαλεμή**, Προέδρου Επιστημονικού Συλλόγου Εμπορικής Τράπεζας.

Χρήστος
Πολυζωγόπουλος

Πρόεδρος Ο.Κ.Ε.

...

Παρά τις προβλέψεις για σταδιακή ανάκαμψη της παγκόσμιας οικονομίας κατά τη διάρκεια του επόμενου έτους, ίσως και λίγο νωρίτερα, δεν μπορεί να υπάρξει εφουσχασμός. Η ελληνική οικονομία, πέραν των πιέσεων που έχει υποστεί από τη διεθνή κρίση, βρίσκεται αντιμέτωπη με τα γνωστά διαρθρωτικά προβλήματα, όπως αποτυπώνονται και στα δημοσιονομικά μεγέθη (δηλαδή στο έλλειμμα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών, το δημοσιονομικό έλλειμμα και το δημόσιο χρέος):

Γι' αυτό για τη χώρα μας, τα δύσκολα είναι μπροστά.

Παρατηρείται:

- συνεχής επιδείνωση της ανταγωνιστικότητας,
- αναποτελεσματικότητα του φορο-εισπρακτικού μηχανισμού, των δημοσίων δαπανών και του κοινωνικού κράτους,
- μεγάλη εξάρτηση από δανεισμό,
- μεγάλη διστακτικότητα, έως αποχή, για επενδύσεις.

...

Στο πλαίσιο αυτό, απαιτείται η χάραξη και η εφαρμογή μιας συνολικής συνεκτικής πολιτικής με βασική στόχευση στα ακόλουθα θέματα:

- Δημιουργία σταθερού και δίκαιου φορολογικού συστήματος.
- Καταπολέμηση της φοροδιαφυγής, της παραοικονομίας και του παραεμπορίου.
- Βελτίωση υποδομών.
- Εξορθολογισμό και αποτελεσματικότητα των δημοσίων δαπανών.

Αποσπάσματα από τις τοποθετήσεις ομιλητών στην εκδήλωση της Ο.Κ.Ε.

- Αντιμέτωπιση γραφειοκρατίας.
- Ενίσχυση ανταγωνισμού στις αγορές.
- Αποτελεσματικότητα κοινωνικών δαπανών.

Βασικό παράγοντα στήριξης ενός τέτοιου μοντέλου βιώσιμης και εξωστρεφούς ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας αποτελεί η ύπαρξη και η αποτελεσματική λειτουργία ενός δυναμικού και υπεύθυνου χρηματοπιστωτικού συστήματος, το οποίο θα μπορεί να ανταποκριθεί ικανοποιητικά στις νέες αυξημένες εσωτερικές και εξωτερικές απαιτήσεις και να παίξει ισχυρό ρόλο στην ευρύτερη περιοχή.

Ως εκ τούτου, απαιτούνται μεταρρυθμίσεις στο πλαίσιο λειτουργίας των τραπεζών και των κεφαλαιαγορών, προκειμένου να διαμορφωθούν συνθήκες αυστηρότερης εποπτείας, αυστηρότερων δεικτών κεφαλαιακής επάρκειας, καλύτερης διαχείρισης των κινδύνων, ευνοϊκότερης χρηματοδότησης των υγιών μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων και βέβαια μεγαλύτερης διαφάνειας και ενημέρωσης των συναλλασσόμενων με αυτές.

Η Τράπεζα της Ελλάδος με την ενίσχυση του ρόλου της, εποπτικού, ελεγκτικού, ρυθμιστικού αλλά και παρεμβατικού, μπορεί και πρέπει να είναι καταλύτης αυτής της προοπτικής.

Κλείνοντας, θέλω να επισημάνω ότι στη σημερινή κρίσιμη στιγμή, ευθύνη των τραπεζών είναι να συμβάλουν ουσιαστικά στην εύρυθμη λειτουργία της οικονομίας, με τη χρηματοδότηση επιχειρήσεων και πολιτών, τη στήριξη των επενδύσεων, την αποτελεσματική διαχείριση της εθνικής αποταμίευσης. Επιπλέον, οι τράπεζες έχουν να αντιμετωπίσουν μία σημαντικότερη πρόκληση: την ανάγκη να αποκαταστήσουν τις σχέσεις τους με τον επιχειρηματικό κόσμο και την κοινωνία, με την εκλογίκευση των περιθωρίων κέρδους, με την αποστροφή του μοντέλου της αλόγιστης κατανάλωσης που έως τώρα συντηρούσαν και βέβαια με τη στήριξη των παραγωγικών επενδύσεων.

Αναφερόμενος στη σχέση τους με την κοινωνία δεν μπορώ να μην αναφερθώ και στη σχέση τους με τους εργαζόμενους, οι οποίοι αποτελούν και την καρδιά της ανάπτυξης και της λειτουργίας τους. Σχέσεις συλλογικής και ατομικής συνεργασίας με σεβασμό στις

συλλογικές διαπραγματεύσεις, τόσο σε πρωτοβάθμιο, όσο και σε δευτεροβάθμιο επίπεδο.

Γιώργος Προβόπουλος

Διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος

...

Οι αγορές κεφαλαίων, δηλαδή οι αγορές μετοχών ή ομολόγων, είναι γενικά αποτελεσματικές ως προς τη χρηματοδότηση με χαμηλό κόστος, εκείνων όμως που έχουν ουσιαστικά τη δυνατότητα πρόσβασης σ' αυτές. Δεν είναι όμως το ίδιο αποτελεσματικές στην αντιμετώπιση των ασυμμετριών στην πληροφόρηση, καθώς η αξιολόγηση των επενδυτικών σχεδίων και η παρακολούθηση της συμπεριφοράς της διοίκησης μιας επιχείρησης ενέχουν κόστος, το οποίο συνήθως είναι ιδιαίτερα υψηλό για τους μεμονωμένους κατόχους μετοχών ή ομολόγων. Έτσι, η ευχερής πρόσβαση στις αγορές ομολόγων και μετοχών είναι εν

τέλει προνόμιο των μεγάλων επιχειρήσεων που διαθέτουν καλή φήμη και για τις οποίες υπάρχει πλήθος διαθέσιμων πληροφοριών.

Είναι προφανές ότι οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις δεν έχουν την ίδια ευχέρεια πρόσβασης στις πηγές αυτές για χρηματοδότηση. Οι τράπεζες, όμως, είναι σε θέση να αντιμετωπίσουν καλύτερα τις ασυμμετρίες στην πληροφόρηση, ιδιαίτερα με την ανάπτυξη μακροχρόνιων σχέσεων με τους πελάτες τους. Αυτό επιτρέπει σε μεγαλύτερο φάσμα επιχειρήσεων και ιδιωτών να έχει τελικά πρόσβαση στη χρηματοδότηση, περισσότερο μέσω τραπεζών, από ό,τι μέσω των αγορών κεφαλαίων.

...

Στην αβεβαιότητα αυτή δεν είναι αμέτοχο το πιστωτικό σύστημα. Πώς θα μπορούσε άλλωστε να είναι, αφού οι εξελίξεις στο πιστωτικό σύστημα που σημειώθηκαν την τελευταία δεκαετία, λόγω και της παγκοσμιοποίησης των αγορών, συνέβαλαν με τον τρόπο τους στην εκδήλωση της κρίσης. Οι εξελίξεις αυτές είχαν δύο όψεις. Συνέβαλαν μεν θετικά στην ισχυρή οικονομική ανάπτυξη διεθνώς, δημιούργησαν όμως τις εύφλεκτες συνθήκες που πυροδοτήθηκαν αρχικά στις ΗΠΑ και στη συνέχεια και στον υπόλοιπο κόσμο.

Το πιστωτικό σύστημα μετατράπηκε σταδιακά από μοχλό στήριξης της πραγματικής οικονομίας και διαχειριστής των οικονομικών κινδύνων, σε «δημιουργό» χρηματοοικονομικών κινδύνων. Για παράδειγμα, μέχρι το 2007, είχε διαδοθεί ευρύτατα η πρακτική των τιτλοποιήσεων που βασίζεται στη λεγόμενη "δημιουργία προς διάθεση" (originate to distribute). Το υπόδειγμα αυτό είναι δυναμικά χρήσιμο στη διαχείριση και τον επιμερισμό του πιστωτικού κινδύνου. Στην πράξη, όμως, η εφαρμογή του οδήγησε σε χαλάρωση των κριτηρίων δανεισμού και σε δημιουργία πολυσύνθετων πιστωτικών εργαλείων και σχημάτων, των οποίων ο κίνδυνος επιμεριζόταν με αδιαφάνεια, με τρόπους δηλαδή που δεν γίνονταν πλήρως αντιληπτοί. Το αποτέλεσμα ήταν η ανάληψη υπερβολικών κινδύνων χωρίς πλήρη συνειδητοποίηση των συνεπειών.

Με τον καιρό, ο πιστωτικός κίνδυνος και ο κίνδυνος ρευστότητας της

αγοράς επισωρεύτηκε στα λεγόμενα «επενδυτικά οχήματα». Οι τοποθετήσεις των πιστωτικών ιδρυμάτων σε τέτοια "οχήματα" δεν εγγράφονταν στους ισολογισμούς τους, με συνέπεια οι σχετικοί κίνδυνοι να διαφεύγουν της προσοχής και να μην υπόκεινται στην απαιτούμενη βάση από τους μηχανισμούς εσωτερικού ελέγχου. Την αδιαφανή και αβέβαιη διασπορά των κινδύνων επέτεινε η ταχύρρυθμη ανάπτυξη της αγοράς παραγώγων, ιδίως εκείνων που η διαπραγμάτευση τους γίνεται εκτός οργανωμένων αγορών (over the counter).

Γενικότερα, η μεγέθυνση των κινδύνων δεν συνοδευόταν από βελτίωση των μεθόδων διαχείρισης και ελέγχου τους. Όπως αποκαλύφθηκε εκ των υστέρων, σε πολλές περιπτώσεις οι τράπεζες και οι επενδυτές είχαν αποτύχει να εκτιμήσουν ρεαλιστικά το είδος και το μέγεθος των κινδύνων που αναλαμβάνουν. Διέλαθε, επίσης, της προσοχής ο υψηλός βαθμός συσχέτισης μεταξύ του πιστωτικού κινδύνου, του κινδύνου αγοράς και του κινδύνου χρηματοδότησης.

Στην υποεκτίμηση των κινδύνων και την υποτιμολόγησή τους συνέβαλαν, επίσης, οι εταιρίες πιστοληπτικής αξιολόγησης (credit rating agencies). Αυτές, όπως όψιμα απεδείχθη, δεν στάθμιζαν επαρκώς την έλλειψη ιστορικής πληροφόρησης για τη συμπεριφορά των προϊόντων αυτού του είδους. Σε πολλές μάλιστα περιπτώσεις, βαθμολογούσαν τα πολυσύνθετα παράγωγα προϊόντα εξομοιώνοντάς τα με κρατικά ομόλογα υψηλής διαβάθμισης. Παρασύρονταν, έτσι, οι επενδυτές να αυξάνουν τις τοποθετήσεις τους σε τέτοια προϊόντα, χωρίς να έχουν ορθή εικόνα των κινδύνων στους οποίους εκτίθενται.

Η κρίση ανέδειξε, επίσης, ορισμένες ατέλειες του συστήματος εποπτείας, όχι τόσο μεμονωμένα της κάθε τράπεζας, όσο κυρίως του πιστωτικού συστήματος ως συνόλου. Ιδιαίτερη έμφαση δινόταν στη μικρο-προληπτική εποπτεία (micro-prudential supervision), δηλαδή στην εποπτεία των επιμέρους πιστωτικών ιδρυμάτων, και λιγότερη στη μακρο-προληπτική εποπτεία (macro-prudential surveillance). Η τελευταία εστιάζεται στους λεγόμενους «συστημικούς» κινδύνους. Εκείνους δηλαδή που πηγάζουν από τις διασυνδέσεις και αλληλεξαρτήσεις μεταξύ χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, αγορών και συνολικής μακροοικονομικής συγκυρίας. Όσον αφορά το ζήτημα αυτό, η κρίση αποκάλυψε σοβαρά προβλήματα επικοινωνίας και

ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των εποπτικών αρχών, τόσο σε διασυνοριακό επίπεδο, όσο και εντός της κάθε χώρας.

...

Όπως προανέφερα, πέραν των άμεσων μέτρων απαιτείται και ο επανασχεδιασμός της παγκόσμιας πιστωτικής αρχιτεκτονικής. Πρέπει με κάθε τρόπο να διασφαλισθεί ότι στο μέλλον θα ελαχιστοποιηθεί η πιθανότητα μεγάλης χρηματοπιστωτικής διαταραχής. Από τη φύση τους, βεβαίως, οι πιστωτικές κρίσεις δεν θα ήταν δυνατόν να εξαφανιστούν. Στόχος των μεγάλων προσπαθειών μεταρρύθμισης που έχουν ήδη δρομολογηθεί είναι:

- ▶ Πρώτο, να τιθασευτεί η μυωπική συμπεριφορά των πιστωτικών ιδρυμάτων, η οποία οδηγεί σε στρεβλή εκτίμηση των κινδύνων, ή ακριβέστερα σε υποεκτίμηση των κινδύνων. Θα πρέπει λοιπόν να εκλείψουν τα κίνητρα που οδηγούν σε υπερβολική προσήλωση σε βραχυπρόθεσμες ανταμοιβές και σε αδιαφορία για τις πιο μακρόπνοες στοχεύσεις, από τις οποίες εξαρτώνται η συστημική σταθερότητα και η κοινωνική ευημερία. Η σύνδεση σε κάθε οργανισμό της αμοιβής των στελεχών που λαμβάνουν αποφάσεις οικονομικής σημασίας με τη μακροχρόνια απόδοση σταθμισμένη με τον κίνδυνο είναι ένα καλό παράδειγμα για το πώς μπορεί να επιτευχθεί ο στόχος αυτός.
- ▶ Δεύτερο, να ελαττωθεί η υπερκυκλικότητα του πιστωτικού συστήματος, δηλαδή η προδιάθεση του συστήματος να εκτίθεται υπερβολικά σε κινδύνους, όταν ο οικονομικός κύκλος βρίσκεται σε άνοδο, ενώ σε περιόδους ύφεσης να τηρεί υπερβολικά συντηρητική στάση αποστερώντας από τις αναγκαίες πιστώσεις τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις. Ο τρόπος καθορισμού των κεφαλαιακών απαιτήσεων και η αναμόρφωση ορισμένων λογιστικών προτύπων μπορούν να συμβάλουν στον περιορισμό της υπερκυκλικότητας.
- ▶ Τρίτο, να ενισχυθεί η διαφάνεια σε όλες τις πτυχές λειτουργίας του πιστωτικού συστήματος, ώστε οι συναλλασσόμενοι με αυτό να βασίζονται στις επι-

λογές και τη δράση τους σε επαρκείς, επίκαιρες και αξιόπιστες πληροφορίες. Αυτό ισχύει για όλα τα τμήματα του πιστωτικού συστήματος. Από τα εργαλεία και τους ισολογισμούς των τραπεζών μέχρι τις εταιρίες αξιολόγησης πιστοληπτικής διαβάθμισης, τα πρότυπα ελέγχου και αξιολόγησης, τους κανόνες και τις μεθόδους εποπτείας. Η διαφάνεια ενισχύει τη λήψη ορθολογικών αποφάσεων προλαμβάνοντας συμπεριφορά αγέλης. Τέλος θα πρέπει να δημοσιοποιούνται περισσότερα στοιχεία και πληροφορίες που αφορούν οργανισμούς με συστημική σημασία, οι οποίοι δεν εντάσσονται σε ρυθμιστικό πλαίσιο κανονιστικής εποπτείας (π.χ. τα hedge funds).

...

Στην Ελλάδα, η δομή και η αποτελεσματικότητα του συστήματος τραπεζικής εποπτείας έχουν συμβάλει ώστε οι επιπτώσεις από τη διεθνή κρίση να είναι πολύ ηπιότερες. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα τα θεμελιώδη μεγέθη του ελληνικού τραπεζικού συστήματος να έχουν επηρεαστεί σε χαμηλότερο βαθμό από τη διεθνή κρίση, σε σύγκριση με τα τραπεζικά συστήματα άλλων χωρών. Σε αυτό έχουν συμβάλει οι συνεχείς έλεγχοι από την Τράπεζα της Ελλάδος, η οριακή μόνο έκθεση των ελληνικών τραπεζών σε λεγόμενα "τοξικά" στοιχεία ενεργητικού, η μικρή εξάρτησή τους από τις αγορές για την άντληση κεφαλαίων και οι ικανοποιητικοί δείκτες κεφαλαιακής επάρκειας και μόχλευσης. Τα δεδομένα αυτά επέτρεψαν στις ελληνικές τράπεζες να παραμένουν κατά βάση υγιείς και ισχυρές.

Αυτό δεν πρέπει να μας κάνει να επαναπαυόμαστε, ιδίως μάλιστα έπειτα και από τα αποτελέσματα που δημοσίευσαν οι ελληνικές τράπεζες για το 3^ο τρίμηνο του 2009, τα οποία, αν και δεν απειλούν τη σταθερότητα του πιστωτικού συστήματος, δείχνουν ότι συνεχίζεται η πτωτική τάση που διαμορφώθηκε το 2008. Απαιτείται συνεπώς συνεχής επαγρύπνηση.

Χρήστος Γκόρτσος

Γενικός Γραμματέας Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών
Αναπληρωτής Καθηγητής
Παντείου Πανεπιστημίου Αθηνών

...

Μολονότι το εύρος του υφιστάμενου διεθνούς και ευρωπαϊκού θεσμικού και ρυθμιστικού πλαισίου, το οποίο διαμορφώθηκε σταδιακά κατά τη διάρκεια των τελευταίων τριάντα (30) κυρίως ετών, είναι ιδιαίτερα σημαντικό, η εκδήλωση της πρόσφατης διεθνούς χρηματοπιστωτικής κρίσης, και κυρίως η έκταση και η έντασή της ανέδειξε την ύπαρξη κενών σε αυτό, και συνεπώς κατέστησε αναγκαία την ανάληψη πρωτοβουλιών για την αναπροσαρμογή του. Η ανάλυση των αιτιών της τρέχουσας κρίσης υπερβαίνει σαφώς τα όρια του παρόντος άρθρου. Κρίσιμο είναι, όμως, να αναφερθούν τα ακόλουθα:

- α) Κατ' αρχήν, στα καλούμενα εξωχώρια κέντρα ("offshore centers") η έννοια της ρυθμιστικής παρέμβασης δεν υφίσταται καν.
- β) Κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών, σε ορισμένα οικονομικά αναπτυγμένα κράτη αναπτύχθηκαν αγορές και ασκούν δραστηριότητα διάφορες κατηγορίες φορέων παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών που δεν υπόκεινται σε κρατική εποπτεία (ο καλούμενος "shadow banking sector").
- γ) Επισημαίνεται, τέλος, ότι έχουν καθιερωθεί κανόνες, οι οποίοι κρίνονται ως αναποτελεσματικοί, όπως ενδεικτικά:
 - οι κανόνες κεφαλαιακής επάρκειας των τραπεζών, οι οποίοι εντείνουν την «προκυκλικότητα», δηλαδή ωθούν τις τράπεζες να χορηγούν περισσότερα δάνεια κατά τη διάρκεια της ανόδου του οικονομικού κύκλου και να είναι πιο διστακτικές στην πιστωτική τους δραστηριότητα κατά τη διάρκεια της ύφεσης, και
 - οι κανόνες το κόστος της εφαρμογής των οποίων σε ορισμένες περιπτώ-

σεις υπερακοντίζει τα οφέλη από την υιοθέτησή τους, τουλάχιστον ως προς ορισμένες διαστάσεις τους (με πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα ορισμένους κανόνες για την προστασία του καταναλωτή χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών).

Θέσεις αναφορικά με το μέτρο της αναγκαίας αναπροσαρμογής

Στο πλαίσιο αυτής της ανάγκης ρυθμιστικής αναπροσαρμογής είναι, πάντως, σημαντικό να αξιολογηθεί ορθά και το μέτρο της αναγκαίας παρέμβασης τόσο βραχυπρόθεσμα, όσο και μακροπρόθεσμα. Η κρίση του γράφοντος επί αυτού το θέματος μπορεί να συνοψιστεί στα ακόλουθα:

(α) Κατ' αρχήν, σε περιόδους κρίσης, το πρώτο και κυρίαρχο μέλημα, εύλογα, είναι η λήψη διορθωτικών μέτρων, με στόχο την άμεση άμβλυνση των δυσμενών επιπτώσεων που αυτή έχει επιφέρει. Τα μέτρα αυτά - στα οποία περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, οι παρεμβάσεις των κεντρικών τραπεζών για την τόνωση της ρευστότητας στην αγορά, η προσωρινή κρατικοποίηση ιδιωτικών τραπεζών που έχουν περιέλθει σε κατάσταση αφερεγγυότητας, και η πλήρης εγγύηση των τραπεζικών καταθέσεων:

- δεν αφορούν τις «κανονικές» συνθήκες λειτουργίας των χρηματοπιστωτικών συστημάτων,
- είναι αναγκαία σε βραχυχρόνιο ορίζοντα, δεν αποτελούν, όμως, τη λύση για τη θωράκιση των χρηματοπιστωτικών συστημάτων σε μεσοπρόθεσμα βάση, όταν ομαλοποιηθούν οι συνθήκες λειτουργίας τους,
- δεν μπορούν, επίσης, να έχουν μόνιμο χαρακτήρα, διότι αυτό θα προσέκρουε σε πολλές δικαιοδοσίες (περιλαμβανομένων εκείνων των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, όπου ως βασικός γνώμονας πρέπει να λαμβάνεται η βασική αρχή του κοινοτικού δικαίου για τη λειτουργία μιας ενιαίας αγοράς με ελεύθερο ανταγωνισμό) στις διατάξεις του ισχύοντος δικαίου για την απαγόρευση των κρατικών ενισχύσεων.

Η τελευταία επισήμανση γίνεται εν όψει του γεγονότος ότι, λόγω της κρίσης, πολλά από τα κράτη μέλη της Κοινότητας (όπως και άλλα κράτη διεθνώς) έχουν προχωρήσει σε προγράμματα διάσωσης τραπεζών ή σταθεροποίησης του τραπεζικού συστήματος και της ρευστότητας στην οικονομία, μέσω των οποίων είτε επήλθε η κρατικοποίηση αφερέγγυων τραπεζών, είτε το Δημόσιο απέκτησε συμμετοχή (σε πολλές περιπτώσεις σημαντική) στο μετοχικό κεφάλαιο προβληματικών, αλλά και υγιών τραπεζών.

Η εν λόγω συμμετοχή του Δημοσίου στο μετοχικό κεφάλαιο τραπεζών, όπως και όλα τα υπόλοιπα μέτρα που έχουν ληφθεί συναφώς (όπως π.χ., παροχή εγγυήσεων σε τράπεζες) συνιστούν κρατικές ενισχύσεις και το επιτρεπτό τους (όπως και η διάρκειά τους) υπόκειται στις διατάξεις της Συνθήκης και προϋποθέτει έγκριση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

(β) Δεύτερον, σε ό,τι αφορά τις θεσμικές διευθετήσεις και τα μέτρα που είναι αναγκαία, ώστε να καλυφθούν σε βάθος χρόνου τα κενά που αποτέλεσαν τα αίτια της κρίσης που βιώνουμε και να ελαχιστοποιηθεί το ενδεχόμενο επέλευσης νέων κρίσεων στο μέλλον, αυτές και αυτά εντάσσονται μέσα στο σύστημα του ήδη υφιστάμενου θεσμικού και ρυθμιστικού πλαισίου. Κάθε ουσιαστική δε προσέγγιση αναφορικά με το μέτρο της αναγκαίας «αναπροσαρμογής» του χρηματοπιστωτικού δικαίου, σε όλα τα επίπεδα πρέπει, κατά τη γνώμη του γράφοντος, να έχει ως σημείο αφετηρίας τα αίτια της κρίσης και ως γνώμονα την προσφορότητα των αναγκαίων ρυθμιστικών παρεμβάσεων.

Η τρέχουσα κρίση έχει συγκεκριμένα αίτια και η ρυθμιστική παρέμβαση πρέπει να τα αντιμετωπίσει με πρόσοφρα μέσα. Το ζητούμενο δεν είναι η ποσότητα, αλλά η ποιότητα των παρεμβάσεων. Εκείνο που απαιτείται είναι η ενίσχυση της αποτελεσματικότητας του υφιστάμενου πλαισίου, με βάση τους άξονες γύρω από τους οποίους αυτό έχει σταδιακά διαμορφωθεί κατά τη διάρκεια των τελευταίων τριών δεκαετιών (μετά την απελευθέρωση του χρηματοπιστωτικού συστήματος), και με γνώμονα τις εμπειρίες που αντλήθηκαν, μεταξύ άλλων, και από την πρόσφατη κρίση και αναταραχή.

Γκίκας Χαρδούβελης

Καθηγητής Πανεπιστημίου Πειραιά

...
Οι ελληνικές τράπεζες το 2008 είχαν την ισχυρότερη κεφαλαιακή επάρκεια σε όλη την παλαιά Ευρώπη των 15. Θυμίζω ότι η επιδείνωση της κρίσης επηρέασε τις ελληνικές τράπεζες, κυρίως επειδή έχουν την ανάγκη δανεισμού στη διατραπεζική αγορά. Έχουν περισσότερα δάνεια από καταθέσεις κυρίως στις γειτονικές χώρες.

Η επέκταση αυτή στις γειτονικές χώρες, όμως, ήταν η σωστή επενδυτική στρατηγική. Είναι δείγμα εξωστρέφειας, που θέλουμε για όλο τον επιχειρηματικό κόσμο. Οι χώρες αυτές τρέχουν και θα τρέχουν κατά μέσο όρο με υψηλότερους ρυθμούς ανάπτυξης από την παλαιά Ευρώπη. Θέλουν και μπορούν να επιτύχουν την πραγματική σύγκλιση. Όποιος επενδύει εκεί, λοιπόν, έχει και υψηλότερη αναμενόμενη απόδοση. Υπάρχει μεγαλύτερο ρίσκο στις χώρες αυτές, αλλά η απόδοση είναι πολλαπλάσια.

Το κράτος και ο ελληνικός εμπορικός αρχές υπήρξαν γρήγορες στην αντίδρασή τους στην επιδείνωση της διεθνούς κρίσης στο τέταρτο τρίμηνο του 2008. Το ελάχιστο εγγυημένο ποσό των καταθέσεων αυξήθηκε σε χρόνο dt, ενώ ανακοινώθηκε και πακέτο διάσωσης του τραπεζικού συστήματος στα πρότυπα της ΕΕ. Το πακέτο αυτό των €28 δις, ως ποσοστό του ΑΕΠ, ήταν το τρίτο μικρότερο στην ΕΕ και η ελληνική Βουλή ήταν η τελευταία που το θέσπισε σε νόμο, ενώ μέχρι σήμερα το μισό έχει χρησιμοποιηθεί, στοιχεία που δείχνουν ότι το ελληνικό τραπεζικό σύστημα δεν ήταν ούτε είναι υπό την ίδια πίεση, όπως τραπεζικά συστήματα σε άλλες χώρες. Ούτε και φυσικά παρατηρήσαμε χρεοκοπίες τραπεζών στην Ελλάδα, όπως αλλού. Οι δε πρόσφατοι έλεγχοι κοπώσεως του

τραπεζικού συστήματος από το ΔΝΤ και την Τράπεζα της Ελλάδος, δείχνουν μια πολύ καλύτερη εικόνα από την εικόνα των τραπεζών διεθνώς.

...
Στην Ελλάδα η κρίση φέρνει στην επιφάνεια και στην προσοχή των διεθνών επενδυτών τις αυτόχθονες μακροχρόνιες αδυναμίες της χώρας μας: Τα διπλά ελλείμματα, τα οποία αυξάνουν τον κίνδυνο μακροχρόνιας στασιμότητας: Πρώτον, το έλλειμμα ανταγωνιστικότητας, που απεικονίζεται στο τεράστιο έλλειμμα τρεχουσών συναλλαγών και τον υψηλό ελληνικό πληθωρισμό σε σχέση με την Ευρωζώνη. Δεύτερον, ο αναποτελεσματικός δημόσιος τομέας, που απεικονίζεται στο ετήσιο δημοσιονομικό έλλειμμα, στο αυξανόμενο δημόσιο χρέος.

Απαιτούνται δύο ειδών πολιτικές: Άμυνας και επίθεσης. Άμυνα σημαίνει να φτιάξουμε πρώτα το σπίτι μας, δηλαδή το δημόσιο τομέα, και στη συνέχεια να προχωρήσουμε σε εκείνες τις μεταρρυθμίσεις που έχουν το μικρότερο κόστος. Έτσι, ξεκινάμε με μεταρρυθμίσεις στις αγορές προϊόντων και υπηρεσιών. Οι μεταρρυθμίσεις στην αγορά εργασίας έρχονται αργότερα και με συναίνεση.

Επίθεση σημαίνει ότι ακολουθούμε ένα νέο πρότυπο ανάπτυξης με έμφαση την εξωστρέφεια και τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της χώρας. Στηρίζουμε τις παραγωγικές επενδύσεις και την καινοτομία. Προσέχουμε ιδιαίτερα τους συντελεστές παραγωγής. Δίνουμε, δηλαδή, έμφαση στην Παιδεία, όπου με λίγους πόρους μπορούμε να έχουμε πολλαπλάσια αποτελέσματα αν καταφέρουμε να δημιουργήσουμε μια νεολαία που σκέφτεται κριτικά, που ψάχνει το καινοτόμο. Σημαίνει ότι δίνουμε έμφαση και στο χώρο της Υγείας, όπου ιδιωτικός και δημόσιος τομέας ανταγωνίζονται. Μάλιστα μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε και την ιστορική εμπειρία από τον τραπεζικό τομέα, όπου ο ανταγωνισμός με τον ιδιωτικό τομέα δημιούργησε ανταγωνιστικές, υπό κρατικό έλεγχο, τράπεζες.

Γιάννης Στουρνάρας

Καθηγητής ΚΠΑ, Επιστημονικός
Διευθυντής ΙΟΒΕ

...
Σύμφωνα με όλες τις ενδείξεις, το ελληνικό τραπεζικό σύστημα παραμένει κατά βάση υγιές. Όμως, παρά την περιορισμένη έκθεση των ελληνικών τραπεζών σε «τοξικά» στοιχεία ενεργητικού, ορισμένα χαρακτηριστικά της εγχώριας οικονομίας, σε συνδυασμό με την παρούσα δυσχερή οικονομική συγκυρία, συνεπάγονται κινδύνους που οι τράπεζες είτε ήδη αντιμετωπίζουν, ή ενδέχεται να αντιμετωπίσουν.

Εν γένει, οι ελληνικές τράπεζες είναι αντιμέτωπες με τα εξής προβλήματα:

- 1) Μείωση του ρυθμού οικονομικής ανάπτυξης και αύξηση της ανεργίας στην Ελλάδα: η υψηλή ζήτηση που χαρακτήριζε την ελληνική οικονομία έχει μειωθεί, ενώ η αύξηση της ανεργίας συνδέεται άμεσα με το ρυθμό αύξησης των επισφαλών δανείων και την επιδείνωση της ποιότητας των στοιχείων του ενεργητικού των τραπεζών.
 - 2) Μείωση του ρυθμού οικονομικής ανάπτυξης των Βαλκανικών χωρών και των χωρών της Ανατολικής Ευρώπης στις οποίες έχουν παρουσία:
- Οι χώρες αυτές χαρακτηρίζονται από υψηλό έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών, και χωρίς τη δυνατότητα αυτόνομης και επαρκούς χρηματοδότησης του εξωτερικού ελλείμματος, θεωρείται πιθανή μια περαιτέρω προσαρμογή της συναλλαγματικής τους ισοτιμίας.

- Το 50% περίπου των δανείων που έχουν χορηγήσει οι ελληνικές τράπεζες στις χώρες αυτές είναι σε ξένο νόμισμα, άρα μια ενδεχόμενη υποτίμηση των τοπικών νομισμάτων (π.χ. σε σχέση με το ευρώ ή το ελβετικό φράγκο) ενδεχομένως να αυξήσει τις επισφάλειές τους (αξίζει να σημειωθεί ότι σημαντική προσαρμογή της συναλλαγματικής ισοτιμίας χρησιμοποιήθηκε ως λύση έκτακτης ανάγκης από χώρες όπως η Ρουμανία και η Ουκρανία (υποτίμηση 22,2% και 50% έναντι του δολαρίου αντίστοιχα, τους τελευταίους έξι μήνες), ενώ στην Τουρκία, η λίρα υποτιμήθηκε έναντι του δολαρίου κατά 22,5% τους τελευταίους μήνες). Πάντως, οι ανωτέρω αναφερόμενοι κίνδυνοι στις χώρες αυτές φαίνεται ότι έχουν υποχωρήσει σε σχέση με τους αρχικούς, ιδιαίτερα μετά τη χρηματοδοτική στήριξη τους από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ) και άλλους οργανισμούς, όπως η European Bank for Reconstruction and Development (EBRD) που προβλέπει μείωση του ρυθμού αύξησης του ΑΕΠ των χωρών της κεντρο-ανατολικής Ευρώπης κατά 5,2%. Εντούτοις, η πρόσφατη αποτυχία της δημοπρασίας ομολόγων του δημοσίου της Λετονίας έχει ανοίξει νέο 'κύκλο' ενδεχόμενων κινδύνων και έμμεσων επιπτώσεων και στις χώρες που δραστηριοποιούνται οι ελληνικές τράπεζες.

Το δυσχερέστερο οικονομικό περιβάλλον τόσο στην Ελλάδα, όσο και στις χώρες της ΝΑ Ευρώπης, προβλέπεται να προκαλέσει:

- Χαμηλότερα περιθώρια κέρδους, καθώς το τραπεζικό σύστημα φαίνεται να επιστρέφει σε πιο σταθερά, χαμηλότερου κινδύνου (ρίσκου) επίπεδα έκθεσης.
- Υψηλότερα επίπεδα επισφαλειών που αντικατοπτρίζουν τη φθίνουσα ποιότητα του ενεργητικού, τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό.
- Μικρότερη μόχλευση, μιας και τώρα απαιτούνται υψηλότερα ίδια κεφάλαια έναντι της χορήγησης πιστώσεων υψηλού κινδύνου.

...

Το γενικό συμπέρασμα από την κρίση είναι πρώτον, ότι οι τράπεζες πρέπει να λειτουργούν με περισσότερα ίδια κεφάλαια, σε περιβάλλον υψηλής διαφάνειας, να εποπτεύονται αυστηρότερα καθώς και να αναλαμβάνουν μικρότερους κινδύνους, και δεύτερον, ότι οι κε-

ντρικές τράπεζες πρέπει να επενδύσουν πρόσθετους ανθρώπινους πόρους στην εποπτεία των τραπεζών, να υιοθετήσουν δείκτες συμπληρωματικούς με αυτούς της Βασιλείας (Basle) όπως ο απλός λόγος (χωρίς σταθμίσεις κινδύνου) των ιδίων κεφαλαίων των μετόχων των τραπεζών προς το συνολικό ενεργητικό τους, καθώς και μηχανισμούς ελέγχου της προκυκλικότητας του δανεισμού των τραπεζών (κατά το πρότυπο, π.χ. της Κεντρικής Τράπεζας της Ισπανίας).

Στο πλαίσιο αυτό θα ήταν σκόπιμο:

- α) Να προωθηθεί η ανεξαρτησία της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς με μετατροπή της σε Ανεξάρτητη Αρχή, και να ενισχυθεί η συνεργασία της με την Τράπεζα της Ελλάδος.
- β) Να ενισχυθούν με ανθρώπινο δυναμικό, αλλά και νομοθετικά, οι εποπτικές και ρυθμιστικές αρμοδιότητες της Τραπεζής της Ελλάδος, ιδιαίτερα σε θέματα διενέργειας προβλέψεων και ενίσχυσης των κεφαλαίων των τραπεζικών ιδρυμάτων καθώς και με την ανάληψη της εποπτείας των ασφαλιστικών εταιρειών. Ο στόχος είναι η εξάλειψη της προκυκλικότητας των κανόνων κεφαλαιακής επάρκειας, η σταδιακή αύξηση των ιδίων κεφαλαίων των τραπεζών, και η μείωση των συστημικών κινδύνων.
- γ) Να αυστηροποιηθούν οι διατάξεις που αφορούν ζητήματα διαφάνειας εισηγμένων εταιρειών (π.χ. τα αποτελέσματα χρήσεως πρέπει να είναι συνεπή με τη μεταβολή της καθαρής θέσης).
- δ) Να ζητηθεί από τις ιδιωτικές τράπεζες, στο πλαίσιο των κανόνων της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης, να επιφέρουν μόνιμες αλλαγές στο σύστημα κινήτρων και αμοιβών των στελεχών (π.χ. προϋποθέσεις λήψης έκτακτων αμοιβών, χρόνος εξάσκησης των stock options) αλλά και στην οργάνωση και λειτουργία τους (π.χ. με αναβάθμιση των διαδικασιών ανάλυσης κινδύνων) με στόχο την ανάληψη μικρότερων κινδύνων.

Δημήτρης Δασκαλόπουλος

Πρόεδρος ΣΕΒ

Στην παρούσα φάση οι ελληνικές τράπεζες καλούνται να διατηρήσουν μια πολύτιμη όσο και δύσκολη ισορροπία, και να ανταποκριθούν ταυτόχρονα σε μια πολλαπλή πρόκληση, που είναι κρίσιμη, τόσο για τη σταθερότητα του τραπεζικού συστήματος, όσο και για την ελληνική οικονομία. Αφενός, πρέπει να συνεχίσουν να είναι αρωγοί και χρηματοδότες της ανάπτυξης στηρίζοντας τους πελάτες τους σε όλες τις αγορές όπου δραστηριοποιούνται και αφετέρου, πρέπει να ακολουθούν και να συμμορφώνονται με θεμελιώδεις κανόνες τραπεζικής δεοντολογίας, που αποκτούν ιδιαίτερα βαρύνουσα σημασία στην εποχή μας, όπως είναι η ισχυρή κεφαλαιακή επάρκεια, η ανατροφοδοτούμενη ρευστότητα και, κυρίως, η υψηλή ποιότητα χαρτοφυλακίου με χαμηλό βαθμό επισφαλειών, κάτι που αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για τη διατήρηση της εμπιστοσύνης των καταθετών τους, αλλά και των αγορών από τις οποίες εξαρτώνται.

Όποια και να είναι η έκβαση από τις έντονες συζητήσεις και τις υπολανθάνουσες συγκρούσεις του σήμερα, το πιστωτικό σύστημα του αύριο θα είναι αρκετά -αν όχι πολύ- διαφορετικό από αυτό που μας έφερε τη σημερινή κρίση. Η παραδοσιακή τραπεζική θα αποκτήσει ξανά σημασία. Η επενδυτική θα τελεί υπό πιο αποτελεσματικό έλεγχο ως προς τις αποτιμήσεις που κάνει. Ο ρόλος και η επιρροή των hedge funds θα περιοριστεί και, το μωβ να πω, το φάσμα των πολύπλοκων χρηματοπιστωτικών προϊόντων θα μειωθεί δραματικά. Γενικά, θεωρώ ότι για μία σημαντική χρονική περίοδο, που δεν μπορώ να προσδιορίσω και που η διάρκειά της θα εξαρτηθεί από το πόσο γρήγορα θα ξεχάσουμε τα μαθή-

ματα από την τωρινή κρίση, η οικονομία θα λειτουργήσει με ένα απλούστερο, πιο διάφανο και έτσι λιγότερο κοινωνικά ανάληγο χρηματοπιστωτικό σύστημα.

Σήμερα, το χρηματοπιστωτικό σύστημα μπορεί και πρέπει να παίξει ένα ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο με στόχο να μην επαναληφθεί η κρίση και ταυτόχρονα να ενισχυθεί η κοινωνική συνοχή και πρόοδος.

Και μπορεί να το κάνει δίνοντας ξανά έμφαση στη χρηματοδότηση, στήριξη και ανάπτυξη της πραγματικής οικονομίας.

Με δική του πρωτοβουλία να αποστρέψει το πρόσωπό του από τις απαράδεκτες -τολμώ να πω ανήθικες- πρακτικές που δημιούργησαν τα σημερινά προβλήματα. Το χρηματοπιστωτικό σύστημα οφείλει να κάνει την αυτοκριτική του και να επιστρέψει στο ήθος, στα έθιμα, στις πρακτικές, που δημιούργησαν τον καπιταλισμό και ανέδειξαν την αποτελεσματικότητά του. Και αυτός ποτέ δεν ήταν και ποτέ δεν πρόκειται να είναι ο καπιταλισμός - καζίνο.

Στηρίζοντας την πραγματική, τη δημιουργική, επιχειρηματικότητα, που παράγει από παραγωγικό αποτέλεσμα, νέες θέσεις εργασίας και ουσιαστικό κοινωνικό μέρισμα, το χρηματοπιστωτικό σύστημα αυτόματα θα προωθήσει τη μακρόχρονη, υγιή ανάπτυξη και θα ενισχύσει την κοινωνική συνοχή. Η σχέση είναι αδήριτη και νομοτελική. Είναι η μόνη που μπορεί να βρει ευρεία αποδοχή από την κοινωνία -και καμία οικονομική πολιτική δεν μπορεί να πετύχει αν δεν τυγχάνει της ευρύτερης κοινωνικής στήριξης.

Γιάννης Παναγόπουλος

Πρόεδρος ΓΣΕΕ

Στην όλη συζήτηση που αναπτύσσεται γύρω από την κρίση και τις αιτίες της απουσιάζει κάτι που είναι κατά τη γνώμη μου σημαντικό για την κατανόηση των αιτιών της, άρα και τη διαμόρφωση του σχεδίου εξόδου απ' αυτή: η ανισοκατανομή του εισοδήματος ανάμεσα στις κοινωνικές τάξεις και η υποκατάσταση του εισοδηματικού ελλείμματος της μισθωτής εργασίας από τον τραπεζικό δανεισμό.

Αυτή η αιτία μαζί με την αχαλίνωτη κερδοσκοπία στις διεθνείς αγορές των εμπορευμάτων, δανειακή αλλά και των ίδιων των τραπεζών, καθώς και τον υπερδανεισμό των επιχειρήσεων για εξαγορές άλλων επιχειρήσεων δίχως αύξηση

της συνολικής εγχώριας παραγωγικής δυναμικότητας, άρα και της απασχόλησης, παρήγαγαν από κοινού την κρίση. Ας μην ξεχνάμε ότι η ίδια η στεγαστική κρίση στις ΗΠΑ και το ΗΒ προκλήθηκε -τελικά- από την αδυναμία διατήρησης και δημιουργίας θέσεων μισθωτής απασχόλησης για την εξυπηρέτηση του στεγαστικού δανεισμού.

Δυστυχώς δεν έχω την αίσθηση ότι το τραπεζικό σύστημα θα χρηματοδοτήσει τις επιχειρήσεις χωρίς να χρησιμοποιήσει αυστηρά ιδιωτικο-οικονομικά κριτήρια, όσες κρατικές εγγυήσεις και να του παρασχεθούν. Το ενδιαφέρον του εστιάζεται περισσότερο στην εξυγίανση του δανειακού χαρτοφυλακίου του, στις εξαγορές και συγχωνεύσεις τραπεζών. Κατά συνέπεια, η συγκρότηση ενός κρατικού πυλώνα με συνδιαχείριση των κοινωνικών εταιρών είναι μάλλον επιβεβλημένη για την επανέναξη της ομαλής χρηματοδότησης των επιχειρήσεων και των καταναλωτών. Εξυπακούεται ότι ο δημόσιος πυλώνας οφείλει να πλαισιώνεται από τη συμπληρωματική δράση των εξειδικευμένων χρηματοπιστωτικών φορέων (ΤΕΜΠΕ, Οργανισμός Ασφάλισης Εξαγωγικών Πιστώσεων, κ.ο.κ.).

Επίσης, η τιμολογιακή πολιτική των τραπεζών πρέπει να αλλάξει δραματικά. Η προσαύξηση του επιτοκίου που αφορά τον ειδικό κίνδυνο που ενέχει μια δανειοδότηση / πίστωση πρέπει να διαχωριστεί λογιστικά από το επιτόκιο που χρεώνεται στον πιστούχο και να περνάει κατ' ευθείαν στο αποθεματικό κινδύνου, στη συγκρότησή του οποίου υποτίθεται ότι συμβάλλει, και όχι να διανέμεται ως μέρισμα στην επόμενη χρήση όπως συνήθως γίνεται. Σε περίπτωση δε μη εξόφλησης της οφειλής το συσσωρευμένο ποσό κινδύνου πρέπει να συμψηφίζεται με την όποια οφειλή του δανειολήπτη.

Οι δανειοδοτήσεις πρέπει να καταγράφονται στον ισολογισμό με τον ανά κατηγορία συνημμένο κίνδυνο που περιέχουν, ώστε να καθίσταται εφικτή η αποτίμηση του κινδύνου.

Η εποπτεία του τραπεζικού συστήματος πρέπει να λάβει διαπεριφερειακές και τελικά παγκόσμιες διαστάσεις προκειμένου να καταγράφει τις αμοιβαίες εκθέσεις κινδύνου μεταξύ συγγενών αλλά τυπικά αυτοτελών τραπεζικών ιδρυμάτων.

Δημήτρης Ασημακόπουλος

Πρόεδρος ΓΣΕΒΕΕ

...
Οι ελληνικές τράπεζες δε χρηματοδότησαν συστηματικά τομείς και δράσεις της λεγόμενης νέας οικονομίας. Δίστασαν να πάρουν ρίσκο χρηματοδοτώντας καινοτόμες επιχειρήσεις ή ενισχύοντας την ανάπτυξη νέων προϊόντων και υπηρεσιών, κάτι που ζητούν επίμονα εδώ και πολλά χρόνια τα προγράμματα της Ε.Ε. και της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων. Δε δημιούργησαν «νέα χρηματοδοτικά προϊόντα» (π.χ. mezzanine κ.λπ.) ή προϊόντα που θα επέτρεπαν στις μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις να αναπτυχθούν υγιώς και δυναμικά σε ένα διαρκώς εξελισσόμενο και ανταγωνιστικό διεθνές περιβάλλον. Απέφυγαν να χρησιμοποιήσουν ένα ελάχιστο ποσοστό των κερδών τους της τελευταίας δεκαετίας για να δημιουργήσουν οι ίδιες ή από κοινού με το κράτος ή με συγχρηματοδότηση της Ε.Ε. μικτά

(ιδιωτικός και δημόσιος τομέας) συστήματα εγγυήσεων και αντεγγυήσεων, που θα λειτουργούσαν σε περιόδους κρίσης, όπως σήμερα, ως εργαλεία αντικυκλικού χαρακτήρα και ως συμπληρωματικοί μηχανισμοί του υφιστάμενου εγγυοδοτικού συστήματος της χώρας. Δε σχεδίασαν εξειδικευμένα προϊόντα για επιχειρήσεις εγκατεστημένες σε περιοχές που πλήττονται από σοβαρή οικονομική κρίση ή έχουν ιδιαίτερα χαρακτηριστικά όπως π.χ. είναι τα νησιά μας. Δεν προώθησαν ειδικά προϊόντα για τις αποκαλούμενες «πράσινες» επενδύσεις ή επιχειρήσεις, ώστε να αναπτυχθούν οι εναλλακτικές μορφές ενέργειας και οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας στην ενεργοβόρα και με μεγάλη πετρελαϊκή εξάρτηση ελληνική οικονομία, καθώς και νέες τεχνολογίες και προϊόντα για την προστασία του περιβάλλοντος.

Η πολιτική των τραπεζών στην Ελλάδα οδήγησε στην κυριαρχία δύο κατηγοριών δανείων:

- των ΑΑΛ και άλλων κεφαλαίων κίνησης που χρησιμοποιούνται για συναλλακτικές δραστηριότητες και
- των δανείων επενδυτικού κατ' ευφημισμό χαρακτήρα, δηλαδή των επισκευαστικών και επαγγελματικής στέγης δανείων

και συνεπώς σε ένα έλλειμμα κατάλληλων δανείων για την προώθηση προϊόντων και υπηρεσιών της λεγόμενης «νέας οικονομίας» ή προϊόντων με μεγάλη διεθνή ζήτηση. Ως εκ τούτου, ένα μερίδιο ευθύνης σε ό,τι αφορά την ανταγωνιστική απαξίωση επιχειρήσεων ή ακόμα και κλάδων της οικονομίας ανήκει και στο τραπεζικό σύστημα της χώρας μας, χωρίς βέβαια να αγνοείται και η άλλη όψη του νομίσματος, δηλαδή οι ΜΜΕ, όπου ένας σημαντικός αριθμός αυτών είτε δεν επιθυμούσε τον επιχειρηματικό εκσυγχρονισμό, την επέκταση, την εξωστρέφεια, τη διεθνοποίηση είτε επιζητούσε μέσω δανεισμού ή υπερδανεισμού την απόκτηση ακινήτων à tout prix, δηλαδή την απόκτηση ενός περιουσιακού στοιχείου με την πρόβλεψη ότι αυτό θα έχει «μεγάλη μελλοντική αξία».

...
Ο επιχειρηματικός κόσμος απαιτεί επιστράτευση της φαντασίας των στελεχών του χρηματοπιστωτικού συστήματος για νέους τρόπους χρηματοδότησης και νέα χρηματοδοτικά εργαλεία που θα δημιουργήσουν συνθήκες για την υλοποίηση ενός νέου μοντέλου παραγωγής και

ανάπτυξης της χώρας μας. Τα «κοινά» δάνεια δεν αποτελούν πια πανάκεια για την καινοτομία, τον εκσυγχρονισμό, την προώθηση προϊόντων της νέας ζήτησης, την εξωστρέφεια και τη διεθνοποίηση, αλλά απλώς μια πρόσκαιρη χρηματοοικονομική ανακούφιση ή καλύτερα μια χρονική μετατόπιση της επίλυσης των χρόνιων προβλημάτων των ΜΕ και ΠΜΕ προς το μέλλον.

Δημήτρης Αρμενάκης

Πρόεδρος ΕΣΣΕ

Θα ήθελα να συγχαρώ τον Πρόεδρο, τα μέλη και τα στελέχη της Ο.Κ.Ε., για την πρωτοβουλία τους να διοργανώσουν τη σημερινή ημερίδα για το ρόλο του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη διέξοδο από την κρίση και να ευχαριστήσω για την τιμή που μου κάνανε να είμαι στους ομιλητές. Η σημερινή ημερίδα έρχεται ως συνέχεια μιας πάρα πολύ μεγάλης εκδήλωσης που πραγματοποιήσε πριν από τρεις περίπου μήνες η Ο.Κ.Ε., σχετικά με την εθνική κοινωνική αναπτυξιακή συμφωνία. Δυο πράγματα δηλαδή τα οποία είναι αμέσως ενδιαφέροντος τη χρονική στιγμή στην κρίση που διανύουμε όλοι.

...
Η τρέχουσα κρίση αποκάλυψε χρόνιες θεσμικές δυσλειτουργίες και για να το εκφράσω με μεγαλύτερη ακρίβεια, αποκάλυψε μια ασύμμετρη σχέση μεταξύ κράτους και αγοράς, η οποία είχε αρνητικές επιδράσεις και για τις δυο αυτές σφαιρές δραστηριότητας. Από τη μια πλευρά, η ελεγκτική αδυναμία του κράτους και η άσκοπη διάθεση πόρων σε αντιπαραγωγικές επενδύσεις και από την άλλη ο παραγκωνισμός της πραγματικής οικονομίας προς όφελος μιας εικονικής πραγματικότητας, που βασίστηκε στην απληστία ορισμένων και στην παντελή έλλειψη έστω και άτυπων κανόνων,

δημιούργησαν ένα προβληματικό περιβάλλον για εμάς τους επιχειρηματίες. Τα αποτελέσματα της κρίσης στην Ελλάδα έχουν αρχίσει πλέον να γίνονται ορατά ειδικότερα στον κλάδο του εμπορίου που εμείς εκπροσωπούμε και ο οποίος, με την ευκαιρία αυτή, θα ήθελα να τονίσω ότι χρίζει ακόμα πιο συστηματικότερης ενίσχυσης από πλευράς πολιτείας. Και μάλιστα το λέω αυτό και είναι χαρακτηριστικό, ότι το τελευταίο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο δίνει ιδιαίτερη έμφαση στην ενίσχυση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων για την έξοδο από την κρίση.

...

Το δικαίωμα του επιχειρείν το έχουν όλοι οι Έλληνες. Και πρέπει η πολιτεία να το εγγυάται έμπρακτα. Κάθε Ελληνίδα και κάθε Έλληνας που θέλει να δοκιμάσει τις επιχειρηματικές του ιδέες και τις επιχειρηματικές δυνατότητές του πρέπει να βρίσκει το δρόμο ανοιχτό. Στο σημείο αυτό τα χρηματοπιστωτικά ευρήματα είχαν, έχουν και θα έχουν πρωτεύοντα ρόλο. Ο ρόλος τους είναι σημαντικός, αν θέλουμε να εξέλθουμε ομαλά από την κρίση. Θα πρέπει οι ίδιες οι τράπεζες να αφήσουν πίσω τους τις νοοτροπίες που μας έφεραν σε αυτή την κατάσταση και να εμβαθύνουν στο ρόλο τους ως ο τροφοδότης της ρευστότητας της αγοράς. Θα πρέπει να διοχετευτεί χρήμα για να μπορέσουν να κινηθούν οι επιχειρήσεις και να αποφύγουν μερικές εξ αυτών το λουκέτο. Βέβαια, οι πάγιες θέσεις μας στην ΕΣΕΕ περιλαμβάνουν μαζί με την ενίσχυση της ρευστότητας και τη διατήρηση της απασχόλησης. Τα δυο αυτά αιτήματα είναι αλληλένδετα. Δε θα πρέπει να επιδοτείται μόνο η ανεργία, θα πρέπει να επιδοτείται σε συγκεκριμένες περιπτώσεις και η απασχόληση και σε αυτή την κατεύθυνση οι συντονισμένες κινήσεις κράτους και τραπεζών, μαζί βέβαια με την αρωγή των παραγόντων της αγοράς, να δίδουν τα κατάλληλα κίνητρα και επιδοτήσεις στις επιχειρήσεις για να αποφευχθούν τυχόν απολύσεις.

...

Συμπληρώνοντας τα όσα μέχρι τώρα ελέχθησαν, να αναφέρω επιγραμματικά και μερικούς παράγοντες που πρέπει να τηρηθούν και παγκοσμίως αλλά και εθνικά:

- Καταρχάς, οι μέτοχοι των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων θα πρέπει να αναλαμβάνουν πλήρως τις συνέπειες που τους αναλογούν. Το χέρι στην τσέπη δηλαδή.

- Όταν διαπιστώνονται προβλήματα στις διοικήσεις των πιστωτικών ιδρυμάτων οι κυβερνήσεις να είναι σε θέση να επιφέρουν αλλαγές.
- Και κάτι που ελέγχθηκε για τις υπερβολικές αμοιβές, καλό θα είναι να σταματήσουμε να προκαλούμε.
- Επίσης θα πρέπει να αποφεύγεται η μετάδοση αρνητικών επιπτώσεων από μια χώρα στην άλλη παρ' όλη την παγκοσμιοποίηση που ζούμε.
- Το νέο διεθνές χρηματοπιστωτικό σύστημα πρέπει να βασίζεται στις αρχές της διαφάνειας και της λογοδοσίας και να επιτρέπει την ρεαλιστική αξιολόγηση των κινδύνων προκειμένου να αποφεύγονται οι κρίσεις.
- Και διεθνώς, να πω, το ΔΝΤ, το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, θα πρέπει να αναλάβει ένα κεντρικό ρόλο σε μια πιο αποτελεσματική χρηματοπιστωτική αρχιτεκτονική.

Κωνσταντίνος Μίχαλος

Πρόεδρος ΕΒΕΑ

...

Και παρ' όλο που κανείς δεν είχε προβλέψει εγκαίρως τον κίνδυνο, σήμερα πλέον όλοι αναγνωρίζουν ως «πηγή του κακού» τη στρεβλή λειτουργία του παγκόσμιου χρηματοπιστωτικού συστήματος.

Μέχρι πρότινος, ελάχιστοι εξέφραζαν την ανησυχία τους για τις συνέπειες που θα μπορούσε να έχει η ελλιπής εποπτεία των χρηματαγορών, μέσα σε μια ανοιχτή και παγκοσμιοποιημένη οικονομία. Για τις άκρατα επιθετικές πολιτικές. Για το γεγονός ότι κάποιες τράπεζες θεωρούσαν αποδεκτή τη διαδικασία απόκτησης σπιτιού με αρνητικό κεφάλαιο, φθάνοντας να δανείζουν μέχρι και στο

πενταπλάσιο του εισοδήματος ενός νοικοκυριού. Για το γεγονός ότι τα τεράστια κέρδη και οι υπέρογκες αμοιβές των στελεχών δεν ανταποκρίνονταν σε πραγματικό πλούτο, αλλά σε πλασματικές αξίες.

Σήμερα, δεν έχουμε τη δυνατότητα να γυρίσουμε πίσω το χρόνο. Αυτό που μπορούμε όμως να κάνουμε, είναι να πάρουμε το νήμα προς τα πίσω και να εντοπίσουμε ένα προς ένα τα λάθη και τις παραλείψεις που οδήγησαν σ' αυτή την κατάσταση. Και να προχωρήσουμε στις κατάλληλες διορθωτικές κινήσεις, ώστε το χρηματοπιστωτικό σύστημα να ανακτήσει τον αναπτυξιακό του ρόλο, με όρους που ανταποκρίνονται στις συνθήκες και τις ανάγκες της σύγχρονης παγκόσμιας οικονομίας.

...

Με βάση τις θέσεις και τις προτάσεις που έχει διατυπώσει σχετικά το ΕΒΕΑ, θα ήθελα να σταθώ ειδικότερα σε ορισμένες δράσεις, που κρίνονται απαραίτητες για την εξυγίανση του χρηματοπιστωτικού συστήματος και την ενίσχυση του αναπτυξιακού του ρόλου.

- ▶ Θεωρούμε κατ' αρχήν επιβεβλημένο το συνολικό αναπροσδιορισμό των όρων λειτουργίας των hedge funds. Όπως ορίζεται και από τον τίτλο τους, σκοπός της λειτουργίας αυτών των αγορών είναι να διασφαλίζουν τις ανάγκες της πραγματικής οικονομίας, θωρακίζοντας τους επενδυτές και τις επιχειρήσεις απέναντι στις διακυμάνσεις τιμών, αξιών ή συναλλάγματος. Δυστυχώς, η πραγματικότητα έδειξε ότι ο χρήσιμος αυτός μηχανισμός, μετατράπηκε σε πεδίο αδιότακτης και ανεύθυνης κερδοσκοπίας, που μεγέθυνε τις επιπτώσεις της κρίσης. Θα πρέπει επομένως να θεθούν συγκεκριμένοι κανόνες, οι οποίοι θα επιβάλλουν σαφήνεια, διαφάνεια και λογοδοσία στη δραστηριότητα των hedge funds, ώστε να λειτουργούν προς όφελος και όχι σε βάρος της ανάπτυξης.
- ▶ Επίσης, με στόχο την αποφυγή των φαινομένων κερδοσκοπίας, χρειάζεται να υπάρξει δραστικός περιορισμός του ποσοστού μόχλευσης. Γιατί αυτό που έχει αποδειχθεί μέχρι σήμερα, είναι ότι αυτή η λογική, εάν ακολουθηθεί χωρίς όρια και χωρίς την απαραίτητη γνώση από πλευράς των

επενδυτών, οδηγεί με μαθηματική ακρίβεια σε χρηματιστηριακές «φούσκες» που σπάνε με επώδυνες συνέπειες για όλους.

- ▶ Αντίστοιχα οφείλουν να τεθούν αυστηρότεροι κανόνες και περιορισμοί στην πρακτική του short selling, η οποία ευνοεί φαινόμενα υποτιμητικής κερδοσκοπίας.
- ▶ Όσον αφορά τις τράπεζες, είναι απαραίτητο να διασφαλιστεί η αυστηρή τήρηση των κριτηρίων δανειοληψίας, με ορθό συνυπολογισμό του πιστωτικού κινδύνου. Η χαλαρότητα που επικράτησε μέχρι πρότινος, κυρίως στις ΗΠΑ, αποτέλεσε τη γενεσιουργό αιτία της παγκόσμιας κρίσης. Θα πρέπει κάποια στιγμή να συνειδητοποιήσουμε ότι η παροχή δανεισμού, πέρα από μοχλός ανάπτυξης είναι και ζήτημα ευθύνης. Κι αυτή η ευθύνη θα πρέπει να αντικατοπτρίζεται ξεκάθαρα, τόσο στις πολιτικές των ιδίων των τραπεζών, όσο και στην εποπτεία που ασκούν οι αρμόδιες αρχές.
- ▶ Τέλος, θα πρέπει να προχωρήσουμε στην περαιτέρω διασφάλιση των αποθεματικών των ασφαλιστικών εταιρειών και στην επιβολή περιορισμών, ως προς το ποσοστό που θα επενδύεται σε σύνθετα παράγωγα προϊόντα, για λογαριασμό των δικαιούχων. Στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια έχουν γίνει σημαντικά βήματα για την εξυγίανση και τη θωράκιση της λειτουργίας της ασφαλιστικής αγοράς.
- ▶ Και γι' αυτό, παρά τις πιέσεις που δημιουργήσε η κρίση, κατάφερε να διατηρήσει τις αντοχές της. Χρειάζεται ωστόσο να υπάρξουν περαιτέρω πρωτοβουλίες προς αυτή την κατεύθυνση και κυρίως χρειάζεται να διασφαλιστεί καθολική και συνεπής εφαρμογή των νέων κανόνων.

Σταύρος Κούκος

Πρόεδρος ΟΤΟΕ

...

Μέχρι στιγμής, οι κυβερνήσεις και οι διεθνείς οργανισμοί δε φαίνονται διατεθειμένοι να βαδίσουν σε μια κατεύθυνση ουσιαστικής αλλαγής στην οικονομία και φαίνονται να επιδιώκουν απλώς μια εκ νέου ρύθμιση των χρηματιστικών αγορών.

Εμείς αντιτάξαμε:

1. την αναγκαία συμμετοχή του κράτους στη μετοχική σύνθεση των τραπεζών που θα ενισχυθούν με το πακέτο των 28 δις και ιδιαίτερα το μέρος που αφορά στη στήριξη των εποπτικών κεφαλαίων, με αγορά κανονικών μετοχών, μέσα από αύξηση του μετοχικού τους κεφαλαίου και εκπροσώπηση του Δημοσίου στα Διοικητικά Συμβούλια των Τραπεζών,
2. τη δημιουργία ενός «πυρήνα» τραπεζών κρατικού ενδιαφέροντος, που θα λειτουργούν ως μοχλός για τη χρηματοδότηση της ανάπτυξης, με κοινωνική υπευθυνότητα και σεβασμό στο ευρύτερο δημόσιο συμφέρον,
3. τη θεσμοθέτηση νέων αρχών και κανόνων λειτουργίας του χρηματοπιστωτικού συστήματος, με κριτήρια υγιούς ανάπτυξης της οικονομίας, που θα θέτουν όρια στο ρίσκο των επιχειρηματικών επιλογών,
4. την επιβολή κανόνων διαμόρφωσης των επιτοκίων δανεισμού, χωρίς παραπλανητικούς όρους και ψιλά γράμματα, που θα διευκολύνουν και ταυτόχρονα θα διασφαλίζουν το δανεισμό ιδιωτών και επιχειρήσεων, με στόχο την ομαλή και διαφανή λειτουργία της οικονομίας,
5. τον αναγκαίο ουσιαστικό έλεγχο της λειτουργίας των τραπεζών και τη μεταφορά του μέρους της ουσιαστικής εποπτείας του χρηματοπιστωτικού συστήματος από το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών στην Τράπεζα Ελλάδος, με στόχο την ενίσχυση του εποπτικού της ρόλου,
6. στοχευμένα κίνητρα κατά προτεραιότητα εγγοδοσίας και χρηματοδότησης μικρομεσαίων επιχειρήσεων,

περιοχών της χώρας αλλά και συγκεκριμένων κλάδων της οικονομίας, με προϋπόθεση να διατηρήσουν και ει δυνατόν να αυξήσουν την απασχόληση,

7. πολιτικές δικαίως αναδιανομής και τόνωσης των εισοδημάτων, στήριξης της απασχόλησης και αύξησης των δημοσίων επενδύσεων, χωρίς τις οποίες οι ενέσεις νομισματικής ρευστότητας στις Τράπεζες, ακόμα και αν διοχετευθούν στην πραγματική οικονομία, θα παραμείνουν «δώρο-δώρο»,
8. τη διασφάλιση της απασχόλησης και των όρων εργασίας σε κάθε περίπτωση οικονομικής ενίσχυσης των Τραπεζών από το Κράτος, είτε σε περίπτωση αναδιρθρώσεων με συγχωνεύσεις και εξαγορές, για τη διατήρηση της κοινωνικής συνοχής, χωρίς άμεσες ή έμμεσες επεμβάσεις σε βάρος των εργασιακών δικαιωμάτων,
9. την επιτακτικά αναγκαία κρατική συμμετοχή και εποπτεία στις συγχωνευόμενες επιχειρήσεις του κλάδου εν μέσω κρίσης, για την αποφυγή απολύσεων και καταχρηστικών πρακτικών τύπου καρτέλ.

...

Είναι πλέον γενικά αποδεκτό ότι η ευθύνη των τραπεζών απέναντι στο κοινωνικό σύνολο δεν μπορεί να περιορίζεται στη μεγιστοποίηση της μετοχικής τους αξίας και σε κάθε λογής χορηγίες. Οι τράπεζες πρέπει να παρέχουν θεμελιώδεις υπηρεσίες τόσο για την κοινωνική συνοχή, όσο και για την ευρύτερη αναπτυξιακή δυναμική μιας χώρας. Αυτό αφορά στα παρακάτω:

- ▶ Την πρόληψη και υπεύθυνη διαχείριση του υπερδανεισμού και του «τραπεζικού αποκλεισμού».
- ▶ Τη «μικροχρηματοδότηση» και τη χρηματοδότηση μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Η μικροχρηματοδότηση αφορά σε μικρά δάνεια, που απευ-

θύνονται σε άτομα ή οικογένειες που υφίστανται τραπεζικό αποκλεισμό, με στόχο την εργασιακή και κοινωνική τους ένταξη. Η χρηματοδότηση μικρομεσαίων επιχειρήσεων διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο για την απασχόληση και την κοινωνική συνοχή.

- ▶ Την παροχή μιας δέσμης βασικών τραπεζικών υπηρεσιών με αποδέκτες τις ευπαθείς κοινωνικές ομάδες του πληθυσμού (άνοιγμα λογαριασμού, πρόσβαση σε βασικές τραπεζικές υπηρεσίες, πληροφόρηση πελατών για τη δημιουργία αποταμιεύσεων, υποδοχή πελατών, κ.λπ.).
- ▶ Το πλαίσιο και τους όρους διαμεσολάβησης και αντιμετώπισης τραπεζικών περιστατικών (π.χ. αδυναμία αποπληρωμής δανειών).
- ▶ Τη συμβολή στη χρηματοδότηση δραστηριοτήτων με θετική επίπτωση στην απασχόληση, το περιβάλλον, την κοινωνική ευημερία και συνοχή και τη διασφάλιση του δημόσιου αγαθού «χρηματοοικονομική σταθερότητα».

Παύλος Ραβάνης

Πρόεδρος Βιοτεχνικού
Επιμελητηρίου Αθηνών

...
Η κερδοφορία των Τραπεζών εν μέσω κρίσης, αν και μειώθηκε, παραμένει σημαντική, βασιζόμενη στη διαφορά των περιθωρίων στα επιτόκια καταθέσεων και χορηγήσεων και σε σημαντικό βαθμό σε πρακτικές που έχουν καταδικαστεί από τη δικαιοσύνη π.χ. καταχρηστικοί όροι σε δανειακές συμβάσεις,

«κρυφές» επιβαρύνσεις, παράνομες χρεώσεις κ.λπ.

Από την άλλη πλευρά οι Τράπεζες εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν τις Μικρές και Πολύ Μικρές Επιχειρήσεις και ακόμη περισσότερο τις νέες επιχειρήσεις, με μεγάλη δυσπιστία και καχυποψία. Συνεχίζουν την παραδοσιακή πρακτική της αναζήτησης εμπράγματων εξασφαλίσεων, αποφεύγοντας την εξέταση της ποιότητας της επιχειρηματικής ιδέας ή του επιχειρηματικού σχεδίου και της αντίστοιχης δυνατότητας υλοποίησής του και κατά συνέπεια αποφεύγουν την ανάληψη του αντίστοιχου επιχειρηματικού-πιστωτικού κινδύνου ή τον μεταβιβάζουν μέσω των αυξημένων επιτοκίων στον δανειζόμενο. Κατ' αυτόν τον τρόπο η διατήρηση της κεφαλαιακής επάρκειας των τραπεζών και επομένως της κερδοφόρας λειτουργίας τους και ανάπτυξής τους γίνεται σε βάρος της υπόλοιπης οικονομίας, δηλαδή σε μια ελεύθερη οικονομία ένας τομέας σίγουρα σημαντικός και χρήσιμος για τη λειτουργία της τείνει να λειτουργεί με όρους διασφαλισμένης κερδοφορίας όταν το ίδιο φυσικά δεν ισχύει για τους υπολοίπους τομείς.

Και αποτελεί άραγε κέντρο του προβλήματος η μείωση του ρίσκου των τραπεζών όταν επενδύουν στην ύπαρξη και ανάπτυξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων; Θεωρείται ρίσκο η επένδυση στον μικρό επιχειρηματία που εντάσσει ως εγγύηση στο επιχειρηματικό του σχέδιο το σημαντικότερο κεφάλαιο της προσωπικής του υπερεργασίας και το κεφάλαιο της ίδιας του της επαγγελματικής και ανθρώπινης υπόστασης; Πότε άραγε ρισκάρουν; Όταν ο αναλαμβανόμενος κίνδυνος είναι μεγάλος, απρόσωπος, μη-δενικής διασποράς ή όταν είναι μικρός, μεγάλης διασποράς και ποικιλίας, με προσωπική ταυτότητα; Για να λειτουργήσει αναπτυξιακά και ορθολογικά η οικονομία το επιχειρηματικό ρίσκο θα πρέπει να μοιράζεται και όχι να αναλαμβάνεται μονομερώς από τις επιχειρήσεις.

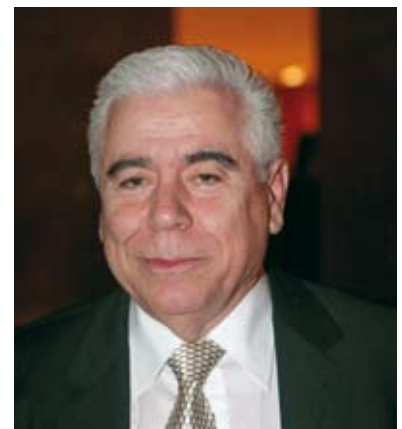
Θεωρούμε λοιπόν ότι το χρηματοπιστωτικό σύστημα είχε και έχει πολύ μεγάλα περιθώρια να ασκήσει τον αναπτυξιακό του ρόλο στην ελληνική οικονομία και κοινωνία αντί να αποτελεί

αυτοσκοπό του η ανάπτυξη του ίδιου με κάθε μέσον. Αν αυτή η παραδοχή είναι σωστή, και από ό,τι αποδείχθηκε και σε συνθήκες ομαλότητας αλλά και σε συνθήκες κρίσης είναι, τότε αυτό θα πρέπει να οδηγήσει άμεσα την υπεύθυνη κυβέρνηση και την Τράπεζα της Ελλάδας σε αποφάσεις και πολιτικές που θα ενισχύουν πραγματικά τον αναπτυξιακό ρόλο του πιστωτικού συστήματος και όχι να συμβαίνει το αντίστροφο, δηλαδή η πραγματική οικονομία να συντηρεί την ανάπτυξη των τραπεζών. Σε αυτή τη λογική θα πρέπει να εξεταστεί σοβαρά, όπως έχουμε προτείνει στο πρόσφατο παρελθόν, η δημιουργία πιστωτικού αναπτυξιακού πόλου σε συνδυασμό με το σύστημα εγγυοδοσίας του ΤΕΜΠΜΕ που θα χρηματοδοτεί κατά προτεραιότητα την ανάπτυξη των Μικρών και Πολύ Μικρών Επιχειρήσεων με μια λογική συνολικά αναπτυξιακή και όχι αποκλειστικά τραπεζοκεντρική όπως γίνεται μέχρι τώρα.

Στο πλαίσιο αυτό αλλά και σε οποιαδήποτε περίπτωση τα Επιμελητήρια θα μπορούσαν να διαδραματίσουν ουσιαστικό ρόλο δημιουργώντας υπηρεσίες τραπεζικής μεσολάβησης με αντικείμενο την παροχή σχετικών συμβουλευτικών υπηρεσιών με στόχο τόσο τη μείωση του κόστους δανεισμού των ενδιαφερόμενων για χρηματοδότηση μελών τους, όσο και τη βελτίωση των όρων δανεισμού τους.

Ηλίας Χατζηβασιλόγλου

Πρόεδρος Επαγγελματικού
Επιμελητηρίου Αθηνών

...
Ο Μάιος και ο Ιούνιος μας έδωσαν τις πρώτες ασθενείς αλλά αισιόδοξες μεταβολές στο κλίμα της αγοράς. Ωστόσο δεν ισχυριζόμαστε ότι ξεπερά-

σαμε τη κρίση. Έχουμε ακόμη δρόμο πολύ μέχρι εκεί. Και μάλιστα όταν η παγκόσμια οικονομία εξακολουθεί να ταλανίζεται, θα ήταν αφέλεια να μη το λάβουμε σοβαρά υπόψη. Γι' αυτό η κυβέρνηση πρέπει να συνεχίσει τη σειρά μέτρων τόνωσης της οικονομίας. Να αναβάλει τυχόν εισπρακτικά μέτρα που θα πλήξουν την αγορά.

Στα βασικά μέτρα που έχει ανάγκη η οικονομία συμπεριλαμβάνονται:

- Συνέχιση της χρηματοδότησης της οικονομίας και ιδίως των ΜΜΕ.
- Εφαρμογή νέων προγραμμάτων του ΕΣΠΑ και του ΤΕΜΠΜΕ.
- Ανάπτυξη νέων χρηματοδοτικών προϊόντων που βρίσκονταν σε ύπωση όπως το venture capital.
- Τόνωση της επιχειρηματικότητας των μικρών επιχειρήσεων.
- Απλοποίηση διαδικασιών και περιορισμός της γραφειοκρατίας.
- Λήψη νέων θεσμικών μέτρων για τη μεταβίβαση και διαδοχή ΜΜΕ και προς τρίτους και χρηματοδότηση των μεταβιβάσεων.
- Προώθηση του χαμηλού συντελεστή ΦΠΑ για σειρά εργασιοβόρων και παραδοσιακών επαγγελμάτων.
- Δημιουργία one-stop-shop για την ίδρυση μιας επιχείρησης.
- Ανάπτυξη δράσεων για την πράσινη επιχειρηματικότητα των ΜΜΕ.

Τα αισιόδοξα μηνύματα στην οικονομία δεν έρχονται μόνο τους. Χρειάζονται και μέτρα πολιτικής για να εκδηλωθούν.

Δημήτρης Τσουκαλάς

Αντιπρόεδρος U.N.I. Europa,
πρώην Πρόεδρος ΟΤΟΕ

...

Η πρόσφατη κρίση, η παταγώδης πτώση του χρηματοπιστωτικού συστήματος και κατά συνέπεια των οικονομιών είναι η αποτυχία του καπιταλιστικού συστήματος, που βασίστηκε στην «απληστία» και την αρπαγή του πλούτου από τους πληθυσμούς μέσω του ληστρικού δανεισμού αλλά και της πεποιθήσεως του συστήματος ότι η αγορά από μόνη της, με τους κανόνες της, έχει την ικανότητα να προσφέρει ικανοποιητικά μερίδια σε όλους. Εκ του αποτελέσματος φαίνεται ότι πρόκειται περί ΑΠΑΤΗΣ.

Το σύστημα απέτυχε και χρειάστηκαν πακέτα δισεκατομμυρίων ανάλογα με τη χώρα και την έκθεσή της σε κινδύ-

νους για να βοηθηθούν και να σωθούν οι τράπεζες και μεγάλες πολυεθνικές επιχειρήσεις. Την ίδια στιγμή εκατομμύρια στην Ευρώπη και τον κόσμο χάνουν τις δουλειές τους και τα νοικοκυριά στενάζουν από το δανεισμό που σε περίοδο κρίσης επιδεινώνει τη φτώχεια σε σημείο εξαθλίωσης.

Τώρα περισσότερο από άλλη φορά πρέπει να βάλουμε Πρώτα τον άνθρωπο. Δεν φτάνουν μόνο τα δισεκατομμύρια για τη διάσωση των τραπεζών που κανείς δεν ξέρει που πηγαίνουν και με ποια τερτίπια μονίμως δεν επαρκούν.

Πρέπει επειγόντως:

- να δοθούν χρήματα για να σωθεί ο κόσμος από την ανεργία, τη φτώχεια, την απόγνωση, φαινόμενα που γεννούν ρατσισμό και ξενοφοβία,
- να δημιουργηθούν δουλειές,
- να υπερασπίσουμε τους μισθούς και τα μεροκάματα,
- να διαπραγματευτούμε συλλογικές συμβάσεις εργασίας,
- να αντιμετωπίσουμε σοβαρά το θέμα των συντάξεων έξω από τις ελεημοσύνες των 500 και 300 ευρώ.

Τρεις πρέπει να είναι οι άξονες δράσης:

- ▶ Πρώτον, δημοκρατικός έλεγχος ιδιαίτερα στο χρηματοπιστωτικό σύστημα,
- ▶ Δεύτερον, νέο κανονιστικό πλαίσιο της αγοράς εργασίας με προστασία, συλλογικές διαπραγματεύσεις και έξοδο από την κατάσταση αποκανονικοποίησης (deregulation). Το σύστημα χωρίς κανόνες που βρισκόμαστε τα τελευταία χρόνια (και είδαμε που φτάσαμε) δηλαδή αυτός ο μη κανόνας ή κανόνας της αγοράς-είναι ο νόμος του ισχυρού και αυτόν πρέπει να καταργήσουμε και
- ▶ Τρίτον, αύξηση των κοινωνικών δαπανών για να ξαναδέσουμε τον κοινωνικό ιστό.

Παναγιώτης Σαλεμής

Πρόεδρος Επιστημονικού
Συλλόγου Εμπορικής Τράπεζας

...

Και μία απάντηση στους εκπροσώπους των εργοδοτικών οργανώσεων, οι οποίοι ναι μεν συμβάλλουν, με τη σειρά τους, στην προσπάθεια εξόδου από την κρίση αλλά άφησαν να εννοηθεί ότι η κρίση θα μετακλιθεί στους εργαζόμενους. Οι εργαζόμενοι ελπίζουν να μην παρασυρθούν και προβούν οι εργοδότες σε τέτοιου είδους ενέργειες, καθώς με μαθηματική ακρίβεια θα ήταν ολέθριες όχι μόνο για τους εργαζόμενους, αλλά και για την πορεία και ανάπτυξη της χώρας αυτής. Ο σοφός λαός μας, σε ανάλογες περιπτώσεις, λέει ότι όταν έχει ένα αγροτικό νοικοκυριό οικονομικό πρόβλημα, το πρώτο μέτρο που υιοθετεί είναι να κάνει δίαιτα στο γαϊδούρι, που συνιστά το «εργαλείο» επιβίωσης για την οικογένεια. Επιστεί όμως την προσοχή η δίαιτα αυτή να μην υπερβεί κάποια όρια γιατί το αποτέλεσμα δε θα είναι άλλο από το να ψοφήσει και το γαϊδούρι και να μην καταφέρει να επιβιώσει η οικογένεια.

Ημερίδα της Ο.Κ.Ε. με θέμα «Η κατασκευαστική και η οικοδομική δραστηριότητα ως συνιστώσες της οικονομικής ανάπτυξης και οι επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης σε αυτές»

Πραγματοποιήθηκε την **Πέμπτη, 9 Απριλίου 2009**, Ημερίδα της Ο.Κ.Ε. με θέμα «Η κατασκευαστική και η οικοδομική δραστηριότητα ως συνιστώσες της οικονομικής κρίσης και οι επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης σε αυτές». Στην εκδήλωση συμμετείχαν ο Υφυπουργός ΠΕΧΩΔΕ κ. **Θεμιστοκλής Ξανθόπουλος**, ο Βουλευτής του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και πολιτικός εκπρόσωπος για τα Δημόσια Έργα κ. **Γιάννης Μαγκριώτης**, καθώς και Πρόεδροι και εκπρόσωποι φορέων και επιχειρήσεων του κατασκευαστικού κλάδου.

Τη συνάντηση άνοιξε ο Πρόεδρος της Ο.Κ.Ε. κ. **Χρήστος Πολυζωγόπουλος**, ο οποίος αναφέρθηκε στις δυσμενείς εξελίξεις στον κατασκευαστικό τομέα και επισήμανε ότι ήδη η κρίση έχει οδηγήσει σε σημαντικές απώλειες θέσεων εργασίας, αλλά και μειώσεις ημερομισθίων σε αυτούς που εξακολουθούν να απασχολούνται. Με δεδομένη τη σημασία του τομέα των κατασκευών, τόνισε, γίνεται αντιληπτό πόσο σοβαρές θα είναι οι επιπτώσεις από τη συνεχιζόμενη κρίση στην κατάσταση της οικονομίας, στην απασχόληση και στην κοινωνική συνοχή.

Απαιτείται, κατέληξε, ο σχεδιασμός και η εφαρμογή μίας ολοκληρωμένης στρατηγικής που θα έχει ως στόχο την ελαχιστοποίηση των δυσμενών επιπτώσεων, αλλά και τη δημιουργία των προϋποθέσεων για ανάκαμψη με τη λήψη άμεσων μέτρων παροχής κινήτρων για διατήρηση της απασχόλησης στον κατασκευαστικό κλάδο, ενίσχυσης της ρευστότητας των επιχειρήσεων του κατασκευαστικού κλάδου, στήριξης της αγοράς ακινήτων, άμεσης προώθησης της υλοποίησης του ΕΣΠΑ, καθώς και στήριξης του τομέα δημοσίων έργων με την αξιοποίηση του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων ως βασικού εργαλείου αναθέρμανσης της οικονομίας, με όλα τα πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα που οι δημόσιες επενδύσεις επιφέρουν στην απασχόληση, στην τόνωση της αγοράς και στα δημόσια έσοδα.

Στη συνέχεια το λόγο πήρε ο κ. **Ιωάννης Αλαβάνος**, Πρόεδρος του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας (ΤΕΕ), ο οποίος αναφέρθηκε στην απουσία ενός πακέτου στήριξης του τομέα των τεχνικών έργων στη χώρα κατά την περίοδο της κρίσης, σε αντίθεση με ό,τι συμβαίνει σε άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (π.χ. Γερμανία, Ιταλία, Γαλλία). Ο κ. Αλαβάνος τόνισε την ανάγκη διαφάνειας στις διαδικασίες, ελέγχου των καθυστερήσεων, ολοκλήρωσης του χωροταξικού σχεδιασμού και του κτηματολογίου και στροφής στην εφαρμογή δράσεων εξοικονόμησης ενέργειας στα κτίρια, τομέα στον οποίο τα δημόσια κτίρια θα πρέπει να αποτελέσουν το πρότυπο.

Ο Υφυπουργός ΠΕΧΩΔΕ κ. Ξανθόπουλος τόνισε ότι κατά την παρούσα κρίση, η πραγματική οικονομία χρειάζεται προστασία της εργασίας και του εισοδήματος των πολιτών. Το Κράτος μπορεί να συμβάλει ουσιαστικά, αφ' ενός με απ' ευθείας ενισχύσεις στα χαμηλά εισοδήματα και αφ' ετέρου με την υλοποίηση περισσότερων Δημοσίων Έργων που ενισχύουν την απασχόληση και έχουν άμεση προστιθέμενη αναπτυξιακή διάσταση. Επίσης, αναφέρθηκε στις δυνατότητες τόνωσης του κατασκευαστικού κλάδου μέσω ιδιωτικών επενδύσεων, συγχρηματοδοτούμενων από το δημόσιο, για δράσεις εξοικονόμησης ενέργειας και μετατροπής των κτιρίων σε βιοκλιματικά.

Ο Βουλευτής του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και πολιτικός εκπρόσωπος για τα Δημόσια Έργα κ. Μαγκριώτης τόνισε ότι η πολιτική επιλογή της μείωσης του ΠΔΕ τα τελευταία χρόνια οδήγησε σε επιβράδυνση της οικονομίας και αναφέρθη-

κε στην ανάγκη αναθεώρησης του μοντέλου στον τομέα των κατασκευών με δραστικές παρεμβάσεις ενίσχυσης της απασχόλησης, στήριξης της ρευστότητας των επιχειρήσεων, ενίσχυσης και δημιουργίας συνθηκών ωρίμανσης για μικρά και μεσαία δημοσία έργα και ενίσχυσης των εισοδημάτων με στόχο την τόνωση της ζήτησης και της πραγματικής οικονομίας.

Ο κ. **Γεώργιος Βλάχος**, Πρόεδρος του ΣΑΤΕ, αναφέρθηκε στα προβλήματα βιωσιμότητας που αντιμετωπίζουν πολλές τεχνικές εταιρίες και τόνισε ότι απαιτείται άμεση αποπληρωμή των πιστοποιημένων λογαριασμών από το δημόσιο και ευρύτερο δημόσιο τομέα, προκειμένου να απομακρυνθεί το φάσμα της πτώχευσης που πλανάται πάνω από τις περισσότερες επιχειρήσεις του κλάδου.

Επιπλέον, τόνισε την ανάγκη διαφάνειας και δημοσιότητας στην ανάθεση και εκπόνηση των έργων σε συνδυασμό με την απλοποίηση και τον εκσυγχρονισμό του θεσμικού πλαισίου, με στόχο την εξυγίανση και την πρόοδο του κατασκευαστικού τομέα.

Ο κ. **Πάννης Στουρνάρας**, Επιστημονικός Διευθυντής του IOBE, παρουσίασε τα αποτελέσματα των Ερευνών Οικονομικής Συγκυρίας του IOBE, βάσει των οποίων οι περισσότερες επιχειρήσεις του τομέα των κατασκευών αναμένουν επιδείνωση των εργασιών τους και της απασχόλησης του κλάδου. Με δεδομένη την απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να αναβάλει την καταβολή της εθνικής συμμετοχής για τα συγχρηματοδοτούμενα έργα του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ) για τα επόμενα έτη, η Ελλάδα, τόνισε, έχει την ευκαιρία να επιταχύνει την εκτέλεση του ΠΔΕ χωρίς ουσιαστική επίπτωση στο δημοσιονομικό πρόβλημα. Με τον τρόπο αυτό θα μπορούν να αμβλυνθούν οι επιπτώσεις της κρίσης στην παραγωγή και την απασχόληση, αφού τα πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα των δημοσίων έργων, οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται γύρω από αυτά και η απασχόληση που δημιουργείται είναι σημαντικά.

Ακολούθησαν οι τοποθετήσεις άλλων φορέων του κλάδου και συζήτηση.

Αποσπάσματα από τις τοποθετήσεις ομιλητών στην εκδήλωση της Ο.Κ.Ε.

Χρήστος Πολυζωγόπουλος

Πρόεδρος Ο.Κ.Ε.

...
Η κρίση τώρα, θα οδηγήσει σε σημαντικότερες απώλειες θέσεων εργασίας γενικότερα, αλλά και ειδικότερα στο κομμάτι της κατασκευής και της οικονομικής δραστηριότητας.

Η κατάσταση όμως στην πραγματικότητα θα είναι πάρα πολύ σοβαρή, αν υπολογιστεί ότι ο μεγάλος αριθμός εδώ των εργαζομένων είναι ανασφάλιστοι και αλλοδαποί. Από εδώ μπορεί να προκύψουν και άλλα θέματα, που έχουν να κάνουν με την ασφάλεια, με την ευρύτερη έννοια του όρου, με την ξενοφοβία, με ρατσιστικές αντιλήψεις και με ζητήματα τα οποία θα οδηγούν σε τυφλές ρήξεις οι οποίες θα μας οδηγήσουν, ως κοινωνία, σε περιπέτειες και πρέπει αυτά τα πράγματα εγκαίρως να τα δούμε και να δούμε πώς αντιμετωπίζονται.

Τελειώνοντας, θα ήθελα, πέρα από το πρόβλημα, να βάλω και πέντε (5) άξονες προτάσεων, που θα πρέπει να εξειδικευτούν. Αυτός είναι ο στόχος μας, γι' αυτό πήραμε και αυτή την πρωτοβουλία, για να ανοίξει το παιχνίδι, για να υπάρξουν συνεννοήσεις, για να υπάρξουν παρεμβάσεις, για να ωθήσουμε τα πράγματα σε υποστήριξη της κατασκευαστικής και της οικοδομικής δραστηριότητας και να συμβάλλουμε και εμείς από τη μεριά μας, όσο μπορούμε και το επιτρέπουν οι δυνάμεις μας, στην αντι-

μετώπιση του προβλήματος. Τι πρέπει να γίνει:

- Θα πρέπει να εξεταστεί -και πολύ γρήγορα βεβαίως, γιατί ήδη υπάρχει μεγάλη καθυστέρηση- η δυνατότητα παροχής κινήτρων για τη διατήρηση της απασχόλησης στον κατασκευαστικό κλάδο.
- Να δούμε πώς θα ενισχυθεί -γρήγορα- η ρευστότητα και οι δυνατότητες ρευστότητας των επιχειρήσεων του κατασκευαστικού κλάδου.
- Πώς στηρίζεται η αγορά των ακινήτων, που είναι ένα μείζον θέμα για τη χώρα μας, που διαχρονικά έχει επενδύσει σε αυτή τη δραστηριότητα και κοινωνικά και οικονομικά.
- Είχαμε εχθές εδώ μία σύσκεψη για το ΕΣΠΑ. Και εδώ υπάρχει μία μεγάλη καθυστέρηση, που συσχετίζεται και με δραστηριότητες του κλάδου των κατασκευών και εδώ θα δούμε πώς θα απορροφηθούν γρήγορα όχι μόνο οι διαδικασίες, αλλά και να έχουμε και εκταμιεύσεις, έτσι ώστε να υποστηριχθεί ο κλάδος.
- Και τέλος, να δούμε τη στήριξη του τομέα των δημοσίων έργων, με την αξιοποίηση των δημοσίων επενδύσεων, ως βασικό εργαλείο αναθέρμανσης της οικονομίας, με όλα τα πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα που επιφέρουν στην απασχόληση, στην τόνωση της αγοράς και στα δημόσια έσοδα.

Σε κάθε περίπτωση, οι επιλογές αντιμετώπισης της κρίσης, πρέπει να γίνουν μέσα από έναν ευρύ διάλογο, έτσι και μόνο θα συνεννοηθούμε καλύτερα με τους φορείς της αγοράς, οι οποίοι γνωρίζουν τα θέματα και πρέπει να προτείνουν λύσεις πολύ συγκεκριμένες και αποτελεσματικές, χωρίς να εμπεριέχουν το στοιχείο της σκοπιμότητας, που οδη-

γεί μερικές φορές σε υπερκερδοφορία ή ακόμη και υπερκερδοσκοπία, ζητήματα τα οποία πρέπει να αντιμετωπιστούν, για να υπάρξει η αναγκαία εξισορρόπηση, να μπορεί και ο πολίτης να έχει τις δυνατότητες να προβεί σε αγορές και βεβαίως, να δοθεί η δυνατότητα του να υπάρχει μεγαλύτερη κινητικότητα, όσον αφορά τις επενδύσεις στον κατασκευαστικό και στον οικοδομικό κλάδο.

Ιωάννης Αλαβάνος

Πρόεδρος ΤΕΕ

...
Τώρα, ειδικότερα για τα οικοδομικά έργα, πολύ λίγο να αναφερθώ. Εμείς λέμε ότι πρέπει:

- Να ολοκληρωθεί ο πολεοδομικός σχεδιασμός στη χώρα, τις απαραίτητες καθυστερήσεις που έχουμε πια δεν μπορούμε να τις ανεχθούμε.
- Να επικαιροποιηθούν και τα Ρυθμιστικά Σχέδια της Αθήνας και των άλλων πόλεων.
- Να υπάρξει ανάδειξη και ενίσχυση των παραδοσιακών οικισμών.
- Να προχωρήσει το Κτηματολόγιο, είναι άλλη μία περίπτωση όπου έχουμε πόρους, πόρους που έδωσαν οι πολίτες, τα τέλη των πολιτών και όμως έχουμε τρομακτικές καθυστερήσεις

στις αναθέσεις των μελετών του Κτηματολογίου.

- Να γίνει το Δασολόγιο.
- Για τις νέες κατοικίες να υπάρχουν κίνητρα για τη μείωση του υπάρχοντος αποθέματος. Σίγουρα εδώ πέρα θα τεθούν αυτά τα κίνητρα. Βεβαίως, δεν μπορούμε να συμφωνήσουμε ότι κίνητρο γι' αυτό μπορεί να είναι η νομιμοποίηση των υπαίθριων χώρων. Και άλλα.
- Και βεβαίως, εμείς λέμε να δούμε στις περιοχές που μπορεί να υπάρξει τουριστική ανάπτυξη, αλλά προφανώς όχι με τη λογική του ειδικού Χωροταξικού για τον Τουρισμό.
- Βιοκλιματικά κτίρια.
- Κτίρια με χρήση υλικών φιλικών προς το περιβάλλον.

Όμως, η στροφή που πρέπει να δώσουμε, είναι προς τις υπάρχουσες οικοδομές. Περίπου το 85% των Ελλήνων έχουν ιδιοκατοίκηση. Είμαστε οι πρώτοι μαζί με την Ισπανία, πολύ πάνω από τον μέσο όρο που είναι 65% της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Έχουμε έναν πλούτο δομικό, πρέπει να τον αξιοποιήσουμε και αυτός ίσως είναι και ένας αριθμός που μας δείχνει ότι δεν υπάρχει και φοβερή δυναμική πια στις νέες κατασκευές, πρέπει να στραφούμε και στις υπάρχουσες.

...
Και εδώ να πω ότι πραγματικά ο ρόλος της Ο.Κ.Ε. είναι πολύ σημαντικός, όχι τόσο για να δείξει πού συναινούμε ή όχι, όσο στο να καταγραφούν οι απόψεις, να υπάρξει ο προβληματισμός και από εκεί να απορρέει πραγματικά αν υπάρχουν ή δεν υπάρχουν συνεννοήσεις.

Εμείς λέμε για τους μηχανικούς, να υπάρχουν επιδοτούμενα προγράμματα από ΙΝΕΚ Εκπαίδευσης και έχουμε μία σειρά προτάσεων, υλοποιούμε κάποια από αυτά, ήδη με την ενίσχυση της Κοινωνίας της Πληροφορίας.

Όμως το σημαντικό που θέλω να τονίσω εδώ πέρα, είναι ότι εμείς είμαστε αντίθετοι απόλυτα με την ελαστικοποίηση των εργασιακών σχέσεων. Δεν μπορεί να μην πληρώσουν αυτοί που δημιούργησαν τα κέρδη όλα αυτά τα τελευταία χρόνια, αυτοί που δεν έχουν κανένα πρόβλημα με τη σημερινή κρίση. Και να προστατευτεί το εισόδημα των εργαζομένων. Είναι ηττοπαθής η διαφορετική αντιμετώπιση.

Και θέλω -και τελειώνω- να δώσω τα εξής στοιχεία:

- Ότι την τελευταία δεκαετία, ο συνο-

λικός αριθμός των απασχολούμενων στις κατασκευές αυξήθηκε κατά 3,6%, έναντι 14% στο σύνολο της οικονομίας.

- Ότι οι απασχολούμενοι το 2008 -τα είπε και ο Πρόεδρος- είναι 8,7 έναντι, 7,3 που ήταν πριν μία δεκαετία.
- Στον κλάδο των κατασκευών δημιουργήθηκε το 19% των νέων θέσεων εργασίας, την τελευταία δεκαετία.

Κατά συνέπεια, ένας τέτοιος κλάδος με τέτοια συμμετοχή στην αύξηση της απασχόλησης, θα πρέπει να ζητήσει να συνεχίσει αυτή η απασχόληση, όχι μόνο για τις εταιρείες, όχι μόνο για τους δικούς μας φορείς τους μελετητικούς, τους κατασκευαστικούς, αλλά για όλους τους απασχολούμενους, με συνθήκες πραγματικά που δε θα μειώνουν κοινωνικές κατακτήσεις που έχει η χώρα μας.

Θεμιστοκλής Ξανθόπουλος

Υφυπουργός Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων

...
Συνεπώς, δημόσια έργα σήμερα στην Ελλάδα γίνονται πάρα πολλά, αλλά πράγματι αντιμετωπίζουμε τρεις δυσκολίες. Η πρώτη έχει σχέση με τη χρηματοδότηση. Γίνεται αγώνας διαρκής όλων μας με το Υπουργείο Οικονομίας, που ορθώς έχει τις δικές του δυσκολίες και επιλογές, για να μην αναγκάζουμε σε πτώχευση ή σε στραγγαλισμό τους κατασκευαστές και τους μελετητές βεβαίως, πολλές φορές. Μέχρι τώρα, τα έχουμε καταφέρει αρκετά καλά, νομίζω. Και εφέτος ξεκινήσαμε καλά το χρόνο. Ελ-

πίζω να ολοκληρωθεί και καλά, αλλά ο αγώνας υπάρχει και το πρόβλημα υπάρχει.

Το δεύτερο σημείο που έχει επίσης μεγάλη σημασία για τα δημόσια έργα, είναι ότι πρέπει να γίνουν πολλές βελτιώσεις -και γίνονται- στα τιμολόγια, σε επιμέρους ρυθμίσεις νομοθετικές κ.λπ. Και πρέπει στο σημείο αυτό να ευχαριστήσω θερμά τους εκπροσώπους των μεγάλων κατασκευαστικών Συλλόγων, με τους οποίους έχουμε μία συνεχή συνεργασία. Δεν τους ικανοποιούμε πάντα τα αιτήματά τους, έχουμε πολλές φορές αν θέλετε και καθυστερήσεις, αλλά πιστεύω ότι καταλαβαίνουμε τι μας λένε και προσπαθούμε στο μέτρο του δυνατού, σιγά - σιγά να βελτιώσουμε ορισμένα πράγματα.

Και το τρίτο βέβαια και μείζον θέμα το οποίο υπάρχει, είναι η ολοκλήρωση των έργων αυτών και η συνέχισή τους σε μία περίοδο που θα πάψουν να ρέουν τα κονδύλια από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στη μετα-ΕΣΠΑ περίοδο. Αυτό το θέμα, ευτυχώς, χάρη σε μία έμπνευση του Υπουργού Πύργου Σουφλιά -του οποίου έχετε τους χαιρετισμούς, αλλά σήμερα είναι στα έργα έξω και δεν μπορεί να είναι μαζί σας- λύθηκε ως εξής: στις συμβάσεις παραχώρησης που υπογράψαμε -και αυτό δεν έχει πάρει την ανάλογη δημοσιότητα- βάλαμε ως καίριο στοιχείο επιλογής, το πόσα χρήματα γυρίζει στο Δημόσιο επί των ακαθαρσίτων εισπράξεων των διοδίων, ο κάθε παραχωρησιούχος.

Αυτό γιατί έγινε: και οι προηγούμενες συμβάσεις είχαν άλλες ρήτρες, έλεγαν ότι αν πάει καλά η παραχώρηση και έχεις παραπάνω έσοδα, θα έρθει το έργο νωρίτερα στο Δημόσιο. Διαπιστώσαμε όμως ότι είναι δύσκολος ο έλεγχος των εξόδων των παραχωρησιούχων, για να είμαστε ρεαλιστές. Δύσκολος. Γίνεται, αλλά πάντοτε έχουν το πάνω χέρι, διότι εμφανίζουν έξοδα τα οποία είναι, αν θέλετε, λογιστικά σωστά.

Για να μην πέσουμε λοιπόν σε αυτή την παγίδα και το αδιέξοδο, είπαμε, ας ξεκαθαρίσουμε τα πράγματα. Και αυτό είναι και το υγιές διεθνώς σύστημα: «Τι μας δίνετε επί των ακαθαρσίτων εσόδων. Τα έξοδα είναι δικό σας πρόβλημα. Μειώστε τα, αυξήστε τα, κάντε τα ό,τι θέλετε».

Και έτσι πετύχαμε να εισπράξουμε τα επόμενα είκοσι πέντε (25) χρόνια, περί τα 23 δις ευρώ εγγυημένα, δηλα-

δή περίπου 1 δις το χρόνο. Και δεν τα εισπράττει το Υπουργείο Οικονομίας σε κάποιο γενικό κορβανά, μία μαύρη τρύπα, αλλά το ΥΠΕΧΩΔΕ ειδικά, για να κάνει μόνο έργα οδοποιίας, λιμενικά και αεροδρόμια. Συνεπώς, οι μελλοντικοί ηγέτες του ΥΠΕΧΩΔΕ θα έχουν μία τεράστια προίκα να διαχειριστούν, διότι πιστεύω ότι θα μπορούν πράγματι να κάνουν πολλά έργα σε όλη την Περιφέρεια. Αυτή είναι η πραγματικότητα.

...

Τι μπορούμε να κάνουμε εμείς. Μία απλή ιδέα για την οικοδομή, ούτε καν για τα δημόσια έργα τα οποία πρέπει να αυξηθούν από τις δημόσιες επενδύσεις. Μιλάμε για το περιβάλλον στην Ελλάδα, την ενέργεια, για οικονομία ενέργειας. Θα μπορούσε να γίνει μία τεράστια επένδυση του απλού πολίτη, με συγχρηματοδότηση από το κράτος κατά 50%, για να αναβαθμίσει όλα τα κτίριά του, από το τελευταίο καλύβι μέχρι την εκλεκτή βίλα κάπου, βιοκλιματικά.

Δηλαδή να τα κάνει πράγματι μονωμένα καλά, να τους προσθέσει δυνατότητες αξιοποίησης ενέργειας, που είναι επίσης σήμερα τρέχουσες από πλευράς τεχνολογίας, όπως είναι θέρμανση - ψύξη από τη γεωθερμία, χαμηλής ενθαλπίας και να εκτιναχτεί ψηλά πάλι

η οικοδομική δραστηριότητα. 100.000 μηχανικούς έχουμε. Άπειροι περιμένουν να δουλέψουν. Γιατί να μην δοθεί αυτή η ώθηση, σε αντιστοιχία με αυτά που έκανε -στη δική της βέβαια, μεγαλύτερη κλίμακα- η κα Μέρκελ;

Και βέβαια, είναι μία από τις πολλές ιδέες που μπορεί να έχει κανένας για να πει ότι πριν από όλα, αυτό που χρειάζεται σήμερα η Ελλάδα, η μικρή μας Ελλάδα, είναι ένα νέο πραγματικό συμβόλαιο με το λαό μας, που θα υλοποιήσουν οι επόμενες Κυβερνήσεις προφανώς, με βελτιώσεις χειροπιαστές στην ποιότητα της ζωής του. Και βεβαίως και στο πορτοφόλι του και στο ασθενές καθημερινό του βαλάντιο.

Και ας θυμηθούμε τέλος ότι το 1929, μικρές χώρες όπως η Σουηδία, τόλμησαν και με γενναίες κρατικές επενδύσεις σε βασικά δημόσια αγαθά, απέκτησαν τα καλύτερα συστήματα συγκοινωνιακών υποδομών, κοινωνικής πρόνοιας, έρευνας και παιδείας. Η Σουηδία πριν από το 1929, ήταν μία χώρα ασήμαντη. Έπιασε το μήνυμα και έγινε μία χώρα εξαιρετικά σημαντική στο μέλλον (για το μέλλον το

τότε). Και είναι κάτι, αν θέλετε, το οποίο είναι και χειροπιαστό για εμάς.

Με το ερώτημα λοιπόν, κύριε Πρόεδρε: «γιατί όχι και εμείς;», ευχαριστώ για την προσοχή σας.

Γιάννης Μαγκριώτης

Βουλευτής ΠΑ.ΣΟ.Κ.

...
Θα σας πω πάρα πολύ απλά τρεις αριθμούς, για να γίνει κατανοητό και να τεκμηριώσω το επιχειρήματά μου. Η Κυβέρνηση έκανε μία άσκηση επί χάρτου, είπε πάρα πολύ απλά το 2004: «Θα μειώσω το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων για δύο λόγους. Ένας λόγος είναι διότι δεν πιστεύω στις δημόσιες πολιτικές». Αυτό είναι το στοιχείο το ένα, το δομικό, του ιδεολογήματος του νεοφιλελεύθερου. «Αυτό θα με βοηθήσει να μειώσω τη φορολογία των επιχειρήσεων». Κάτι που το έκανε, το 10% και ειδικά στις μεγάλες επιχειρήσεις, γιατί ξέρουμε πού είναι η υψηλή κερδοφορία. 10% μέσα σε δύο (2) χρόνια! «Ετσι θα δημιουργήσω πρόσθετα κίνητρα, για να υπάρξουν ιδιωτικές επενδύσεις. Ταυτόχρονα, μέσα από τις συμβάσεις παραχώρησης και τα ΣΔΙΤ, θα υπερκαλύψω το έλλειμμα των αναπτυξιακών πόρων από τη μείωση του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων. Έτσι λοιπόν, δεν έχει καμία σημασία αν τα χρήματα είναι δημόσια, ή αν τα χρήματα είναι ιδιωτικά, χρήματα είναι, αν πέσουν στην οικονομία, θα δημιουργήσουν και την αντίστοιχη ανάπτυξη, τα εισοδήματα, την κερδοφορία, τα κρατικά έσοδα, τις θέσεις απασχόλησης». Μέχρι εδώ καλά. Αυτό ήταν το

σχέδιο επί χάρτου.

Αυτό που έχουμε σήμερα, είναι το εξής. Πρώτον, αθροιστικά στα πέντε (5) χρόνια, στους πέντε (5) προϋπολογισμούς της σημερινής Κυβέρνησης, έχουμε μείωση της δημόσιας δαπάνης από εθνικούς και Κοινοτικούς πόρους (αυτό που λέμε δηλαδή δημόσια δαπάνη), 15,5 δισεκατομμύρια ευρώ. Αν βάλουμε κάτω τα τρία (3) τελευταία χρόνια των προϋπολογισμών του ΠΑ.ΣΟ.Κ. -τα επιλέγω ως κριτήριο, ως βάση μεσοσταθμικά- και αθροιστικά τους πέντε (5) προϋπολογισμούς της Νέας Δημοκρατίας, θα δούμε ότι αν διατηρούσε μεσοσταθμικά το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων στο επίπεδο του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος ως ποσοστό των τριών τελευταίων χρόνων, θα έπεφταν στην οικονομία, στην παραγωγή 15,5 δισεκατομμύρια ευρώ δημόσιας δαπάνης, σίγουροι πόροι.

...
Τα μεσαία και μικρά δημόσια έργα. Το σχέδιο της Κυβέρνησης λειτούργησε καταστροφικά και ισοπεδωτικά για τα μεσαία και μικρά δημόσια έργα, που κυρίως είναι αυτά που στηρίζουν την ανάπτυξη της Περιφέρειας, δημιουργούν θέσεις απασχόλησης, είναι ζωτικής σημασίας για τις μεσαίες, και μικρές κατασκευαστικές εταιρείες. Γι' αυτό ζουν οι μεσαίες και μικρές κατασκευαστικές εταιρείες τη δική τους μικρή ή μεγάλη γενοκτονία, όπως οι ίδιοι την αποκαλούν. Αυτό, συν το ότι η Κυβέρνηση δεν πληρώνει τα δεδουλευμένα, όπως λέγονται, χαρακτηριστικά.

Άρα λοιπόν, η τρίτη άμεση παρέμβαση είναι τα μεσαία και μικρά δημόσια έργα. Όμως εδώ υπάρχει ένα πρόβλημα. Η Κυβέρνηση, επειδή ακριβώς είχε το δικό της σχεδιασμό με τους μεγάλους αυτοκινητόδρομους, τις συμβάσεις παραχώρησης και τα ΣΔΙΤ, είχε αυτό το σχεδιασμό, δεν χρηματοδότησε τα προηγούμενα χρόνια τις μελέτες. Δεν υπάρχει ωριμότητα. Εχθές καταθέσαμε και μία επερώτηση.

...

Και τέλος είναι η ζήτηση. Ειδικά σε συνθήκες αποπληθωρισμού στις οποίες μπαίνουμε, δεν μπορούμε να συζητάμε για επίπεδο αυξήσεων, αυτών που ανακινώνονται, ειδικά στους δημοσίου υπαλλήλους, στους συνταξιούχους αλλά και στον ιδιωτικό τομέα. Δεν υπάρχει πληθωριστικός κίνδυνος, δεν υπάρχει κανένας λόγος λοιπόν, να θεωρούμε ότι είναι πληθωριστική και καταναλωτική η δαπάνη για την ενίσχυση της αγοραστικής δύναμης. Ενισχύει την κοινωνική συνοχή, ενισχύει την αγορά, ενισχύει την παραγωγή, ενισχύει την οικονομία, δημιουργεί κοινωνική σταθερότητα.

Γεώργιος Βλάχος

Πρόεδρος ΣΑΤΕ

...
Το πρώτο κορυφαίο πρόβλημα -τέσσερα θέματα θα θίξω μόνο και επιγραμματικά, να πω κάτι που δεν έχουν πει οι άλλοι, γιατί τα υπόλοιπα δεν χρειάζεται να τα επαναλαμβάνουμε- το πρώτο θέμα είναι αυτό που είπα και προηγουμένως, οι πληρωμές. Επιτέλους, έπεσε και μία πρόταση πριν από δεκαπέντε (15) ημέρες, στο τραπέζι, στο ΕΒΕΑ, για ομόλογα. Δεν είναι καλό να κάνει κάποιος έργα και να πληρώνεται με ομόλογα, πρέπει να πληρώνεται με χρήματα, αλλά όταν φτάνουμε πέντε (5) χρόνια μετά να μην μπορεί να πληρωθεί, ας του δοθεί η δυνατότητα να πάρει ένα ομόλογο του Ελληνικού Δημοσίου, να το πάει στην Τράπεζα, να μπορέσει να ξεκολλήσει, να μην καταστραφεί. Γιατί οι Τράπεζες τα ομόλογα τα χρηματοδοτούν. Πλέον τις πιστοποιήσεις του Ελληνικού Δημοσίου τις αποφεύγουν.

Δεν θέλω να πω πολλά γι' αυτό

το θέμα των πληρωμών. Θέλω να πω μόνο ότι αυτό το ζήτημα της αύξησης του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, που πράγματι έχουμε θετική αντιμετώπιση από το ΥΠΕΧΩΔΕ πάντα όταν πάμε και οι δηλώσεις του Υπουργού είναι πάντα υπέρ της αύξησης του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, είναι όμως ένα θέμα που μας υποστηρίζει το ΥΠΕΧΩΔΕ, αλλά δεν είναι δικό του θέμα. Τα θέματα που το ΥΠΕΧΩΔΕ μπορεί να λύσει για εμάς:

- Είναι τα τιμολόγια.
- Είναι οι διαδικασίες ανάδειξης αναδόχου.
- Είναι οι αναθεωρήσεις.
- Είναι η απλοποίηση των διαδικασιών εκτέλεσης των έργων.
- Η κατάργηση, ή τέλος πάντων η μείωση της γραφειοκρατίας.

Τα άλλα είναι θέματα του ΥΠΕΘΟ. Πάμε στο ΥΠΕΘΟ και μας λέει: «Γιατί δεν βγάξετε τις αναθεωρήσεις στο ΥΠΕΧΩΔΕ». Δηλαδή, είναι λίγο ανέξοδο -χωρίς να υπάρχει καμία προσωπική αιχμή- το ένα Υπουργείο να λέει για το άλλο και στο τέλος το καθένα να μην κάνει αυτά που είναι θεσμοθετημένο να κάνει.

Το δεύτερο θέμα είναι το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων. (...) Είναι πλήρης η κατάρρευση του Προγράμματος.

Θα πω όμως και κάτι σχετικά με τη συζητούμενη αύξηση. Ναι, να γίνει η αύξηση του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, πρώτοι εμείς το ζητάμε, να μην πάει όμως όλη σε ένα - δύο συγκεκριμένα έργα και σε μία - δύο συγκεκριμένες εταιρείες, γιατί από τα δημοσιεύματα και όλοι οι πολιτικοί (και οι παρόντες μη εξαιρούμενοι), αποφεύγουν να μουν σε κάποια κακοτράχαλα μονοπάτια. Τα δημοσιεύματα λένε ότι αύξηση ζητάει ο Υπουργός ΠΕΧΩΔΕ (και παίζει και βαρύνοντα ρόλο σήμερα ο Υπουργός ΠΕΧΩΔΕ στη χάραξη της οικονομικής πολιτικής) και από κάτω, για έργα που θα έχουν, μεγάλα έργα με άμεση απορρόφηση. Το σχόλιο της εφημερίδας. Δεν λέω ότι το λέει ο Υπουργός. Λοιπόν, εάν πάνε όλα σε μία ή δύο συγκεκριμένες εταιρείες, δεν ξέρω, σκεφθείτε το αν είναι σωστό και αν είναι λογικό.

Για το θέμα των διαδικασιών δημοπράτησης, για να μπορέσει να προχωρήσει η απορρόφηση των Κοινοτικών Πλαισίων και των τριών που πέρασαν: του Γ' που έχει ακόμα μερικά κομμάτια και πήραμε και μία παράταση και του Δ' που ξεκινάει, έστω και με τόσο μεγάλη καθυστέρηση, ένα βασικό θέμα είναι οι

διαδικασίες ωρίμανσης και δημοπράτησης των έργων. Το σύστημα της μειοδοσίας, όπως εφαρμόστηκε και με τα ελληνικά δεδομένα, έχει αποτύχει πλήρως.

...

Θα μιλήσω μόνο για ένα θέμα που αφορά τη δημοσιότητα και τη διαφάνεια, σε συνδυασμό με τον εκσυγχρονισμό και την απλοποίηση της νομοθεσίας. Τα έχω γράψει στο κείμενο. Σήμερα οι τεχνικές εταιρείες, είχε πει ο Υπουργός ΠΕΧΩΔΕ στην κοπή πίτας το 2005 -αν θυμάμαι καλά- του Τεχνικού Επιμελητηρίου, κάτι που μας έκανε πολύ ωραία εντύπωση, ήταν και σωστό, ότι πρέπει επιτέλους οι τεχνικές εταιρείες, ή μερικές τεχνικές εταιρείες να πάψουν να συμπεριφέρονται σαν να είναι μεγάλα Δικηγορικά Γραφεία, δηλαδή συνέχεια ενστάσεις, συνέχεια προσφυγές, να καθυστερούν τα έργα κ.λπ.

Λοιπόν, όλες οι τεχνικές εταιρείες, όλοι οι μελετητές και όλοι οι επιβλέποντες και οι Διευθυντές και οι παράγοντες του Υπουργείου και των Τεχνικών Υπηρεσιών σε όλη τη χώρα σήμερα, βρίσκονται συνεχώς μπροστά σε έναν κυκεώνα Νόμων, Προεδρικών Διαταγμάτων, Υπουργικών Αποφάσεων, Εγκυκλίων, Γνωμοδοτήσεων Νομικών Συμβούλων, όπου άλλα λέει ο ένας Νομικός Σύμβουλος του ΥΠΕΧΩΔΕ και άλλα ο άλλος Νομικός Σύμβουλος.

Γνωμοδοτήσεων όχι Νομικών Συμβουλίων. Νομικών Συμβούλων. Δηλαδή έχει φτάσει η διάσπαση, έχουμε φτάσει στο άτομο! Ο καθένας έχει διαφορετική άποψη. Νομικά Συμβούλια σε διάφορα Υπουργεία και διάφορες Υπηρεσίες, έχουν εντελώς διαφορετική άποψη. Άλλα λέει το Νομικό Συμβούλιο του ΥΠΕΧΩΔΕ, άλλα ο Πάρεδρος των Οικονομικών κ.λπ., για τα ίδια θέματα.

Εν συνεχεία, Αποφάσεις Ελεγκτικού Συνεδρίου οι οποίες έχουν ισχύ Νόμου, γιατί είναι και αυτό Ανώτατο Δικαστήριο, εντελώς αντίθετες με Νόμους ή με Προεδρικά Διατάγματα, ή με οτιδήποτε.

Εν συνεχεία, υπάρχουν στις Περιφέρειες και στους Νομούς, οι Επιτροπές του άρθρου 18, ή του άρθρου 151 σήμερα, όπου επίσης οι αποφάσεις τους είναι απρόσβλητες και τελικές και γίνεται ένας (θα μου επιτρέψετε την έκφραση την αγοραία) χαμός αποφάσεων εντελώς αντικρουόμενων, καθυστερήσεων.

Και μετά πάμε και στο Συμβούλιο Επικρατείας, σε Πρωτοδικεία, σε Εφετεία. Λοιπόν, ο κάθε Διευθυντής Τεχνικών Υπηρεσιών που θέλει να κάνει στοιχειωδώς σωστά τη δουλειά του στην Περιφέρεια, έχει από πίσω του δέκα (10) ντοσιέ με Αποφάσεις, Νόμους, Εγκυκλίους και δεν ξέρει τι να διαλέξει. Ή αν είναι και λίγο κακοπροαίρετος, διαλέγει κάθε φορά αυτό που θέλει.

Αυτό είναι πηγή αδιαφάνειας, είναι βασική πηγή των καθυστερήσεων των έργων, γιατί τα έργα δεν καθυστερούν από τις ενστάσεις που κάνουν οι ανάδοχοι.

Γιάννης Στουρνάρας

Καθηγητής ΚΠΑ, Επιστημονικός Διευθυντής IOBE

...
Πιστεύω ότι το αναπτυξιακό απόθεμα της χώρας είναι υψηλό. Δεν συμμερίζομαι τις απόψεις περί χρεοκοπίας, που γράφει ο Ξένος Τύπος και δίνω κάθε ημέρα συνεντεύξεις σε ξένα περιοδικά και έντυπα και βλέπω στερεότυπα, έχουν αφεθεί να αναπτυχθούν και πρέπει να τα απαντήσουμε στην πηγή τους.

...
Για να ξεκινήσω από εκεί που θα τελειώσω, η λύση η βραχυπρόθεσμη, στην κρίση στην Ελλάδα, είναι πράγματι στον κατασκευαστικό τομέα σε συνδυασμό με το δώρο που μας έκανε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πριν από μερικούς μήνες, που είπε η κα Χούμπνερ -νομίζω ειπώθηκε από τον κ. Μαγκριώτη- «Ελάτε, υλοποι-

είστε το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων, χωρίς την εθνική συμμετοχή». Στην ουσία μας έδωσε ένα δάνειο άτοκο. Βέβαια, η εθνική συμμετοχή θα πρέπει να πληρωθεί αργότερα, τώρα όμως “στη βράση κολλάει το σίδερο”, πρέπει να γίνουν τα έργα του ΕΣΠΑ τώρα και ας αυξήσουμε την εθνική συμμετοχή μετά. Όλα τα άλλα μέτρα, είναι μέτρα που θα επιβαρύνουν το δημοσιονομικό έλλειμμα και επειδή είμαστε κάτω από την επήρεια του άρθρου 104, δεν θα είναι εύκολα.

Θα έλεγα λοιπόν, ότι η προσπάθεια για έξοδο από την κρίση, πρέπει να πέσει ακριβώς στην υλοποίηση των έργων του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων του ΕΣΠΑ, χωρίς την εθνική συμμετοχή σήμερα και ας πληρωθεί μετά.

...

Τώρα, από τα μέσα του 2008 μέχρι σήμερα, βλέπουμε από το δείγμα μας, περιορισμό σημαντικό των επιχειρηματικών προσδοκιών. Ενδείξεις αβεβαιότητας για τις μελλοντικές εξελίξεις. Περαιτέρω κάμψη της παραγωγής αναμένει διπλάσιο σχεδόν ποσοστό επιχειρήσεων από εκείνους που εκτιμούν αύξηση. Ο κύριος λόγος είναι η παρατηρούμενη μικρή υποχώρηση στις ιδιωτικές κατασκευές σε σχέση με τα περυσινά επίπεδα. Στην παρούσα φάση αποτυπώνεται περισσότερο αβεβαιότητα για το μέλλον, παρά ουσιαστική υποχώρηση δραστηριότητας. Η εξασφαλισμένη δραστηριότητα διαμορφώνεται σε δεκαοκτώ (18) μήνες. Αυτό είναι κάπως θετικό. Μας έχει κάνει εντύπωση ότι οι επιχειρήσεις ραπορτάρουν εξασφαλισμένη δραστηριότητα δεκαοκτώ (18) μήνες. Βέβαια διαμορφώνονται δυσμενείς προοπτικές για την απασχόληση και προβλέψεις για μείωση της απασχόλησης έναντι του περυσινού αντίστοιχου διαστήματος.

Λοιπόν για να καταλήξουμε, εκτιμήσεις και συμπεράσματα: σημαντική επιβράδυνση της κατασκευαστικής δραστηριότητας το πρώτο εξάμηνο του 2009 αναμένεται από την έρευνα, μείωση απασχόλησης συγκριτικά μεγαλύτερη από τους άλλους κλάδους, διότι έχουμε

πάρει δείγματα και από τις άλλες επιχειρήσεις. Οι κατασκευαστικές αναφέρουν μείωση απασχόλησης μεγαλύτερη από τους υπόλοιπους κλάδους.

Τώρα, η έξοδος από την κρίση γενικά στην Ελλάδα είναι το συγχρηματοδοτούμενο κομμάτι του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, ιδιαίτερα μετά την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να μην καταβληθεί η εθνική συμμετοχή. Αυτό βέβαια σημαίνει ότι η εθνική συμμετοχή πρέπει να καταβληθεί τα επόμενα χρόνια. Ευχαριστώ πολύ.

Γρηγόρης Γρηγορόπουλος

Πρόεδρος Πανελληνίας Ένωσης Συνδέσμων Εργοληπτών Δημοσίων Έργων (ΠΕΣΕΔΕ)

...

Εν κατακλείδι, υπάρχουν διάφορα πράγματα -δεν θέλω να κουράσω, πέντε (5) λεπτά μου έδωσαν, ίσως να τα έχω υπερβεί κιόλας- η Επαρχία όλη, η Περιφέρεια όλη ζητάει έργα. Ζητάει έργα, πάρα πολλοί συνάδελφοι οι οποίοι ασχολούνται ταυτόχρονα και με την ιδιωτική κατασκευή οικοδομών και με τις κατασκευές δημοσίων έργων, 1,7 λέχθηκε επισήμως, 1,7 στο σύνολο της οικοδομικής δραστηριότητας είναι η δημόσια οικοδομική δραστηριότητα. Και αυτό το 1,7% το κάνουμε ΣΔΙΤ; Για όνομα του Θεού πλέον! Δηλαδή κάποια πράγματα έχουν και κάποιο όριο.

Καλές οι φιλοδοξίες κάποιων ανθρώπων στο Υπουργείο Οικονομικών, να

θέλουν να δουν τη Γραμματεία τους να προχωράει με έργα, ας πούμε, αλλά ας προσγειωθούμε στην πραγματικότητα. Εμείς θέλουμε να δημοπρατηθούν έργα άμεσα, να δοθούν λεφτά, να κινηθεί η Περιφέρεια, να κινηθούν όλοι οι συνάδελφοι, για να μπορέσουν να κρατηθούν στα πόδια τους και αυτό που λέμε η συμβολή της κατασκευής στην παραγωγή του εθνικού προϊόντος, να παραμείνει και να μεγαλώσει.

Είναι λάθος επιλογές. Παρακαλώ για μία ακόμη φορά, ας απενταχθούν, ας επαναξιολογηθούν τα ΣΔΙΤ. Ας απενταχθούν τα Σχολεία τουλάχιστον. Και μια σειρά άλλα έργα να δημοπρατηθούν αμέσως, με το ΕΣΠΑ.

Δημήτρης Καψιμάλης

Πρόεδρος Ομοσπονδίας Κατασκευαστών - Οικοδομικών Επιχειρήσεων Ελλάδος (ΟΜΚΟΕΕ)

...

Ακούστε γιατί δεν χτίζει ο κατασκευαστής σήμερα. Κύριε Πολυζωγόπουλε, ξέρετε γιατί δεν χτίζει ο κατασκευαστής; Γιατί υπάρχει ο ΦΠΑ. Ξέρετε τι σημαίνει ΦΠΑ; Πέντε (5) χρόνια από την ημέρα που θα βγάλουμε μία άδεια, πρέπει να πληρώσουμε εμείς 19% για τα ακίνητα που δεν θα έχουμε πουλήσει. Οι κατασκευαστές στην Ελλάδα έχτιζαν επειδή

είχαν χρήματα και υπήρχε και ανταγωνισμός, αν θέλετε, από την προσφορά που υπήρχε πάντα και οι τιμές ήταν σε λογικά επίπεδα.

Σήμερα λοιπόν, υπάρχει -όπως έδειξε και εδώ ο κ. Στουρνάρας- μία μεγάλη μείωση οικοδομικής δραστηριότητας μέσα από την έκδοση νέων αδειών. Μα δεν βγάζουμε, σας λέω, άδειες. Η απόφαση της Συνέλευσης είναι: «Δεν εκδίδονται νέες άδειες, αν το 80% των ακινήτων που έχουμε υπό ανέγερση, δεν έχουν πουληθεί». Άρα λοιπόν, εμείς αυτή τη στιγμή που μπορούμε να κινητοποιήσουμε το εργατικό δυναμικό της χώρας δεν το κάνουμε, γιατί μας εμποδίζει ο ΦΠΑ.

Τι ζητάμε; Λέμε: ο ΦΠΑ να ισχύει μετά την παράδοση του έργου, δηλαδή μετά την ηλεκτροδότηση. Και αν είμαστε τόσο άτυχοι και πέντε (5) χρόνια μετά δεν έχουμε πουλήσει το κτίριο, ας πληρώσουμε λοιπόν γι' αυτά τα κτίρια 19%. Αλλά δεν μπορούμε σήμερα με αβεβαιότητα να παίρνουμε μία άδεια που μπορεί να μην υλοποιηθεί ποτέ (προσέξτε!), γιατί έχει Αρχαιολογική Υπηρεσία, γιατί έχει ένα σωρό αντιδικίες αν θέλετε, με το γείτονα ο οποίος ξέρει ότι έχουμε τη θηλιά της πενταετίας.

Ξέρετε πόσο εύκολα μας κάνουν δικαστήρια για διαφόρους λόγους; Ξέρετε πόσοι είναι οι επιτήδριοι πλέον στην αγορά οι οποίοι δημιουργούν ανάσχεση έργων; Μέχρι φωτιές στα εργοτάξια μας βάζουν. Δεν ξέρω αν το έχετε μάθει. Τελευταία, της μόδας είναι, όπως και τα αυτοκίνητα, και τα εργοτάξια. Όταν το εργοτάξιο είναι έτοιμο, με τον οπλισμό του επάνω, πριν δηλαδή γίνει η σκυροδέτηση, κάποιος πάει και μας το καίει. Αυτό σημαίνει δύο (2) χρόνια καθυστέρηση. Εμείς πρέπει να αγοράσουμε τα ακίνητα που δεν θα έχουν αποπερατωθεί. Αν είναι δυνατόν! Αυτή είναι η κατάσταση από πλευράς νομοθετικής υποστήριξης.

Στάβυ Σαλουφάκου

Πρόεδρος Εργατικού Κέντρου Αθηνών (ΕΚΑ)

...

Να σημειώσω επίσης, ότι η "κρίση" που (μέσα σε εισαγωγικά, επιτρέψτε μου) φαίνεται να περνάμε τώρα, έχει χτυπήσει την οικοδομή, όμως την οικοδομή δεν τη χτυπάει σήμερα. Εμείς τουλάχιστον, τα στοιχεία που έχουμε, είναι

ότι η ανοικοδόμηση μετά από το μεγάλο "μπαμ" που έγινε με τα Ολυμπιακά Έργα, ο χώρος της οικοδομής περνάει κρίση και περνάει κρίση και στην ιδιωτική οικοδομή, αλλά πολύ περισσότερο σε ό,τι αφορά τα νέα δημόσια έργα που δεν γίνονται, τα έργα ανάπτυξης.

Ειδικά για το Λεκανοπέδιο, υπάρχει η αντίληψη ότι με τα Ολυμπιακά Έργα κλείσαμε. Είναι ένα μεγάλο παραμύθι, είναι ένα μεγάλο ψέμα, διότι τα μεγάλα Ολυμπιακά Έργα να μην έγιναν για να εξυπηρετήσουν τις ανάγκες των Ολυμπιακών Αγώνων, τα περισσότερα από αυτά δεν έχουν δοθεί στους πολίτες του Λεκανοπεδίου για να τα χρησιμοποιούν και να δουν ότι έχουν και μία χρησιμότητα στην καθημερινότητά τους, αλλά σε ό,τι αφορά ζητήματα υποδομών της Πρωτεύουσας, που καλώς ή κακώς, διαμένει το ένα τρίτο (1/3) του πληθυσμού της χώρας, είναι ακόμα σε βρεφιακή ή νηπιακή κατάσταση.

...

Να δούμε τώρα τι γίνεται και με τους εργαζόμενους. Τους εργαζόμενους, επιτρέψτε μου, αυθαίρετα να τους χωρίσουμε σε δύο κατηγορίες. Είναι η μία κατηγορία του "στελεχιακού" (σε εισαγωγικά πάλι) δυναμικού, γιατί ουσιαστικά μιλάμε για ένα νέο προλεταριάτο, είναι οι εργαζόμενοι που έχουν Ανώτατη και Ανώτερη Εκπαίδευση και λειτουργούν στον τομέα μελετών και επίβλεψης των έργων και είναι και οι εργαζόμενοι στην οικοδομή, αυτό που λέμε οικοδόμοι (για να είμαστε πολύ σύντομοι).

Στην πρώτη κατηγορία, αυτό που εμείς εκλαμβάνουμε από τα στοιχεία που έχουμε από τα δύο (2) Σωματεία μας που δρουν στο χώρο, είναι ότι η πολυασπασχόληση, η "μαύρη" εργασία και η κακή πληρωμή έχει χτυπήσει και το πρώτο κομμάτι, αυτούς που είναι εξειδικευμένοι.

Στο δεύτερο κομμάτι, που είναι ο εργάτης της οικοδομής, υπάρχει το εξής, υπάρχει μεγάλη ανεργία. Το γιατί η ανεργία αυτή δεν φτάνει, αν θέλετε, στο κάθε σπίτι χωριστά, οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στο ότι οι εργαζόμενοι στην οικοδομή από το 2000 και εδώ, κατά 60% είναι οικονομικοί μετανάστες. Όμως δεν είναι μόνο ηθικό ζήτημα το πώς αυτοί οι οικονομικοί μετανάστες που ήρθαν στη χώρα μας, δούλεψαν για την ανάπτυξη που μας έδωσε μέχρι το 2004, δεν έχουν σήμερα δουλειά.

Δεν είναι μόνο το ηθικό ζήτημα, είναι και ζήτημα βαθιά κοινωνικό, διότι αυτοί οι άνθρωποι έχουν ενταχθεί στην ελληνική οικονομία, σήμερα ζουν, μεγαλώνουν τα παιδιά τους εδώ, σήμερα λοιπόν, μία οικονομία που τους βγάζει στο περιθώριο και στην ανεργία, ουσιαστικά τους βγάζει στο κοινωνικό περιθώριο και αυτό έχει μία σειρά συνέπειες για τον κοινωνικό ιστό και την εγκληματικότητα, αλλά και τη θέση τους μέσα στην κοινωνία μας. Δεν μας αξίζει αυτό.

Στράτος Παραδιάς

Πρόεδρος Πανελληνίας Ομοσπονδίας Ιδιοκτητών Ακινήτων (ΠΟΜΙΔΑ)

...

Και ποιες είναι αυτές οι ιδέες και ποιες είναι αυτές οι καινούργιες προτάσεις και ποιες είναι αυτές οι καινούργιες δεσμεύσεις;

Εξοικονόμηση ενέργειας. Το ενεργειακό πιστοποιητικό. Εξωτερική θερμομόνωση, αλλαγή κουφωμάτων, καυστήρων, κλιματιστικών, σε όλα πλέον τα ανακαινιζόμενα κτίρια, με την τροποποίηση της Οδηγίας που έρχεται, αλλά και

την υποχρεωτική χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στα νέα κτίρια. Τη χρήση φυσικού αερίου, τουλάχιστον στην κεντρική θέρμανση των υπαρχόντων κτιρίων.

Ασφάλεια, όπως είναι η ανακαίνιση και καταχώρηση όλων των λειτουργούντων ανελκυστήρων, των ηλεκτρολογικών εγκαταστάσεων, του Τεχνικού Ασφαλείας κ.λπ.

Υγεία, όπως είναι η αφαίρεση του αμιάντου στα δομικά υλικά και του μόλυβδου από τις σωληνώσεις ύδρευσης.

Προσβασιμότητα στα κτίρια, με την αναγκαστική δημιουργία ραμπών, ανελκυστήρων και χώρων υγιεινής για τα ΑΜΕΑ.

...
Οι δραστηριότητες λοιπόν αυτές, δηλαδή η ανακαίνιση και η εκμίσθωση ακινήτων, είναι μία πραγματική παραγωγική δραστηριότητα, η οποία θα συνεισφέρει και θα συνεισφέρει όλο και περισσότερο στην οικονομία, στη στέγαση του πληθυσμού της χώρας και της επαγγελματικής του δραστηριότητας, στην απασχόληση και στα φορολογικά έσοδα του κράτους.

Για να γίνει αυτό όμως, το κράτος οφείλει να πάρει άμεσα τα σχετικά απαραίτητα υποβοηθητικά μέτρα για την οικοδομή και την ανακαίνιση των υπαρχόντων κτιρίων. Διερωτώμαι, αγαπητοί φίλοι, γιατί άραγε είναι πιο σημαντικό για την ελληνική οικογένεια να έχει καινούργιο αυτοκίνητο, από το να έχει καινούργια ή πλήρως εκσυγχρονισμένη κατοικία;

Μέτρα λοιπόν, που θα τονώσουν την απασχόληση, θα τονώσουν την οικονομία και σας λέω εδώ ότι οι ιδιώτες δεν μπορούν να σηκώσουν μόνοι τους το βάρος της ανακαίνισης των υπαρχουσών οικοδομών όλης της χώρας με τις καινούργιες ευρωπαϊκές προδιαγραφές, χωρίς τεχνική καθοδήγηση, χωρίς απαλλαγή από γραφειοκρατίες και περιττά κόστη και χωρίς συγκεκριμένα μέτρα επιδότησης και φορολογικών απαλλαγών. Η ανακαίνιση των υπαρχόντων κτιρίων είναι ένα μοναδικό εργαλείο ξεπερασματος της κρίσης.

Θεόδωρος Βουδικλάρης

Πρόεδρος Ινστιτούτου Οικονομίας
Κατασκευών (ΙΟΚ)

...
Πιστεύω λοιπόν, ότι πρέπει να γίνουν ουσιαστικές ρυθμίσεις στον τρόπο κατασκευής των ιδιωτικών έργων, ώστε να βελτιωθεί η ποιότητα κατασκευής και η παρεχόμενη ασφάλεια και πιστεύω ότι πρέπει να προχωρήσουν αμέσως οι διαδικασίες για την πιστοποίηση όλων των ασχολουμένων με την παραγωγή των έργων. Πρέπει επίσης να προχωρήσουμε στην προσαρμογή και τον έλεγχο της αγοράς, σύμφωνα με τις υποχρεώσεις της χώρας μας, ως μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Παρά το γεγονός ότι αρκετά Ευρωπαϊκά Πρότυπα έχουν ενταχθεί στο Εθνικό Κανονιστικό Πλαίσιο, η συμμόρφωση ακόμα και σε αυτά που είναι ήδη ενταγμένα, των παραγωγών και των εμπόρων δομικών υλικών με τις επιταγές των προτύπων, βρίσκεται πολύ πίσω. Χαρακτηριστικό της υστέρησης της χώρας στον τομέα αυτόν είναι ότι για ένα μεγάλο πλήθος Ευρωπαϊκών Προτύπων δεν έχει ακόμα συντελεστεί η μετάφρασή τους στην ελληνική γλώσσα και μάλιστα σε σωστή ελληνική γλώσσα -τα Ευρωπαϊκά Πρότυπα δεν είναι μόνο τεχνικά κείμενα, είναι και νομικά- πράγμα που δεν επιτρέπει την ένταξή τους στο Ελληνικό Κανονιστικό Πλαίσιο.

Η αδυναμία αρκετών παραγωγών δομικών υλικών να διαθέτουν στην αγορά προϊόντα με τη σήμανση CE, κατά την υποχρέωσή μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, με εξαίρεση τους μεγάλους του χώρου, έχουν ως αποτέλεσμα τη μείωση της ανταγωνιστικότητας των ελληνικών δομικών προϊόντων και υλικών, την απώλεια ξένων αγορών και την αύξηση εισαγωγών πιστοποιημένων προϊόντων από το εξωτερικό.

Είναι χαρακτηριστική η αδυναμία φορέων όπως ο ΕΛΟΤ, να χορηγούν ευρωπαϊκές τεχνικές εγκρίσεις στα εγχωρίως παραγόμενα προϊόντα. Αυτό οφείλεται εν πολλοίς και στην ανυπαρξία διαπιστευμένων εργαστηρίων, για πολύ μεγάλο πλήθος προϊόντων, δεδομένου ότι δεν μπορεί να επιτευχθεί η διαπίστευση και η βελτίωση της ποιότητας χωρίς εργαστηριακό έλεγχο.

...
Στο προσεχές μέλλον αναμένεται η στροφή της κατασκευαστικής δραστηριότητας σε τομείς όπως:

- Η συμπλήρωση και η συντήρηση των υποδομών.
- Η ποιοτική αναβάθμιση αυτών.
- Η ανάπτυξη ήπιων μορφών ενέργειας.
- Η ανάπτυξη δικτύων μέσων μαζικής μεταφοράς.
- Η επεξεργασία και ανακύκλωση αποβλήτων και απορριμμάτων.
- Η προστασία και αναβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος.

Πρόκειται για σημαντικούς τομείς που απαιτούν εφαρμογή σύγχρονων και εξελιγμένων κατασκευαστικών μεθόδων και απασχόληση προσωπικού υψηλής εξειδίκευσης. Η σωστή κατασκευή, στη σωστή ποιότητα, συνιστά συγχρόνως προστασία του περιβάλλοντος και οικονομία ενέργειας. Η ενεργειακή αναβάθμιση των υφισταμένων κτιρίων και η αντισεισμική τους θωράκιση κατά τις σύγχρονες αντιλήψεις, οι αναπαλαιώσεις - αναδείξεις υφισταμένων κτιρίων και οι αλλαγές χρήσεων υφισταμένων οικοδομών, είναι επίσης τομείς της κατασκευαστικής δραστηριότητας που αναμένεται να εμφανίσουν άνοδο το προσεχές μέλλον, ένα μέλλον που εύχομαι να είναι άμεσο.

Ο Πρόεδρος της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής της Ελλάδος (Ο.Κ.Ε.) κ. Χρήστος Πολυζωγόπουλος συμμετείχε σε συνάντηση υψηλού επιπέδου που διοργάνωσε η Ευρωπαϊκή Ο.Κ.Ε. στην Πράγα.

Διεθνής συνάντηση στην Πράγα

Πραγματοποιήθηκε, στις **6 Μαΐου 2009**, στην Πράγα συνάντηση υψηλού επιπέδου που διοργάνωσε η Ευρωπαϊκή Ο.Κ.Ε. με θέμα «Επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης στην απασχόληση». Στόχος της πρωτοβουλίας αυτής ήταν η επεξεργασία των θέσεων των κοινωνικών φορέων που παρουσιάστηκαν στη συνάντηση κορυφής που πραγματοποιήθηκε στις 7 Μαΐου 2009, στην Πράγα από την κοινοτική τριάντα.

Στην εκδήλωση παραβρέθηκαν και μίλησαν ο Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κ. **José Manuel Barroso**, ο Πρό-

εδρος της Ευρωπαϊκής Ο.Κ.Ε. κ. **Mario Sepi** και άλλοι Πρόεδροι εθνικών Ο.Κ.Ε. και ευρωπαϊκών κοινωνικών φορέων.

Στην παρέμβασή του ο κ. Πολυζωγόπουλος επεσήμανε τις κατευθύνσεις προς τις οποίες θα πρέπει να στραφούν τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η ίδια η Ευρωπαϊκή Ένωση για την έξοδο από την κρίση και για την τόνωση της απασχόλησης.

Συναντήσεις "CESlink" στη Βαλέτα και το Ελσίνκι

Πραγματοποιήθηκε, στις **7 και 8 Μαΐου 2009**, στη Βαλέτα η ετήσια Συνάντηση "CESlink". Στη Συνάντηση συμμετείχαν εκπρόσωποι από την Ευρωπαϊκή Ο.Κ.Ε. και τις εθνικές Ο.Κ.Ε. των κρατών-μελών της Ε.Ε. Στη διάρκεια της Συνάντησης παρουσιάστηκε ο ετήσιος απολογισμός των δράσεων για το project, τόσο από την Ευρωπαϊκή, όσο και από τις εθνικές Ο.Κ.Ε. Επίσης, οριοθετήθηκαν οι δράσεις του τρέχοντος έτους, σύμφωνα με το Action Plan του project.

Η Δρ. **Μάρθα Θεοδώρου**, Υπεύθυνη Δημοσίων και Διεθνών Σχέσεων, η οποία έχει οριστεί ως επικεφαλής της επικοινωνιακής πολιτικής του project τόσο σε ευρωπαϊκό, όσο και σε διεθνές επίπεδο, παρουσίασε τα πορίσματα σχετικής έρευνας για τη μέχρι σήμερα δράση των εθνικών Ο.Κ.Ε. για το project. Επίσης, παρουσίασε τις νέες θεματικές ενότητες, οι οποίες θα εμπλουτίσουν το portal "CESlink".

Προηγήθηκε συνάντηση ομάδας εργασίας για το project "CESlink" στις **3 Απριλίου 2009** στο Ελσίνκι. Την Ο.Κ.Ε. Ελλάδος εκπροσώπησε η Δρ. Μ. Θεοδώρου.

2η Συνάντηση Tresmed III στη Σεγκόβια

Πραγματοποιήθηκε, στις **5 και 6 Μαρτίου 2009**, στη Σεγκόβια της Ισπανίας η 2η Συνάντηση στο πλαίσιο του Προγράμματος Tresmed III με θέμα «Κινητικότητα, Ενσωμάτωση και Απασχόληση/Κατάρτιση». Το Πρόγραμμα αυτό είναι κοινοτικά χρηματοδοτούμενο, γίνεται με το συντονισμό της Ισπανικής Ο.Κ.Ε. και έχει στόχο την ενίσχυση του ρόλου των κοινωνικών εταίρων στη διαδικασία λήψης αποφάσεων των τρίτων ευρωμεσογειακών κρατών.

Στη συνάντηση έλαβαν μέρος εκπρόσωποι από τις Ο.Κ.Ε. της Ισπανίας, Ιταλίας, Γαλλίας, Πορτογαλίας, Μάλτας, Βουλγαρίας, Λουξεμβούργου ενώ από τις τρίτες μεσογειακές χώρες εκπροσωπήθηκαν οι Ο.Κ.Ε. Αλγερίας, Μαρόκου, Τουρκίας και Τυνησίας. Από πλευράς ελληνικής Ο.Κ.Ε. συμμετείχε η κα **Ζωή Λαναρά**, Μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής, και ο Δρ. **Αθανάσιος Παπαϊωάννου**, Επιστημονικός Σύμβουλος της Ο.Κ.Ε.

1. Κύριε Πρόεδρε, ποιο είναι το έργο του Ινστιτούτου Μεταναστευτικής Πολιτικής;

Το Ινστιτούτο Μεταναστευτικής Πολιτικής (Ι.ΜΕ.ΠΟ.) λειτουργεί ως σύμβουλος της Κυβέρνησης στη χάραξη μεταναστευτικής πολιτικής.

Έργο του είναι η πραγματοποίηση μελετών που αναλύουν τις επιπτώσεις της μετανάστευσης στους τομείς της οικονομίας, της παιδείας, της κοινωνικής ασφάλισης κ.ά. Επίσης, πραγματοποιούνται μελέτες που προσεγγίζουν το ψυχοκοινωνικό προφίλ των μεταναστών αλλά και την πορεία της διαδικασίας ένταξής τους στην ελληνική κοινωνία. Ακόμη, αναλύονται οι πολιτικές των άλλων κρατών (τόσο των κρατών - μελών της Ε.Ε. όσο και των χωρών εκτός αυτής) σε επίπεδο μετανάστευσης, προτείνοντας καλές πολιτικές πρωτοβουλίες που είναι δυνατό να εφαρμοστούν και στην Ελλάδα.

Παράλληλα, προκειμένου να ευαισθητοποιήσει την ελληνική κοινωνία σε θέματα μετανάστευσης και καταπολέμησης της ξενοφοβίας, το Ι.ΜΕ.ΠΟ. οργανώνει δημόσιες συζητήσεις, συνέδρια και σεμινάρια με Έλληνες και ξένους ειδικούς, σε συνεργασία με διεθνείς οργανισμούς, Μ.Κ.Ο., άλλα Ινστιτούτα και Εκπαιδευτικά Ιδρύματα.

Επίσης, σχεδιάζει και υλοποιεί επικοινωνιακή πολιτική μέσω των Μ.Μ.Ε., καθώς και υλοποιεί προγράμματα για τη στήριξη των θυμάτων του trafficking στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Επιπλέον, ενημερώνει τις κυβερνήσεις των άλλων κρατών για την πολιτική της Ελλάδας, μέσω συναντήσεων, τόσο σε επίπεδο κυβερνητικών όσο και υπηρεσιακών παραγόντων.

2. Θεωρείτε ότι ο λόγος του Ι.ΜΕ.ΠΟ. ακούγεται στην ελληνική κοινωνία και εισακούεται από την Πολιτεία;

Με το πέρασμα του χρόνου ο λόγος του Ι.ΜΕ.ΠΟ. κατέκτησε την αξιοπιστία που επεδίωκε από την ελληνική κοινωνία. Αυτό δίνει τη δυνατότητα να ακούγεται όλο και περισσότερο τόσο σε Κυβερνητικό και κοινωνικό επίπεδο.

Συνέντευξη με τον κ. Αλέξανδρο Ζαβό, Πρόεδρο του Ινστιτούτου Μεταναστευτικής Πολιτικής (Ι.ΜΕ.ΠΟ.)

Θα μπορούσα να πω ότι είμαι συγκρατημένα αισιόδοξος, αλλά όχι ευχαριστημένος, από τη μεταναστευτική πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης

3. Η πρόσφατη ανάδειξη στην πρώτη γραμμή της επικαιρότητας κάποιων πτυχών του μεταναστευτικού, πιστεύετε ότι έχει συγκυριακό χαρακτήρα ή πράγματι έχουν μεταβληθεί τα ποσοτικά και ποιοτικά χαρακτηριστικά του προβλήματος της μετανάστευσης με αποτέλεσμα να αναβαθμίζουν αντικειμενικά τη σημασία του ζητήματος;

Το φαινόμενο της μετανάστευσης είναι ιδιαίτερα δυναμικό. Τα τελευταία χρόνια οι μεταναστευτικές ροές φαίνεται να κατευθύνονται όλο και περισσότερο προς την Ευρώπη διαμέσου της Ελλάδας και η κατάσταση που έχει δημιουργηθεί τόσο στις χώρες τις Ανατολής, όσο και της Αφρικής, πείθει ότι το φαινόμενο αυτό πρόκειται να συνεχιστεί. Είναι λοιπόν προφανές ότι η Ελλάδα επηρεάστηκε τα τελευταία χρόνια περισσότερο από τη μετακίνηση των πληθυσμών, ένα μεγάλο μέρος των μεταναστών που εισήλθαν στη χώρα μας φαίνεται ότι θα παραμείνει

για μεγάλο χρονικό διάστημα, ίσως και μόνιμα και αυτό αποδεικνύει ότι το φαινόμενο δεν είναι συγκυριακό για τη χώρα μας αλλά και αναβαθμίζει το ρόλο της μετανάστευσης στην πολιτική ατζέντα για τα επόμενα χρόνια.

4. Τελικά, ξέρουμε έστω και κατ' εκτίμηση πόσο είναι οι μετανάστες στη χώρα μας;

Η εκτίμηση σύμφωνα με στοιχεία του Υπουργείου Εσωτερικών είναι ότι οι μεν νόμιμοι μετανάστες υπολογίζονται σε 500.000 - 550.000, οι δε παράνομοι, σύμφωνα με μελέτη του Ινστιτούτου Μεταναστευτικής Πολιτικής (Ι.ΜΕ.ΠΟ.) εκτιμώνται σε 170.000 - 250.000.

5. Είστε ικανοποιημένος από τη μεταναστευτική πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης;

Η Ευρώπη καθυστέρησε να αντιληφθεί την ανάγκη χάραξης μιας ενιαίας πολιτικής στον τομέα της μετανάστευσης. Έτσι, οι πρώτες προσπάθειες για μια τέτοια πολιτική ξεκίνησαν το 1999 με πολύ δειλά βήματα και πάρα πολλές αντιθέσεις μεταξύ των κρατών - μελών. Τα τελευταία δυο χρόνια οι ρυθμοί αυτοί φαίνεται να επιταχύνονται και να γίνεται περισσότερο κατανοητό ότι οι λύσεις τόσο σε επίπεδο κοινωνικής ένταξης όσο και έλεγχου των συνόρων δεν είναι δυνατό να λύνονται από μεμονωμένα κράτη αλλά απαιτούν μια συλλογική προσπάθεια. Θα μπορούσα να πω ότι είμαι συγκρατημένα αισιόδοξος, αλλά όχι ευχαριστημένος, από τη μεταναστευτική πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η διαχείριση του μεταναστευτικού φαινομένου είναι ένα ζήτημα το οποίο απαιτεί τη συσπείρωση ευρύτερων ομάδων της κοινωνίας

6. Κρίνετε ότι η Ελλάδα συμμετέχει αποτελεσματικά στις κοινοτικές διαδικασίες λήψης αποφάσεων για τα ζητήματα μεταναστευτικής πολιτικής; Και δεν αναφέρομαι τόσο στις υψηλής δημοσιότητας συναντήσεις κορυφής αλλά στις ομάδες εργασίας και τα μεσαία γενικώς όργανα όπου προετοιμάζονται οι οδηγίες, οι αποφάσεις πλαίσιο και εν γένει διαμορφώνεται σε μεγάλο βαθμό το θεσμικό πλαίσιο για τη μετανάστευση.

Σύμφωνα με την απάντησή μου στο προηγούμενο ερώτημα και γνωρίζοντας το ρόλο που έπαιξε η Ελλάδα, δια του Υπουργού Εσωτερικών Καθ. κ. Προκόπη Παυλόπουλου, στη διαμόρφωση του Συμφώνου για τη Μετανάστευση και το Άσυλο, καταλήγω στο συμπέρασμα ότι το τελευταίο χρονικό διάστημα ο ρόλος της Ελληνικής αντιπροσωπείας στα όργανα της Ε.Ε. είναι εποικοδομητικός και ενισχυμένος. Πιστεύω, όμως, ότι με επιπλέον συντο-

νισμό μεταξύ των εκπροσώπων των Υπουργείων μπορούμε να πετύχουμε την ακόμη καλύτερη εκπροσώπηση της Ελλάδος.

7. Το περιοδικό της Ο.Κ.Ε. απευθύνεται στα χιλιάδες μέλη της οργανωμένης κοινωνίας των πολιτών, σε αυτούς που αποτελούν και στελεχώνουν αυτό που λέμε «κοινωνικοί εταίροι». Τι μήνυμα θα θέλατε να στείλετε σε όσους νιώθουν αμηχανία και ανησυχία απέναντι σε ένα φαινόμενο που συνέχεια εξελίσσεται και που νιώθουν ότι είναι έξω από τον έλεγχο της κοινωνίας;

Η διαχείριση του μεταναστευτικού φαινομένου είναι ένα ζήτημα το οποίο απαιτεί τη συσπείρωση ευρύτερων ομάδων της κοινωνίας. Απαιτεί κοινωνική ευαισθησία ταυτόχρονα με ρεαλιστική αντιμετώπιση, διότι πολλές φορές το επιθυμητό δεν είναι και εφικτό. Χρειάζεται ενιαία έκφραση τόσο στο εσωτερικό τόσο και στο εξωτερικό της χώρας, στα αιτήματα που υπάρχουν προς τη διεθνή κοινότητα για την από κοινού αντιμετώπιση του φαινομένου. Χρειάζεται υπομονή και αξιολόγηση των θετικών ή των αρνητικών αποτελεσμάτων που προκύπτουν από τη μετανάστευση. Κομματικές αντιπαραθέσεις και σκοπιμότητες δεν διευκολύνουν την αντιμετώπιση ενός τόσο σοβαρού φαινομένου.

Γνώμη Πρωτοβουλίας της Ο.Κ.Ε. με θέμα «Οι πολιτικές ενίσχυσης της απασχόλησης και αντιμετώπισης της ανεργίας κατά την περίοδο της οικονομικής κρίσης»

Το **1^ο Κεφάλαιο** περιλαμβάνει την Εισαγωγή της Γνώμης, όπου διατυπώνεται η γενική παραδοχή ότι η ελληνική οικονομία βρίσκεται σε μια ιδιαίτερα κρίσιμη καμπή, λόγω της συγκυρίας της τρέχουσας οικονομικής κρίσης με την ανοιχτή εκδήλωση μιας δημοσιονομικής κρίσης, καθώς και την ορατή τάση επιδείνωσης της ανταγωνιστικότητάς της.

Στο **2^ο Κεφάλαιο** παρατίθεται μια σύντομη ιστορική αναδρομή στις πολιτικές απασχόλησης ενόψει και των επιπτώσεων της οικονομικής κρίσης στην αγορά εργασίας.

Τα κυβερνητικά μέτρα αντιμετώπισης της κρίσης στην απασχόληση επικεντρώνονται σε προγράμματα απασχόλησης και απόκτησης προϋπηρεσίας στο δημόσιο και στον ευρύτερο δημόσιο τομέα καθώς και στον ιδιωτικό τομέα. Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι δράσεις εστιασμένες αποκλειστικά στην αναβάθμιση των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού, τη στιγμή που πολλές επιχειρήσεις αντιμετωπίζουν άμεσα προβλήματα επιβίωσης και επομένως χιλιάδες θέσεις εργασίας, δεν μπορεί να είναι αποτελεσματικές για τη στήριξη της απασχόλησης.

Συνήλθε την Τετάρτη, 24 Ιουνίου 2009, η Ολομέλεια της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής (Ο.Κ.Ε.), προκειμένου να εκφράσει Γνώμη Πρωτοβουλίας με θέμα «Οι πολιτικές ενίσχυσης της απασχόλησης και αντιμετώπισης της ανεργίας κατά την περίοδο της οικονομικής κρίσης».

Στη συγκεκριμένη Γνώμη Πρωτοβουλίας, στο πλαίσιο του Παρατηρητηρίου Πολιτικών για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη, η Ο.Κ.Ε. επιχειρεί να αναδείξει τις βασικές κατευθύνσεις των πολιτικών μέσω των οποίων επιδιώκεται η ενίσχυση της απασχόλησης και η αντιμετώπιση της ανεργίας κατά την περίοδο της οικονομικής κρίσης.

Το **3^ο Κεφάλαιο** αναφέρεται στις επιπτώσεις της τρέχουσας οικονομικής κρίσης στην απασχόληση σε εθνικό επίπεδο. Σύμφωνα με τις τελευταίες προβλέψεις του ΟΟΣΑ στην εξαμηνιαία έκθεσή του στο "World Economic Outlook" τα ποσοστά ανεργίας θα ανέλθουν στο 9,5% το 2009 και 10,3% το 2010 από 7,7% που ήταν το 2008.

Στη συνέχεια, αναλύονται οι επιπτώσεις της κρίσης σε επίπεδο περιφέ-

ρειας, στις εργασιακές σχέσεις καθώς επίσης και ανά τομέα παραγωγής.

Στο **4^ο Κεφάλαιο** αξιολογούνται οι πολιτικές απασχόλησης στη χώρα μας και τα πρόσφατα μέτρα για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κρίσης στην απασχόληση.

Επίσης, η Ο.Κ.Ε. αντιτίθεται στην επέκταση του Προγράμματος Stage στο δημόσιο τομέα, καθώς κάτι τέτοιο κρίνεται αναντίστοιχο με τη φιλοσοφία και τους βασικούς στόχους του Προγράμματος. Η Ο.Κ.Ε., επίσης, σημειώνει ότι θα πρέπει να γίνουν όλες οι απαραίτητες ρυθμίσεις, ώστε να σταματήσει το φαινόμενο της συνεχούς ανανέωσης των συμβάσεων στο πλαίσιο του Stage που παρατηρείται σε πολλές περιπτώσεις και ουσιαστικά ισοδυναμεί με τη δημιουργία μίας ειδικής ομάδας εργαζομένων δεύτερης κατηγορίας. Είναι εμφανές ότι στις συγκεκριμένες περιπτώσεις δεν τίθεται θέμα εξειδίκευσης, αλλά μόνιμης επιδότησης της θέσης απασχόλησης. Τέλος, η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι οι θέσεις εργασίας στο πλαίσιο του Stage θα πρέπει να παρέχουν πλήρη ασφαλιστική κάλυψη στους απασχολούμενους σε αυτές.

Στο **5^ο Κεφάλαιο** παρουσιάζονται οι θέσεις των κοινωνικών φορέων για την αντιμετώπιση της κρίσης στην απασχόληση.

Συγκεκριμένα, οι θέσεις των εργοδοτικών οργανώσεων εστιάζονται: α) στη μείωση του εργασιακού κόστους για τις επιχειρήσεις, β) στη μείωση των φορολογικών βαρών στις επιχειρήσεις και γ) στη βελτίωση των εργασιακών δεξιοτήτων.

Όσον αφορά τις θέσεις των εργαζομένων αυτές επικεντρώνονται: α) στην οικονομική ενίσχυση των ανέργων, β) στην ενίσχυση της λειτουργίας των υπηρεσιών του κράτους και γ) σε στοχευμένες οικονομικές ενισχύσεις για τη στήριξη των μικρών επιχειρήσεων καθώς και τομέων και κλάδων της ελληνικής οικονομίας που απειλούνται άμεσα από την χρηματοπιστωτική και οικονομική κρίση.

Στο **6^ο Κεφάλαιο** καταγράφονται οι προτάσεις της Ο.Κ.Ε. με βασική θέση της να αποτελεί η παραδοχή ότι ο ρόλος του κράτους και η αύξηση των δημοσίων δαπανών κατά την περίοδο της κρίσης αποτελεί καθοριστικής σημασίας παράγοντα για την ανάκαμψη, ο οποίος δεν θα πρέπει να αδρανοποιηθεί, λόγω του φόβου διεύρυνσης των ελλειμμάτων.

Επίσης, μεταξύ των προτάσεων της Ο.Κ.Ε. περιλαμβάνονται: α) η αύξηση των πόρων που διατίθενται για τις παθητικές πολιτικές απασχόλησης, β) η βελτίωση της αποτελεσματικότητας των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης και η καταπολέμηση της αδήλωτης εργασίας, γ) η αύξηση των διαθέσιμων πόρων και ο επαναπροσδιορισμός των πολιτικών για την εκπαίδευση και την έρευνα, δ) μέτρα στήριξης των παραγωγικών δραστηριοτήτων, ε) η στήριξη της πράσινης οικονομίας και στ) η ενίσχυση του κοινωνικού διαλόγου και η διασφάλιση του συλλογικού χαρακτήρα των διαπραγματεύσεων.

Στο τέλος της Γνώμης παρατίθενται τα εξής Παραρτήματα:

- i) Οι προτάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και τα μέτρα του ΕΚΤ για την αντιμετώπιση της κρίσης στην απασχόληση.
- ii) Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση.
- iii) Οι θέσεις των κοινωνικών εταίρων για την αντιμετώπιση της κρίσης.
- iv) Η πράσινη οικονομία.

Συνήλθε την Τετάρτη, 24 Ιουνίου 2009, η Ολομέλεια της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής (Ο.Κ.Ε.), προκειμένου να εκφράσει Γνώμη Πρωτοβουλίας με θέμα «Οικονομική, δημοσιονομική και χρηματοπιστωτική κρίση».

Σε αυτή τη Γνώμη Πρωτοβουλίας, στο πλαίσιο του Παρατηρητηρίου Πολιτικών για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη, η Ο.Κ.Ε. επιδιώκει μέσα από την αναλυτική διερεύνηση όλου του συστήματος των δημόσιων οικονομικών να συμβάλει στον κοινωνικό διάλογο με συγκεκριμένες προτάσεις, οι οποίες θα οδηγήσουν σε μία μακροπρόθεσμη δημοσιονομική ισορροπία, ενώ παράλληλα θα διασφαλίσουν την αποτελεσματικότητα του κοινωνικού κράτους και την πρόσβαση όλων των πολιτών σε ποιοτικά προϊόντα και υπηρεσίες κοινωνικού χαρακτήρα.

Γνώμη Πρωτοβουλίας της Ο.Κ.Ε. με θέμα «Οικονομική, δημοσιονομική και χρηματοπιστωτική κρίση»

Το **1^ο Κεφάλαιο** περιλαμβάνει την εισαγωγή της Γνώμης, όπου περιγράφεται η πρόσφατη παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση και οικονομική ύφεση, καθώς και οι δυσμενείς επιπτώσεις τους σε διεθνές, αλλά και εθνικό επίπεδο.

Στο **2^ο Κεφάλαιο** καταγράφονται οι δημοσιονομικές εξελίξεις στην Ελλάδα, υπό την επήρεια και της κρίσης, όσον αφορά: α) στα δημόσια έσοδα, β) τις δημόσιες δαπάνες, γ) το δημοσιονομικό έλλειμμα & το δημόσιο χρέος και δ) το επιτόκιο δανεισμού του δημοσίου.

Σύμφωνα με τη Γνώμη, η διαχρονική υστέρηση στα έσοδα του κράτους, η οποία σε μεγάλο βαθμό οφείλεται στην εκτεταμένη φοροδιαφυγή και εισφοροδιαφυγή και η ταυτόχρονη υπέρβαση των δαπανών, έχει οδηγήσει στη διόγκωση του δημοσιονομικού ελλείμματος και του χρέους. Σύμφωνα με τις τελευταίες προβλέψεις του ΟΟΣΑ στην εξαμηνιαία έκθεση του "World Economic Outlook" το δημοσιονομικό έλλειμμα θα αυξηθεί στο 6.1%

του ΑΕΠ το 2009 και στο 6.7% το 2010. Οι εξελίξεις αυτές, σε συνδυασμό με τις συνεχείς αναθεωρήσεις των στοιχείων οδήγησαν στην υποβάθμιση της πιστοληπτικής ικανότητας της Ελλάδας με αποτέλεσμα δυσμενέστερους όρους δανεισμού για τη χώρα μας.

Το **3^ο Κεφάλαιο** αναφέρεται στις προσαρμογές της δημοσιονομικής πολιτικής για την αντιμετώπιση της κρίσης και της δημοσιονομικής ανισορροπίας. Τα κυβερνητικά μέτρα συγκράτησης των δημόσιων δαπανών, που επικεντρώνονται στο πάγωμα των μισθών των δημοσίων υπαλλήλων και των συντάξεων και στη συγκράτηση των δαπανών του ήδη προβληματικού κοινωνικού κράτους, κάθε άλλο παρά κρίνονται αποτελεσματικά και το κυριότερο απέχουν κατά πολύ από την ουσιαστική αντιμετώπιση των χρόνιων διαρθρωτικών προβλημάτων της ελληνικής οικονομίας.

Στο 4^ο Κεφάλαιο καταγράφονται οι προτάσεις της Ο.Κ.Ε. Βασική θέση της Ο.Κ.Ε. είναι ότι, υπό τις παρούσες συνθήκες η ενίσχυση των δημοσίων επενδύσεων για έργα υποδομής σε συνδυασμό με τη δημιουργική και αποτελεσματική αξιοποίηση των διαθέσιμων πόρων αποτελεί σημαντικό αναπτυξιακό εργαλείο.

Επίσης, μεταξύ των προτάσεων της Ο.Κ.Ε. περιλαμβάνονται: α) η αναγκαιότητα επιτάχυνσης του ΕΣΠΑ, β) η ανακατανομή των δημοσίων επενδύσεων μεταξύ περιφέρειας και αστικών κέντρων, ώστε να αντιμετωπισθούν οι εντεινόμενες περιφερειακές ανισότητες, γ) η αξιοποίηση

της δημοσιονομικής πολιτικής για την ενίσχυση του εισοδήματος των ασθενέστερων στρωμάτων, δ) διαρθρωτικές παρεμβάσεις στο φορολογικό σύστημα, ε) η αναγκαιότητα εκσυγχρονισμού του δημόσιου και ευρύτερου δημόσιου τομέα καθώς και ουσιαστικής καταπολέμησης της παραοικονομίας και του παραεμπορίου.

Στο τέλος της Γνώμης παρατίθεται Παράρτημα που περιλαμβάνει: α. συνοπτική παρουσίαση των θέσεων της Ο.Κ.Ε σε δημοσιονομικά ζητήματα, β. διαγράμματα και γ. πίνακες.

Γνώμη της Ο.Κ.Ε. επί της Πρότασης Νόμου «Ρύθμιση χρεών και προϋποθέσεις απαλλαγής των υπερχρεωμένων καταναλωτών από τα χρέη τους»

Συνήλθε την Τετάρτη, 24 Ιουνίου 2009, η Ολομέλεια της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής (Ο.Κ.Ε.), προκειμένου να εκφράσει Γνώμη επί της Πρότασης Νόμου του Π.Α.Σ.Ο.Κ. με θέμα «Ρύθμιση χρεών και προϋποθέσεις απαλλαγής των υπερχρεωμένων καταναλωτών από τα χρέη τους».

Στη Γνώμη, η υπό κρίση Πρόταση Νόμου αξιολογείται θετικά ως πρωτοβουλία ανάδειξης ενός πραγματικού προβλήματος και ενός αντίστοιχου κενού της ελληνικής νομοθεσίας και ως αφετηρία διαλόγου για τη διαμόρφωση του ενδεδειγμένου θεσμικού πλαισίου.

Παρά ταύτα, η Ο.Κ.Ε. επισημαίνει ότι οι διατάξεις χρήζουν περαιτέρω επεξεργασίας προκειμένου να διευκρινισθούν μια σειρά από ζητήματα και να βρεθεί η σωστή τομή.

Μεταξύ άλλων, τονίζεται η ανάγκη: α) περαιτέρω εξειδίκευσης και συγκεκριμενοποίησης του θεσμού του εξωδικαστικού συμβιβασμού, β) συμπλήρωσης της έννοιας «αδυναμία πληρωμής», γ) να δοθεί το δικαίωμα στο δικαστήριο (κατόπιν αιτήματος κάποιου δανειστή) να ορίσει τη λεγόμενη «ύποπη περίοδο» με συνέπειες παρεμφερείς προς αυτές που προβλέπει το Πτωχευτικό Δίκαιο, δ) να επανεξεταστούν οι παραδοσιακοί τρόποι δημοσιότητας υπό το πρίσμα των δυνατοτήτων που παρέχει το διαδίκτυο.

Στις κατ' άρθρον παρατηρήσεις, μεταξύ άλλων, σημειώνονται:

- α) προβληματισμός για τη διάταξη που δίνει τη δυνατότητα ένταξης χρεών που προέρχονται από «περιορισμένη σε έκταση επαγγελματική δραστηριότητα που δεν προσδίδει στον οφειλέτη την εμπορική ιδιότητα»,
- β) η ανάγκη περαιτέρω συγκεκριμενοποίησης της διαδικασίας ρύθμισης και απαλλαγής από τα χρέη,
- γ) η σκοπιμότητα να δοθεί στο δικαστήριο μεγαλύτερη ευχέρεια προσαρμογής ποσών και χρονικής περιόδου αποπληρωμής στα δεδομένα κάθε περίπτωσης,
- δ) η πρόβλεψη ποινικών ευθυνών στην περίπτωση μη ειλικρινούς δήλωσης περιουσιακών στοιχείων και εισοδημάτων.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Αμβρ. Φραντζή 9, 117 43 Αθήνα · Τηλ.: 210 9249510-2, Fax: 210 9249515
<http://www.oke-esc.eu>, e-mail: sec@oke-esc.eu, ipr@oke-esc.eu